

370.73064

86517

ร. 3

การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

ปริญญานิพนธ์

ของ

ชูชีพ พุทประเสริฐ

27 ส.ค. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

173356

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุษฎ์บัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.วิจิตร จันทรากุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุษฎ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ..21.. เดือน ..กุมภาพันธ์... พ.ศ. ..2534..

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ที่จะลืมิเสียมิได้คือ คณะอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช ซึ่งให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัยในด้านการให้คำปรึกษา แนะนำมาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น กระบวนการวิจัย นอกจากนั้นยังได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกหลายท่าน เช่น ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีคิลก ดร.วิจิตร จันทรากุล ท่านเหล่านี้ ใต้ให้แนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ในด้านข้อมูลการวิจัย ได้รับความกรุณาจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่ภาคเหนือ เช่น กรรมการสภาการฝึกหัดครู รองอธิการบดี คณบดี ของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ มหาวิทยาลัยพายัพ และท่านผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการวิชาการในวิทยาลัยครูภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ภาคเหนือทั้ง 8 จังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ ในแต่ละจังหวัด ตลอดจนผู้นำชุมชนในเขตภาคเหนือ ท่านเหล่านี้ได้กรุณาให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ ในการวิจัยทั้งสิ้น ส่งผลให้การวิจัยดำเนินไปได้ ตามจุดหมายทุกประการ

ท่านผู้มีพระคุณเหล่านี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยจะระลึกถึงความกรุณาของท่านตราบนานชั่วชีวิต

ชูชีพ พุทธประเสริฐ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลังของการวิจัย	1
	ความจำเป็นที่ต้องวิจัย	5
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
	กรอบความคิดของการวิจัย	8
	ความสำคัญของการศึกษา	11
	ขอบเขตของการวิจัย	11
	ตัวแปรที่ศึกษา	14
	นิยามศัพท์เฉพาะ	15
2	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
	การบริการวิชาการแก่สังคม	17
	หลักการและทฤษฎีการจัดระบบบริหาร	34
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของสังคม	41
	แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษา 44 ✓	
	การศึกษาสภาพการจัดและดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคม	52
	การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครู	54
	การศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษา 56 ✓	

3	วิธีดำเนินการ	59
	ขั้นตอนการวิจัย	59
	ประชากร	60
	กลุ่มตัวอย่าง	61
	เครื่องมือในการวิจัย	64
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
	การจัดกระทำกับข้อมูล	67
	การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
	การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ...	72
	การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู ภาคเหนือ	72
	การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู ภาคเหนือ	90
	การศึกษานวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และ การศึกษาของภาคเหนือ	105
	การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ	108
	การสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	109
	การศึกษารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม ของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ...	118
	การสร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู ภาคเหนือ	130

การศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม	135
การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ	150
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	157
สรุปผลการวิจัย	159
อภิปรายผล	163
ข้อเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม	180
ภาคผนวก	191
ประวัติย่อของผู้วิจัย	297

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	การแบ่งความรับผิดชอบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู	32
2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	63
3	จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ จำแนกตามวิทยาลัยครู	72
4	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ของการบริการวิชาการ	74
5	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ของการบริการวิชาการ	75
6	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับวิธีการให้บริการ วิชาการ	76
7	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับวัตรธรรมที่ใช้ ในการให้บริการวิชาการ	77
8	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับการจัดระบบ บริหารงานบริการวิชาการ	78
9	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของ จุดมุ่งหมายในการบริการวิชาการ	81
10	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของเนื้อหา สาระในการบริการวิชาการ	83
11	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของ วิธีการให้บริการวิชาการ	84

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การแบ่งความรับผิดชอบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู	32
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	63
3 จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ จำแนกตามวิทยาลัยครู	72
4 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ของการบริการวิชาการ	74
5 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ของการบริการวิชาการ	75
6 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับวิธีการให้บริการ วิชาการ	76
7 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับนวัตกรรมที่ใช้ ในการให้บริการวิชาการ	77
8 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับการจัดระบบ บริหารงานบริการวิชาการ	78
9 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของ จุดมุ่งหมายในการบริการวิชาการ	81
10 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของเนื้อหา สาระในการบริการวิชาการ	83
11 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของ วิธีการให้บริการวิชาการ	84

12	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของ นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ	85
13	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของ การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ	87
14	จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ	90
15	จำนวนของผู้ตอบ จำแนกตามสถานภาพ	92
16	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับลำดับการพัฒนาค้นต่าง ๆ ของภาคเหนือ	94
17	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้าน การเมืองการปกครอง	96
18	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้าน การเกษตรกรรม	97
19	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้าน อนามัยและชีวิตครอบครัว	98
20	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้าน เศรษฐกิจและการอาชีพ	99
21	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้าน การพัฒนาชุมชน และร่วมกิจกรรมชุมชน	100
22	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้าน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน	101
23	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้าน การบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่	102

24	ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับวิธีรับบริการความรู้ ด้านต่าง ๆ จากวิทยาลัยครู	104
25	จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของภาคเหนือ จำแนกตามจังหวัด	106
26	รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น จากผลการศึกษาในชั้นการวิจัย	109
27	จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการจำแนกตามกลุ่ม ของผู้เชี่ยวชาญ	119
28	ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการด้านเนื้อหาสาระ ของการบริการ	120
29	ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการด้านวิธีการ ให้บริการ	122
30	ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการด้านนวัตกรรม ที่ใช้ในการให้บริการ	123
31	ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการด้านการจัดระบบ บริหารงานบริการ	125
32	ความึกเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ เกี่ยวกับ รูปแบบการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ	129
33	จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ในการพิจารณาความเหมาะสมและเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริการวิชาการ	136
34	ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริการวิชาการ ด้านจุดมุ่งหมายของการบริการ	138
35	ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริการวิชาการ ด้านเนื้อหาสาระของการบริการ	139

36	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริการวิชาการ ด้านวิธีการให้บริการ	142
37	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริการวิชาการ ด้านนวัตกรรมที่ใช้ในการบริการ	144
38	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริการวิชาการ ด้านการจัดระบบบริหารงานบริการ	146
39	เปรียบเทียบรูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัย กับนโยบายและมาตรการ ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7	169
40	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ เกี่ยวกับแนวโน้มทางเศรษฐกิจของ ภาคเหนือ	195
41	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองการปกครอง เกี่ยวกับแนวโน้มทาง การเมืองการปกครองของภาคเหนือ	199
42	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม เกี่ยวกับแนวโน้มทางสังคมของภาคเหนือ	202
43	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา เกี่ยวกับแนวโน้มทางการศึกษาของ ภาคเหนือ	207
44	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริการวิชาการ ตามวิธีการคลาย รอบที่ 1 และรอบที่ 2	211

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบความคิดในการพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม ของวิทยาลัยครูภาคเหนือ	9
2	ลำดับขั้นตอนของการวิจัย	10
3	ความสัมพันธ์ระหว่างงานสอน งานวิจัย และงานบริการวิชาการแก่สังคม	18
4	กระบวนการบริหารงานบริการสังคม	28
5	โครงสร้างการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู	31
6	กรอบความคิดในการวางแผน	36
7	ขั้นตอนการวางแผน	37
8	กระบวนการเกี่ยวกับความต้องการและการตอบสนองความต้องการ	43
9	ระบบของการเมืองตามความคิดของเควิน อีสตัน	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลังของปัญหาการวิจัย

บทบาทที่สำคัญของการศึกษา คือ การพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และคุณสมบัติ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และให้คุณค่าแก่การพัฒนา ประเทศ/การพัฒนาบุคคลให้เจริญงอกงาม โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ นั้น จำเป็นต้องมีการจัดระบบการวางแผนและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากการศึกษามีความสัมพันธ์กับระบบของสังคม การจัดการศึกษาของสังคมจึงต้องสอดคล้องกับปรัชญาของสังคม มีโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของสังคมเป็นพื้นฐาน และการจัดระบบการศึกษาทุกชั้นตอนจะมีการตรวจสอบโดยระบบต่าง ๆ ในสังคมนั้น ลักษณะความสัมพันธ์แบบนี้เป็นจริงในทุกสังคม ไม่ว่า สังคมแต่ละสังคมจะมีความแตกต่างกันในด้านระบบโครงสร้างอย่างไร (อุทัย ดุลยเกษม... 2526 : 13)

วัตถุประสงค์ของแผนงานพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 กำหนดไว้เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสติปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรมและวัฒนธรรม มีพลานามัยที่สมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีที่เหมาะสม และเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 82) คุณภาพของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เหล่านี้ จะต้องใช้ความพยายามในการวางแผน โดยคำนึงถึงการได้ผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคกำลังคนในทุกสาขาอาชีพ เพื่อให้ได้กำลังคนที่มีทั้งคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

สถาบันอุดมศึกษา นับว่าเป็นแหล่งการศึกษาชั้นสูงที่ช่วยให้ผู้เข้ามาสู่ระบบการศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางที่สุด รวมถึงเป็นแหล่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาวิถีชีวิตที่พึงประสงค์ที่สุดได้ด้วย หมายความว่า ผู้จบออกมาจากสถาบันอุดมศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่รู้จักโลกและรู้จักชีวิตเป็นอย่างดี และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้เป็นอย่างดีพร้อมกันไป (จิตกร ตั้งเกษมสุข. 2527 : 106) คุณภาพของบัณฑิตขึ้นอยู่กับกระบวนการในการหล่อหลอมของสถาบัน นั่นหมายความว่า อุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ทั้งในด้านการสอน วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้ที่ก้าวเข้ามาสู่การศึกษาในระดับนี้ หรือมีส่วนในการรับบริการจากสถาบันอุดมศึกษา ได้รับการพัฒนาจนมีศักยภาพที่จะออกไปสู่อาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข

สถาบันอุดมศึกษาของไทยในอดีต เน้นการผลิตบัณฑิตมากกว่าการค้นคว้า วิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม การเรียนการสอนจึงมักเป็นกรถ่ายทอดวิทยาการของตะวันตกให้แก่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว การละเลยภารกิจหลักนี้ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างมหาวิทยาลัยกับประชาชน (อาทร ชนเห็นชอบ. 2527 : 178) การบริการวิชาการแก่สังคมเริ่มมีความชัดเจนขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา มหาวิทยาลัยบางแห่งเริ่มมีบทบาทและกิจกรรมด้านการบริการสังคมมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เสนอแผนปรับปรุงมหาวิทยาลัยด้านการเสนอกิจกรรมส่งเสริมกิจการ การส่งเสริมยุวกสิกร การเผยแพร่ความรู้ทางวิทยุ เอกสาร ในขณะเดียวกันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เริ่มโครงการตั้งค่ายอาสาพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาและอาจารย์ได้ออกไปช่วยเหลือ และร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหมู่บ้านชนบท กิจกรรมต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างมากมายในระยะต่อมา ทั้งนี้เพราะสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เป็นแรงผลักดันให้บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาขยายกว้างขวางขึ้น เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาถูกมองว่าเป็นแหล่งวิชาการชั้นสูงเป็นแหล่งรวมของผู้รู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ จึงมีลักษณะเป็นชุมปัญญาของสังคม การปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริการวิชาการแก่สังคมน่าจะช่วยให้บทบาทนี้เกิดความชัดเจนตามไปด้วย

สถาบันอุดมศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยแม้ว่าจะให้ความสำคัญกับการบริการวิชาการ แก่สังคมมากขึ้น ดังปรากฏในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แต่ภารกิจนี้ก็ยังไม่ได้เด่นชัดนัก เมื่อเทียบกับการสอนและการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของมหาวิทยาลัยในด้านการบริการแก่สังคมก็คือ (สุภรณ์ ศรีพิทล. 2526 : 16 - 17)

1. ความพร้อมของมหาวิทยาลัย ยังอยู่ในระยะเริ่มแรก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ดังนั้นความสมบูรณ์ภายในมหาวิทยาลัยจึงยังไม่ดีพอ .

2. การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยส่วนมากยังขาดคุณลักษณะที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยยังเน้นที่ภารกิจการสอนอย่างเดียว

3. การบริการทางวิชาการแก่สังคม ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ในขณะที่การอุดมศึกษาของไทย มีลักษณะเกือบจะให้เปล่า

4. มหาวิทยาลัยกับชนบทหรือท้องถิ่น ยังมีช่องว่างระหว่างกันมาก

5. การบริการทางวิชาการต้องอาศัยความอดทนและความเสียสละ ในสภาพปัจจุบัน อาจารย์มหาวิทยาลัยยังขาดคุณสมบัติข้อนี้เป็นส่วนใหญ่

6. หากมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นตัวกลางในการพัฒนาชุมชนแล้ว มหาวิทยาลัยจะต้องมีความคล่องตัว และมีเสรีภาพทางบริหารและวิชาการมากกว่าปัจจุบัน

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่กระจายอยู่ใน 36 จังหวัดทั่วประเทศ รับผิดชอบพื้นที่ทั้ง 73 จังหวัด จึงนับว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมที่กว้างขวางมากที่สุด ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม 2527 มาตรา 5 ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิถึฐานะของครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู. 2527 : 2) จากบทบาทดังกล่าวนี้ มีผลให้วิทยาลัยครูต้องปรับสภาพของตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ด้วยการแสดงบทบาทของอุดมศึกษาของท้องถิ่น

ให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ดังปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ของกรมการฝึกหัดครู (2529 : 7) เกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคมมีข้อความว่า "ส่งเสริมให้มีการบริการทางวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเน้นการให้การศึกษาคือเนื่องในรูปของการเผยแพร่ความรู้และการฝึกอบรม" วัตถุประสงค์สำคัญในแผนการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูคือ "เพื่อส่งเสริมให้วิทยาลัยครูจัดบริการทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ" (กรมการฝึกหัดครู. 2527 : 16)

การกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายดังกล่าว แม้จะมีความชัดเจนในภาพรวม แต่ในการนำนโยบายและจุดมุ่งหมายไปปฏิบัติให้บรรลุผลนั้น มีปัญหามากมาย โดยเฉพาะขาดความชัดเจนในแง่ปฏิบัติ มีความซ้ำซ้อนในบทบาทหน้าที่ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน อุปสรรคปัญหาของการบริการวิชาการแก่สังคมพบว่า ขาดงบประมาณจากทางราชการ จากผู้บริหาร และผู้บริหาร ชักการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้งานซ้ำซ้อน ขาดการสื่อสารระหว่างหน่วยงานทำให้เกิดความสับสนผิดพลาด และผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนงานด้านบริการวิชาการแก่สังคมเท่าที่ควร (ศิริชัย อัสสระโชติ. 2527 : บทคัดย่อ) ปัญหาอื่น ๆ เช่น ขาดกลวิธีที่มีประสิทธิภาพ ขาดการพัฒนาบุคลากรให้มีความสำนึกในหน้าที่ ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน (ปาพจน์ โสภณ. 2526 : 132) ที่สำคัญคือ เป็นที่น่าสังเกตว่า จากการประเมินผลแผนงานของกรมการฝึกหัดครู ประจำปี 2528 ยังพบว่าบางวิทยาลัยครูยังไม่มีแผนงานหรือการจัดองค์การดำเนินการใด ๆ ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม (ฉีก บัญเรื่องรอด และอัมภา พิชิตการค้า. 2529 : 92) นอกจากนั้นการบริการวิชาการยังขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น การบริการจึงยึดสภาพความพร้อมของสถาบันเป็นหลัก ทำให้การบริการวิชาการไม่ค่อยสนองต่อผู้รับอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 4) เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาเหล่านี้แล้ว อาจกล่าวได้ว่าการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู มีปัญหาในเกือบทุกด้าน นับตั้งแต่จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ วิธีให้บริการวิชาการ นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ และการจัดระบบการบริหารงานบริการวิชาการ

ความจำเป็นที่ต้องวิจัย

ปัญหาหลักของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน ส่วนที่เกี่ยวกับวิทยาลัยครูเอง นั้นมีปัญหามากในการจัดบริการวิชาการดังกล่าวมาแล้ว แต่โดยที่วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษา ที่อยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ จึงต้องสนใจปัญหาสังคมในเขตบริการของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง เพื่อให้การจัดบริการวิชาการเป็นไปตามความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง ปัญหาเกี่ยวกับสังคม ในภาคเหนือที่ส่งผลกระทบถึงการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยครู ได้แก่

1. ปัญหาขนาดของพื้นที่ให้บริการ กล่าวคือ ในแง่ภูมิศาสตร์นั้น พื้นที่ภาคเหนือมีทั้งหมด ถึง 170,006 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 106 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.1 ของประเทศ (ลือชัย จุลาสัย และกิตติพงษ์ ฤทธิบุตร. 2528 : 9) ครอบคลุม 17 จังหวัด แต่ถ้าพิจารณาเขต บริการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ จะพบว่าครอบคลุมการบริการถึง 18 จังหวัด (กรมการฝึกหัดครู : 2522 : 3 - 5) ซึ่งจัดว่ามากที่สุดในประเทศ

2. ปัญหาเฉพาะพื้นที่ ที่สำคัญและน่าสนใจ ได้แก่

2.1 ปัญหาเศรษฐกิจ ทั้งภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง คือ ปัญหาความยากจน โดยเฉพาะกรณีประชาชนที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ หรืออยู่ในภูมิประเทศที่ห่างไกลจากอำเภหรือ จังหวัด เช่น ชาวไทยภูเขา และประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทำเกษตรเต็มเวลา ในหมู่บ้านยากจน ของภาคเหนือตอนบน มีคนจนประเภทนี้ค่อนข้างมากถึงร้อยละ 23.5 ของครัวเรือนชนบท (โฆสิต บันเปี่ยมรัษฎ์. 2526 : 121 - 159) ปัญหาความยากจนของประชากรมาจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น ไร่เลื่อนไห้ ชาคน้ำ ชาดการชลประทาน มีการทำไร่เลื่อนลอย มีการปลูกฝิ่น มีการพึ่งพิงหลายของกิน ส่วนภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่เกษตรกรรมมาก จนแรงงานไม่เพียงพอในช่วงฤดูเกษตร และปัญหา พืชผลมีราคาไม่แน่นอน (ธวัชชัย ยงกิตติกุล. 2528 : 92 - 93)

2.2 ปัญหาการเมืองการปกครอง ในภาคเหนือมีปัญหาชนต่างวัฒนธรรมมากที่สุด โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม เช่น ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ นอกจากนั้นก็เป็นชาวจีนอพยพในบริเวณ

ภาคเหนือตอนบน ก่อให้เกิดปัญหาความปลอดภัยบริเวณชายแดน มีการลักลอบค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย และการลักลอบปลูกฝิ่น (สุวิทย์ สุทธานุกุล. 2531 : 6 - 9) ปัญหาเหล่านี้จึงถือว่าเป็นปัญหาทั้งในระดับชาติจนถึงระดับนานาชาติที่รอการแก้ไขอยู่ในปัจจุบัน

2.3 ปัญหาสังคม ในหมู่บ้านยากจนของภาคเหนือตอนบน ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ขาดความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ทำให้ป่วยเป็นโรคต่าง ๆ มาก สภาพหมู่บ้านก็ไม่ถูกสุขลักษณะ และการคมนาคมระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอหรือตลาดไม่สะดวก ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมลงทุกวัน ทำให้ประชาชนไม่สามารถพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติได้เหมือนอดีต (โอสิต บันเปี่ยมรัชฎ์. 2526 : 160 - 161) นอกจากนั้นปัญหาที่น่าสนใจอีกปัญหาหนึ่งคือการย้ายถิ่นของสตรีไปประกอบอาชีพบางประเภท ซึ่งมีสาเหตุมาจากความยากจนและค่านิยมของท้องถิ่น จากการศึกษาการย้ายถิ่นของสตรีบางประเภทจากจังหวัดน่านพบว่ามีสตรีที่มาประกอบอาชีพโสเภณีในเมืองสงขลาและหาดใหญ่มาจากภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 73.2 ของสตรีที่มาประกอบอาชีพและสตรีเหล่านี้มาด้วยความสมัครใจถึงร้อยละ 87.1 (ดาวร เกียรติหับทิว และเฉลิมพล รัตนากรณ์. 2528 : 48 - 71)

2.4 ปัญหาการศึกษา ในหมู่บ้านยากจน สมาชิกของครอบครัวเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วมักไม่ได้ศึกษาต่อ นอกจากนั้นประชาชนในหมู่บ้านก็ขาดแคลนข่าวสารต่าง ๆ เพราะอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง และเส้นทางคมนาคมไม่สะดวก คุณภาพทางการศึกษาของภาคนี้ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและแนวทางแก้ไขพบว่าในภาคเหนือทั้งตอนบนและตอนล่าง มีอัตราโรงเรียนขนาดเล็กสูงมากถึง ร้อยละ 30.5 ซึ่งมากที่สุดในประเทศก่อปัญหาคุณภาพทางการศึกษาตามมาหลายประการ เช่น ปัญหาครูที่มักเป็นครูบรรจุใหม่และไม่มีประสบการณ์ นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นไม่สนับสนุนโรงเรียน และขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา (ชินภัทร ภูมิรัตน์. 2528 : 10 - 17)

จากสภาพปัญหาทั้งในส่วนของวิทยาลัยครูและปัญหาของสังคมในเขตบริการ เห็นได้ชัดเจนว่า วิทยาลัยครูในภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูเชียงราย

วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูพิษณุโลก และวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ จะต้องรับภารกิจสำคัญ คือ การให้บริการวิชาการ ตามความต้องการของท้องถิ่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต (คณะทำงานเพื่อพัฒนาสทวิทยาลัย. 2530 : 1 - 10) แต่เนื่องจากรูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน ยังขาดความชัดเจนในแง่ของการปฏิบัติอย่างมาก มีผลให้แต่ละวิทยาลัยครูบริการวิชาการแก่สังคม โดยยึดความพร้อมของสถาบันเป็นส่วนใหญ่ ขาดความสนใจเกี่ยวกับบริบทของสังคมและชุมชน เช่น ความต้องการการรับบริการทางวิชาการจากวิทยาลัยครู แนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษา อันเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดรูปแบบของการบริการวิชาการ การสร้างรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในอนาคต จะช่วยให้วิทยาลัยครูสามารถทำหน้าที่อุดมศึกษาของท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ขึ้น ช่วยให้การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในภาคเหนือมีความชัดเจน อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพของการบริการวิชาการ และการแก้ไขปัญหของสังคมอย่างได้ผล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ
4. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การศึกษา และความต้องการของสังคม

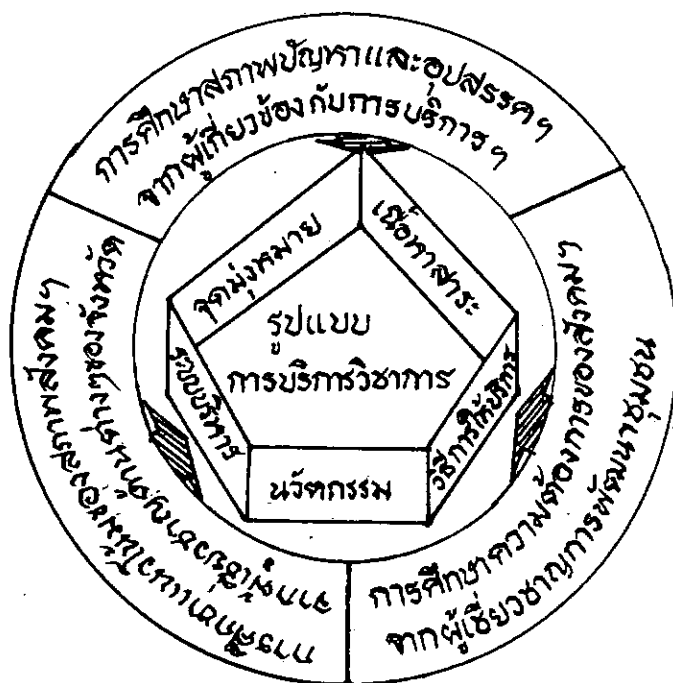
กรอบความคิดของการวิจัย

จากสภาพปัญหาของการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู ทำให้เห็นประเด็นสำคัญของความไม่ชัดเจนในการจัดบริการ เนื่องจากในทางปฏิบัติแล้วแต่ละวิทยาลัยครูจะดำเนินการเอง ตามสภาพความพร้อมของแต่ละวิทยาลัย ชาติศึกษาที่ชัดเจน แม้จะมีแผนพัฒนาการศึกษาเป็นแม่บท แต่ไม่มีแนวปฏิบัติอันจะช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รูปแบบการบริการแก่สังคมที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติด้วยวิธีการสำคัญ ได้แก่

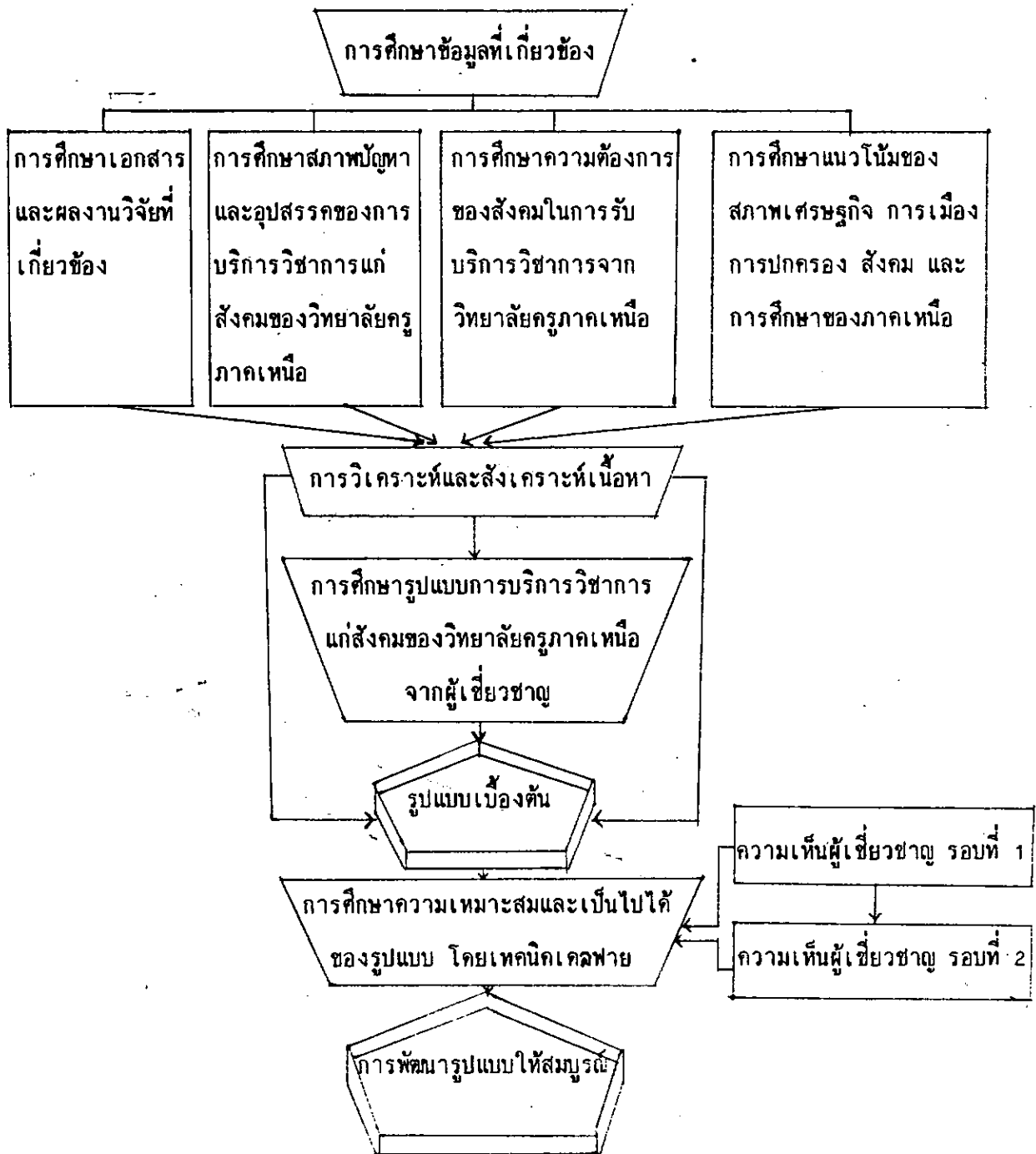
1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ และการศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ

2. การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการศึกษามาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 5 มิติสำคัญ คือ จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ วิธีการให้บริการวิชาการ นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการ และการจัดระบบการบริหารงานบริการวิชาการ

3. การศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยพิจารณาความสอดคล้องของความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ตามวิธีการเคลฟาย (Delphi Technique) เพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์ในการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ รายละเอียดของกรอบความคิด และขั้นตอนการวิจัย เสนอไว้ในภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู
ภาคเหนือ

ภาพประกอบ 2 ลำดับขั้นตอนของการวิจัย

ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้ง 2 ระดับคือ

1. ระดับนโยบาย จะเป็นแนวทางในการวางแผนงานบริการวิชาการแก่สังคม ให้มีทิศทางชัดเจน เป็นไปได้ และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ช่วยให้ภารกิจของวิทยาลัยครูด้านการบริการวิชาการแก่สังคมมีความสมบูรณ์ขึ้น
2. ระดับปฏิบัติ จะช่วยในการปฏิบัติงานด้านการบริการวิชาการแก่สังคมของแต่ละวิทยาลัยครู ประสบความสำเร็จ สามารถให้บริการในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหาการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะมิติสำคัญของรูปแบบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ
2. เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ
3. วิธีการให้บริการวิชาการ
4. นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ
5. การจัดระบบการบริหารงานบริการวิชาการ

ประชากร

การวิจัยนี้ จัดแบ่งกลุ่มประชากรออกได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ รวม

128 คน

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยบุคคล 4 กลุ่ม ได้แก่

- 2.1 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ รวม 1,614 คน

- 2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของจังหวัด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง

การปกครอง สังคม และการศึกษา รวม 361 คน

- 2.3 ผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการสภาการ
ฝึกหัดครู และผู้บริหารงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ รวม 42 คน

- 2.4 ผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารที่รับผิดชอบ
งานบริการวิชาการของวิทยาลัยครู คณบดีของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ รวม 64 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ได้แก่
อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา หัวหน้าฝ่ายในศูนย์วิจัย
และบริการการศึกษา และหัวหน้าโครงการบริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งสิ้น 128 คน

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

2.1 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของจังหวัด ได้แก่ พัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ ประธานสภาตำบล เลขาธิการสภาตำบล รวม 195 คน

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของจังหวัด ดังนี้

2.2.1 ด้านเศรษฐกิจของจังหวัด ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด แรงงานจังหวัด สหกรณ์จังหวัด และผู้จัดการธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ รวม 49 คน

2.2.2 ด้านการเมืองการปกครองของจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ประธานสภาจังหวัด และสมาชิกสภาจังหวัด รวม 62 คน

2.2.3 ด้านสังคมของจังหวัด ได้แก่ ผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการจังหวัดทหารบก ประชาสงเคราะห์จังหวัด และสาธารณสุขจังหวัด รวม 32 คน

2.2.4 ด้านการศึกษาของจังหวัด ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด รวม 24 คน

2.3 ผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ ได้แก่ คณะกรรมการสภาการศึกษา ฝึกอบรม หรือรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา และรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ รวม 25 คน

2.4 ผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการ ได้แก่ อธิการ รองอธิการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา คณบดีหรือรองคณบดีของมหาวิทยาลัย ในภาคเหนือ รวม 41 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสาระสำคัญตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยพิจารณาตัวแปรเกี่ยวกับปัญหาจากจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการ นวัตกรรมที่ใช้ และการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการที่วิทยาลัยครูภาคเหนือดำเนินการอยู่
2. การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยพิจารณาตัวแปรเกี่ยวกับความต้องการรับบริการด้านการเมืองการปกครอง การเกษตร การศึกษา การอนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจและการอาชีพ การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่
3. การศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ-การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ โดยพิจารณาตัวแปรต่อไปนี้
 - 3.1 การคาดหมายด้านผู้ผลิต ผู้บริโภค ปัจจัยการผลิต และการสนับสนุนของรัฐบาล
 - 3.2 การคาดหมายด้านความร่วมมือทางการเมืองของประชาชน ระบอบการเมือง การปกครอง คุณลักษณะของนักการเมืองและข้าราชการ
 - 3.3 การคาดหมายด้านกลุ่มคนในสังคม สถานภาพและบทบาทของบุคคลในสังคม ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรม
 - 3.4 การคาดหมายด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา โครงสร้างของระบบการศึกษา เนื้อหาสาระของการศึกษา วิธีการเรียนการสอน และนวัตกรรมทางการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. รูปแบบ หมายถึง วิธีการจัดการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยสังเคราะห์มาจากระบบการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยมิติสำคัญ คือ จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ วิธีการให้บริการวิชาการ นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ และการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ โดยพิจารณาจากผลการศึกษาตามขั้นตอนของการวิจัย
2. การบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู หมายถึง กิจกรรมที่วิทยาลัยครูภาคเหนือจัดขึ้น เพื่อให้บริการแก่สังคม นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติ เช่น การเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนและสังคมทางสื่อมวลชน การบริการให้ความช่วยเหลือแนะนำเรื่องต่าง ๆ การฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ เป็นต้น
3. ภาคเหนือตอนล่าง หมายถึง พื้นที่บริการของวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร และตาก
4. ภาคเหนือตอนบน หมายถึง พื้นที่บริการของวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์
5. วิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่าง หมายถึง วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยพุทธชินราช ประกอบด้วย วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร และวิทยาลัยครูนครสวรรค์
6. วิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน หมายถึง วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยล้านนา ประกอบด้วย วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
7. สภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ หมายถึง ปัญหาของการจัดการบริการวิชาการ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

(2530 - 2534) ได้แก่ ปัญหาจุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ เนื้อหาสาระของการบริการ วิชาการ วิธีการให้บริการวิชาการ นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ การจัดระบบบริหารงาน บริการวิชาการ โดยพิจารณาจากทัศนะของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของ วิทยาลัยครูภาคเหนือ

8. ความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ หมายถึง การบริการวิชาการด้านต่าง ๆ ที่สังคมภาคเหนือต้องการรับบริการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) ได้แก่ บริการด้านการเมือง การปกครอง การเกษตร การศึกษา การอนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจและการอาชีพ การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการ วัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ โดยพิจารณาจากทัศนะของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ

9. แนวโน้มด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง สังคม และการศึกษา ของ ภาคเหนือ หมายถึง การคาดหมายความเป็นไปของภาคเหนือ ตั้งแต่ปัจจุบันจนถึงปี พ.ศ. 2539 โดยพิจารณาจากทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของจังหวัด เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการ สร้างรูปแบบการบริการวิชาการ ได้แก่

9.1 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การคาดหมายด้านผู้ผลิต ผู้บริโภค ปัจจัยการผลิต และการสนับสนุนของรัฐบาล

9.2 ด้านการเมืองการปกครอง หมายถึง การคาดหมายด้านความร่วมมือทาง การเมืองของประชาชน ระบอบการเมืองการปกครอง คุณลักษณะของนักการเมืองและข้าราชการ

9.3 ด้านสังคม หมายถึง การคาดหมายด้านกลุ่มคนในสังคม สถานภาพและ บทบาทของบุคคลในสังคม ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรม

9.4 ด้านการศึกษา หมายถึง การคาดหมายด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา โครงสร้างของระบบการศึกษา เนื้อหาสาระของการศึกษา วิธีการเรียนการสอน และนวัตกรรม ทางการศึกษา

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ มีเนื้อหาสำคัญที่ใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัย และเป็นข้อมูลประกอบในการศึกษา ดังต่อไปนี้

การบริการวิชาการแก่สังคม

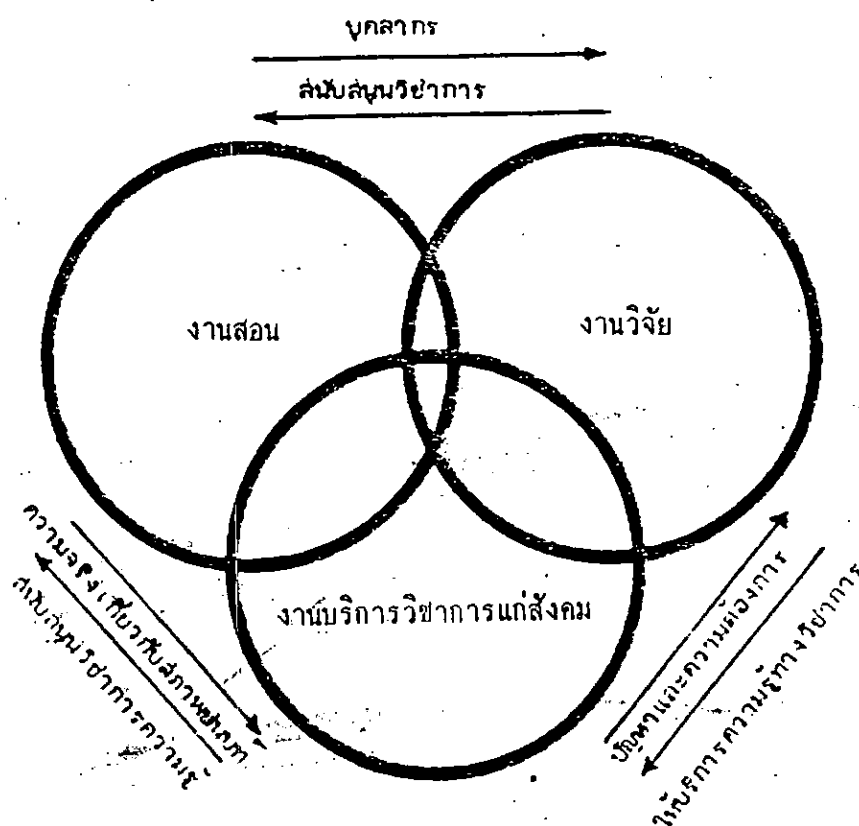
งานบริการวิชาการแก่สังคมได้รับการยอมรับและจัดว่า เป็นหน้าที่หลักที่สำคัญหน้าที่หนึ่งในจำนวนหน้าที่หลัก 4 อย่างที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัย และมีความสำคัญเท่าเทียมและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (Reciprocally Relationship) กับอีก 3 งาน ได้แก่ งานสอน งานวิจัย และงานทะนุบำรุง ส่งเสริม เผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งหน้าที่ทั้ง 3 อย่างนั้นได้มีกลไกทางคณาองค์การ และการบริหารอย่างสมบูรณ์แล้วทุกสถาบัน แนวปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กิจกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมมักดำเนินงานอยู่ภายใต้โครงการภายในมหาวิทยาลัย หรือดำเนินงานโดยแต่ละบุคคลอย่างอิสระ และกิจกรรมต่าง ๆ ก็มักได้ร่วมมือประสานงานกันกับหน่วยงานพัฒนาโดยตรง

ความสัมพันธ์กันของงานสอน งานวิจัย และงานบริการวิชาการแก่สังคม ที่เห็นชัดเจน คือ

1. ระหว่างงานสอนกับงานวิจัย บุคลากรด้านการสอนก็สามารถสนับสนุนงานวิจัย ในขณะเดียวกัน งานวิจัยก็เป็นการสนับสนุนวิชาการหรืองานสอนด้วย

2. ระหว่างงานวิจัยกับงานบริการวิชาการแก่สังคม จะพบว่างานบริการวิชาการก็จะเกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในขณะทำงานวิจัยก็เป็นการสนับสนุนให้บริการความรู้ทางวิชาการที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม

3. ระหว่างงานสอนกับงานบริการวิชาการแก่สังคม งานสอนก็มีส่วนในการให้ความจริงเกี่ยวกับสภาพชนบท ในขณะที่งานบริการวิชาการแก่สังคมก็สนับสนุนวิชาการและความรู้ให้กับงานสอนเช่นเดียวกัน

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างงานสอน งานวิจัย และงานบริการวิชาการแก่สังคม (ประสิทธิ์ ประครองศรี. 2530 : 16)

สถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบใหม่ ควรมีรูปแบบที่เน้นการสอนเพื่อพัฒนา โดยเน้นความต้องการของสังคมเป็นหลัก (Thompson and Fogel. 1976 : 33) ข้อตกลงพื้นฐานของการบริการวิชาการแก่สังคม จะต้องคำนึงถึงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน แนวคิดนี้มีประเด็นสำคัญดังนี้ (Leo. 1976 : 78)

1. มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างการพัฒนามนุษย์และการพัฒนาชุมชน
2. การวางแผนร่วมกัน และการให้บริการแก่ประชาชน เป็นพื้นฐานของความอยู่รอดของชุมชน
3. สถาบันมีหน้าที่ปรับปรุงคุณภาพชีวิตในชุมชน และเผยแพร่ความเจริญและสวัสดิการของชุมชน
4. การใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถาบันและชุมชน คือ เป้าหมายของผลสำเร็จ
5. การบริการของสถาบันที่ตรงกับความต้องการของชุมชน จะช่วยพิสูจน์บทบาทของอุดมศึกษาในท้องถิ่นได้

จากแนวคิดของนักวิชาการเหล่านี้ กล่าวได้ว่า การบริการวิชาการที่ที่จะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านอื่น ๆ อย่างชัดเจน หลักสำคัญของการบริการ คือ การบริการที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันกับชุมชน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน เป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันกับชุมชน และทุกบริการควรสนองความต้องการของชุมชนด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคมที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะเสนอให้เห็นหลักการแนวคิดที่สำคัญโดยทั่วไป และแนวการจัดบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน ตามมิติของรูปแบบการบริการวิชาการที่จะดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ

"การบริการวิชาการแก่สังคม" เป็นคำที่ใช้ในพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม 2527 สำหรับความหมายนั้นมิได้ให้ไว้ในหลายลักษณะ เช่น หมายถึง ส่วนขยายของมหาวิทยาลัยในด้านการบริการทางวิชาการเพิ่มเติมจากหน้าที่ปกติ ความเกี่ยวข้องระหว่างสถานศึกษากับแหล่งทรัพยากรของชุมชน กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งไม่คิดหน่วยกิต การให้

การศึกษานอกระบบหรือกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชนโดยไม่คิดหน่วยกิต (เสาวภา คำเพราะ และคนอื่น ๆ. 2529 : 6) ส่วนความหมายในแนวกว้างมีผู้ให้ไว้ในลักษณะที่ว่า เป็นการเตรียมโปรแกรมต่าง ๆ ทางการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (McCabe. 1988 : 93) ในขณะที่ ฟินด์ (Findt. 1987 : 2518-A) พบว่าจุดมุ่งหมายสำคัญของการบริการชุมชน ก็คือ การพัฒนาอาชีพ การให้การศึกษาทั่วไป การบำเพ็ญประโยชน์ ความเข้าใจสังคม การรับรู้ วัฒนธรรม ความหมายอื่น ๆ เช่น เป็นงานหรือการจกบริการใด ๆ ที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์ที่จะนำไปปรับปรุงสภาพของชุมชนให้ดีขึ้น (สดิษฐ์ กองคำ. 2526 : 4) หรือการให้บริการใด ๆ ก็ตามที่จะทำให้สังคมได้รับประโยชน์จากบริการนั้น ๆ โดยประโยชน์ที่สังคมจะได้รับดังกล่าว จะนำไปสู่การปรับปรุงของสังคมให้ดีขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของสังคมต่อไปในอนาคต (ครุฑวรรณ มาทมน. 2526 : 8) จากความหมายในหลายทัศนะเหล่านี้สรุปได้ว่า การบริการวิชาการเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อการบริการแก่ชุมชนและสังคม ซึ่งนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนตามปกตินั่นเอง

สำหรับความมุ่งหมายทั่วไปของแผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู ปัจจุบันระบุไว้ว่า "เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านวิชาการตามความต้องการของสังคม" โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะของการบริการวิชาการแก่สังคม ตามลักษณะโครงการในแผนการบริการวิชาการแก่สังคม มีดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู. 2531 : 25 - 28)

1. เพื่อศึกษา ค้นคว้า และทดลองทางวิชาการ เพื่อหารูปแบบของการพัฒนาชนบท การใช้กระบวนการครบวงจรทางเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดย่อม การพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น การรวบรวมผลงานการวิจัยการพัฒนาชนบท และการติดตาม รายงาน และประเมินผลการพัฒนาชนบท

2. บริการวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาการ ได้แก่ การบริการความรู้ความเข้าใจในการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับครู อาจารย์ การนำความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีไปใช้ประกอบอาชีพสำหรับประชาชน ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และบริการสื่อการสอน กลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพสำหรับครู อาจารย์ .

3. เพื่อบริการวิชาการแก่สังคมโดยตรง ให้วิทยาลัยครูสามารถบริการทางวิชาการแก่ประชาชนเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อประสานงานและหาแนวปฏิบัติร่วมกันในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล เอกสาร และบุคลากรระหว่างวิทยาลัยครู และหน่วยงานอื่นและการพัฒนาสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานพัฒนาชนบท

5. เพื่อให้วิทยาลัยครูมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ โดยการสนับสนุนหน่วยงานอื่นทางด้านวิชาการ

ปัญหาในส่วนของความมุ่งหมายก็คือ ยังไม่มีการสื่อสาร ประสานงาน หรือการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2525 : 9)

เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ

การกำหนดเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการโดยทั่วไป จะยึดหลักความพร้อมของสถาบัน และความต้องการของชุมชนและสังคม ซึ่งในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันไป แนช (Nash. 1973 : 14) ได้กำหนดเนื้อหาสาระในการให้บริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยชิคาโกไว้ 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย (Health) ด้านบริการชุมชน (Social Service) ด้านกฎหมาย (Law) ด้านการสร้างที่อยู่และสิ่งแวดล้อม (Environment Planning and Housing) ด้านการศึกษา (Education) และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development) ในขณะที่กูมบ์ (Coomb. 1974 : 5) ได้จำแนกเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการไว้ดังนี้

1. ด้านการศึกษาทั่วไป เช่น การให้ความรู้พื้นฐานเพื่อการอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น เข้าใจวิทยาศาสตร์เบื้องต้น และสิ่งแวดล้อม
2. ด้านการศึกษาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น การอนามัยและโภชนาการ ทัศนธรรมศาสตร์และการเลี้ยงดูเด็ก การซ่อมแซมบ้านเรือน และวางแผนครอบครัว

3. ด้านการศึกษาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ความเข้าใจเรื่องกฎหมาย และการปกครองท้องถิ่น การสหกรณ์

4. ด้านการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ เช่น การพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะเพื่อการประกอบอาชีพ และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ไพบูลย์ สุทธาสุภา เสริมศรี ไชยสอน และเพียร ไชยสอน (Suthasupa, Chaisorn and Chaisorn. 1982 : 15) ให้หลักของการจัดเนื้อหาเพื่อให้บริการแก่ชุมชนว่าควรประกอบด้วย เนื้อหาสำคัญ คือ การศึกษาพื้นฐานในทุกระดับและความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนและความรู้เกี่ยวกับอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพ เนื้อหาเหล่านี้สอดคล้องกับของจันทรเพ็ญ เนียมอินทร์ (2529 : บทคัดย่อ) ที่แบ่งเนื้อหาของการบริการวิชาการไว้ 5 ด้าน ได้แก่ นโยบายทั่วไป การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ บริการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพ การอนามัยและชีวิตครอบครัว และด้านกฎหมายและการพัฒนาชุมชน ส่วนผลการศึกษาสภาพความต้องการบริการด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนคาดหวังจากสถาบันฝึกหัดครูของกรมการฝึกหัดครู (2529 : 102) พบว่ามีบริการที่หน่วยงานคาดหวังจะได้รับบริการ คือ การแนะแนวอาชีพ ทัศนศึกษาและเทคโนโลยี สาธารณสุข การสอนวิชาชีพ การอบรมวิทยากรให้กับหน่วยงาน สังคมสงเคราะห์ จิตวิทยาสังคม การสร้างประชาธิปไตย และบริการห้องสมุด

เมื่อพิจารณาจากการแบ่งเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการดังกล่าวมาแล้วนั้นพอสรุปประเด็นได้ว่า เนื้อหาที่ควรจัดบริการจะต้องเป็นไปตามความต้องการของสังคมเป็นหลักเนื้อหาที่มีความจำเป็นสำหรับประชาชนจึงควรประกอบด้วย เนื้อหาด้านการศึกษา การปกครอง เศรษฐกิจ อนามัยและชีวิตครอบครัว การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรม การพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุครุภัณฑ์และอาคารสถานที่

ส่วนเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูในปัจจุบันนั้น ระบุไว้ไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ ไม่มีการวิเคราะห์ความต้องการของสังคมอย่างจริงจัง แต่อาจสรุปได้ว่าเนื้อหาส่วนใหญ่

ประกอบด้วย การบริการด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน เศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตร การศึกษา การอนามัย โภชนาการ บริการวัสดุครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ การส่งเสริม วัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการสหกรณ์ (กรมการฝึกหัดครู. 2525 : 6 - 7)

วิธีการให้บริการวิชาการ

การบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา อาจทำได้ในหลายลักษณะ เป็นต้นว่า การบรรยาย อภิปราย อบรม ประชุม สัมมนา การจัดนิทรรศการ สาธิต การจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ การเผยแพร่ข่าวสารทางวารสาร หนังสือ บทความ การให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค การให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข การค้นคว้า วิเคราะห์ สืบรวจ ทดสอบ ทดลองออกแบบประดิษฐ์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2530 : 108) ถ้าพิจารณาจัดวิธีการของบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย จะได้บริการ 4 วิธีการ ได้แก่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2526 : 348 - 349)

1. การเผยแพร่ความรู้ ได้แก่ การให้ความรู้แก่บุคคลภายนอกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การบรรยาย การอภิปราย และการจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่
2. การให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือเป็นการให้ความรู้ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยไปช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น การเป็นวิทยากร เป็นกรรมการ เป็นที่ปรึกษา
3. การร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งเป็นแบบเฉพาะของประเทศกำลังพัฒนา ที่มหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง ในการแก้ปัญหของประเทศ
4. การปรับปรุงสมรรถภาพของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ การจัดประชุม การอบรมพนักงานให้หน่วยงานต่าง ๆ

ส่วนวิธีการบริการวิชาการแก่สังคมของกรมการฝึกหัดครู จัดแบ่งไว้ 5 วิธี ตามลักษณะ ของโครงการในแผนพัฒนาการศึกษาของกรมการฝึกหัดครู ได้แก่

1. การเตรียมเพื่อการบริการวิชาการแก่สังคม เน้นการศึกษา ค้นคว้า และทดลองทางวิชาการ
2. การบริการทางวิชาการแก่สังคมเพื่อพัฒนาวิชาการ เน้นการเผยแพร่ความรู้ และบริการสื่อต่าง ๆ เพื่อการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับครู อาจารย์ และพัฒนาอาชีพประชาชน
3. การปฏิบัติการเพื่อบริการทางวิชาการแก่สังคมโดยตรง เน้นการรับผิดชอบโครงการพิเศษต่าง ๆ
4. การประสานงานและการบริหารเพื่อสนับสนุนการบริการวิชาการแก่สังคม เน้นการประสานงานและร่วมมือระหว่างวิทยาลัยครูและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม โดยให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น เพื่อการพัฒนาประเทศ

จากวิธีการของการบริการวิชาการแก่สังคมดังกล่าวแล้ว สรุปได้ว่า วิธีการสำคัญของการบริการวิชาการแก่สังคม มี 5 วิธี ได้แก่

1. การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และการรวบรวมข้อมูล เพื่อการบริการวิชาการที่มีประสิทธิภาพ
2. การเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนและสังคม โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารและสิ่งพิมพ์ การจัดนิทรรศการ การสาธิต
3. การบริการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา เช่น บริการสื่อและนวัตกรรม การเป็นที่ปรึกษาต่าง ๆ
4. การเข้าร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนและสังคม ในลักษณะต่าง ๆ เช่น รับผิดชอบโครงการโดยตรง การมีส่วนร่วม และการเป็นผู้ประสานงาน
5. การพัฒนาบุคลากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การจัดบรรยาย อภิปราย ประชุม สัมมนา และฝึกอบรม

สำหรับวิธีการให้บริการโดยทั่วไปของวิทยาลัยครูปัจจุบัน จะประกอบด้วยวิธีการสำคัญ

5 วิธี ได้แก่

1. การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ การรวบรวมข้อมูล เพื่อการพัฒนาชนบทด้านต่าง ๆ เช่น การปกครองระบอบประชาธิปไตย การใช้กระบวนการครบวงจรทางการเกษตรและอุตสาหกรรม การปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาอาชีพท้องถิ่น ความต้องการและแนวทางแก้ปัญหาชุมชน
 2. การพัฒนาบุคลากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคม และบุคลากรของหน่วยงานอื่น โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การจัดบรรยาย อภิปราย ประชุม สัมมนา ฝึกอบรม
 3. การเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนและสังคม โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น การจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
 4. การบริการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา เช่น บริการสื่อการสอน กลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น
 5. การเข้าร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนและสังคมในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่
 - 5.1 รับผิดชอบโครงการพิเศษต่าง ๆ เช่น โครงการบริการสนเทศและแนะแนว อาชีพ โครงการพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ไปสู่ชนบท โครงการให้ความรู้ทางด้านการป้องกัน ยาเสพติด เป็นต้น
 - 5.2 การมีส่วนร่วมในโครงการ เช่น โครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาตนเอง กระทรวงศึกษาธิการ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
 - 5.3 การประสานงานเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม เช่น จัดโครงการร่วมมือ และประสานงานระหว่างวิทยาลัยครู และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อกำหนดพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
- ปัญหาของการใช้วิธีการในการให้บริการ คือ วิทยาลัยครูจะยึดความพร้อมของวิทยาลัย เป็นสำคัญ วิธีการจึงยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับ กล่าวคือ วิธีการที่มักใช้อยู่เป็น ส่วนใหญ่ คือ การฝึกอบรม บรรยาย สาธิต จัดนิทรรศการ และการส่งอาจารย์ไปร่วมเป็นวิทยากร ให้แก่ท้องถิ่น (ศิริชัย อีสระะโชติ. 2527 : 23)

นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ

การดำเนินระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีทั้ง 3 มิติ คือ มิติของการบริหาร วิชาการ และนวัตกรรม โดยเฉพาะนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยปรับปรุงให้ระบบการศึกษาคำเนินไปอย่างได้ผล ช่วยให้สภาพการเรียนรู้สมบูรณ์ขึ้น ลักษณะของนวัตกรรมที่ดี ควรมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นแบบสำเร็จรูปไม่แยกออกเป็นส่วน ๆ ง่ายต่อการใช้ คำใช้ง่ายไม่สูงเกินไป ควรพิจารณาสภาพของสังคมก่อนการใช้นวัตกรรม นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น จะต้องดีกว่าของเดิมที่ใช้อยู่ เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้ใช้ ผู้ใช้สามารถทดลองใช้ได้ไม่ยุ่งยาก โดยทั่วไปแล้วเกณฑ์ที่ใช้ประเมินว่านวัตกรรมที่นำมาใช้นั้นดีหรือไม่ จะใช้เกณฑ์ 3 ประการ คือ (สำลี ทองธวัช, 2527 : 2 - 6)

1. เกณฑ์ผลที่ได้รับ หมายความว่า นวัตกรรมนั้นสามารถแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด เช่น ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากนวัตกรรม ผลจากการใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหา เป็นต้น
2. เกณฑ์ความเป็นไปได้ของการใช้ เพื่อดูว่าจะมีผู้สามารถใช้นวัตกรรมได้จริง ๆ
3. เกณฑ์การยอมรับของประชากรส่วนใหญ่ เช่น สามารถผสมกลมกลืนกับค่านิยม ประเพณีของประชาชนได้เพียงใด

ครุฑ และชามาลา (Crouch and Chamala, 1981 : 21) กล่าวถึงการใช้นวัตกรรมในการให้บริการชุมชนว่า จะต้องยึดหลักสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอย เข้าได้กับชุมชน มีความสมบูรณ์และสะดวกในการใช้ มีการทดลองใช้มาแล้ว และดูจากผลของการใช้จริง ในทำนองเดียวกัน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 222) ก็ให้ความเห็นว่า การใช้นวัตกรรมสำหรับบริการชุมชน ควรยึดหลักดังนี้

1. การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้รับบริการมีส่วนร่วมในกระบวนการนวัตกรรมการศึกษา เช่น การผลิต การใช้ การพัฒนา
2. การพัฒนานวัตกรรมควรกระจายให้กว้างขวาง ไม่ผูกพันเฉพาะส่วนกลางเท่านั้น

3. ควรดึงภาคเอกชนและองค์การในชนบท เข้ามาร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมให้มากขึ้น
4. ควรส่งเสริมให้ข้าราชการ นักวิชาการ นักประดิษฐ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

นวัตกรรม

5. ควรมีการวิจัยประยุกต์ และการทดลองใช้นวัตกรรมก่อนการเผยแพร่หรือใช้จริง
6. ควรเน้นการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น

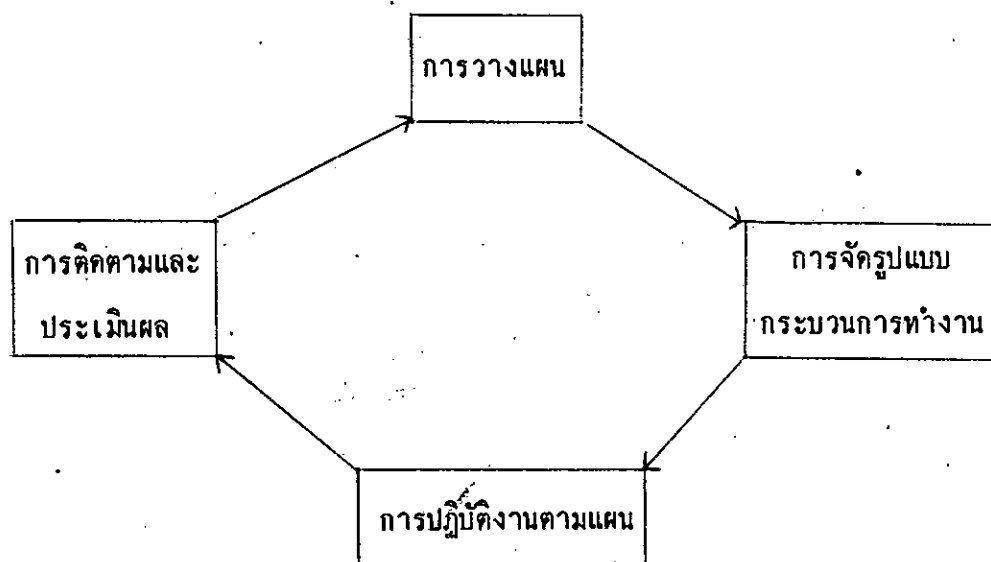
การนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริการ นับว่ามีความสำคัญมากในยุคปัจจุบัน ที่ต้องการประสิทธิภาพของงาน แต่การใช้นวัตกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดก็ต้องคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ หลายประการ เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาวัตกรรม ประสิทธิภาพของนวัตกรรมแต่ละชนิด และในยุคปัจจุบันควรเริ่มจากการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้นวัตกรรมจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการผสมผสานกับสภาพแวดล้อมนั่นเอง

สำหรับการใช้นวัตกรรมเพื่อการบริการของวิทยาลัยครูในปัจจุบัน ยังมีการนำมาใช้น้อย เนื่องจากสภาพทรัพยากรของวิทยาลัยครูอยู่ในวงจำกัด นวัตกรรมบางอย่างแม้จะเริ่มนำเข้ามาใช้มากขึ้น แต่ก็ยังมีนโยบาย และเป้าหมายไม่ชัดเจนนัก เช่น การนำการวิจัยมาใช้ในการวางแผนบริการวิชาการ การบริการคอมพิวเตอร์หรือนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานบริการวิชาการ เป็นต้น การใช้นวัตกรรมยังขาดความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (อรุณ ปรีดีคิลก. 2526 : 30 - 38) ขาดเป้าหมายและการวางแผนการใช้ โดยตั้งประโยชน์ของนวัตกรรมมาให้เห็นอย่างชัดเจน (คาราวดี สุกมลสันต์. 2528 : 45)

การจัดระบบการบริหารงานบริการวิชาการ

การบริหารงานด้านการบริการสังคม จะต้องใช้กระบวนการที่ต่อเนื่องเพื่อเพิ่มคุณภาพของการบริการ กระบวนการบริหารตามแนวคิดของจักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2527 : 79) ประกอบด้วย

การวางแผน การจัดรูปแบบกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้ การปฏิบัติตามแผน และการติดตามประเมินผล กระบวนการเหล่านี้สามารถนำไปใช้ได้ในระดับหน่วยงานย่อยที่มีบทบาทสัมพันธ์กับชุมชนและสังคมโดยทั่วไป ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 4 กระบวนการบริหารงานบริการสังคม

ถวัลย์ วรเทพพิพิธ (2527 : 154 - 158) กล่าวถึงการจ้องการของรัฐเพื่อการพัฒนาชนบท หรือทำหน้าที่ด้านการบริการสังคมโดยทั่วไป ควรยึดหลักสำคัญดังนี้

1. หลักการจัดช่วงการควบคุมไม่ให้กว้างหรือแคบจนเกินไป เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุม และหลักการจัดสายงานบังคับบัญชา เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าใครรับผิดชอบต่อใคร และเพื่อเอกภาพในการบังคับบัญชา

2. เนื่องจากลักษณะงานบริการหรือพัฒนาชนบทเกี่ยวข้องกับเรื่องหลายเรื่อง เช่น การเกษตร การศึกษา สาธารณสุข โภชนาการ สถานที่พักผ่อน เป็นต้น การสรรหาบุคลากร จึงต้องเน้นการสรรหาผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ หลายสาขา ทั้งนักวิชาการและนักปฏิบัติการ เพื่อประโยชน์ทั้งระดับนโยบายและการปฏิบัติด้วย

3. ใช้หลักการสร้างกำลังขวัญที่ดี เช่น ทฤษฎีการจูงใจคนในการทำงาน และการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงาน

4. หลักของการประสานงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยความราบรื่น และลดความขัดแย้งให้ทางหนึ่ง

5. การจัดสรรทรัพยากรโดยถือหลักประสิทธิภาพ และความจำเป็นเร่งด่วนของแต่ละโครงการ

6. หลักของเหตุผลเพื่อการแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ในองค์การ ผู้บริหารควรยึดหลักเหตุผล เพื่อลดความขัดแย้ง

7. การวางแผนงาน และโครงการ ควรเริ่มจากความต้องการของท้องถิ่น ไม่ใช่เริ่มจากเบื้องบนสู่เบื้องล่างเพียงอย่างเดียว

นักบริหารอีกผู้หนึ่ง คือ ไพรัตน์ เคชะรินทร์ (2525 : 62 - 63) ให้ทัศนะด้านการบริหารงานเกี่ยวกับการบริการสังคมว่า กระบวนการที่นักบริหารต้องทำคือ การวางแผน เพราะเป็นหัวใจของการทำงาน ขั้นตอนสำคัญเริ่มด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามหลักวิชาการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจน การพิจารณาผลได้ผลเสีย ผลกระทบด้านต่าง ๆ ตลอดจนความเป็นไปได้ของโครงการก่อนการตัดสินใจยอมรับ การเลือกสรรวิธีดำเนินการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาค้าง ๆ และการวางระบบการติดตามผล และตามแก้ไขปัญหาลุप्तสรคให้ทันเหตุการณ์

จากหลักการจักระบบบริหารงานของนักวิชาการ จะพบว่าการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมก็เหมือนกับการบริหารงานโดยทั่วไป ที่จะต้องใช้หลักการและทฤษฎีทางการบริหาร เช่นเดียวกัน

กระบวนการที่สำคัญคือ การวางแผนการจัดบริการ การจัดองค์การ และกระบวนการทำงานเพื่อนำไปสู่จุดหมาย และการใช้ระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด

ปัจจุบันระบบการบริหารโดยทั่วไปของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งดำเนินการตามสภาพความพร้อมของแต่ละวิทยาลัย โดยยึดพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การแบ่งส่วนราชการของวิทยาลัยครูเป็นหลัก การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมโดยทั่วไปอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

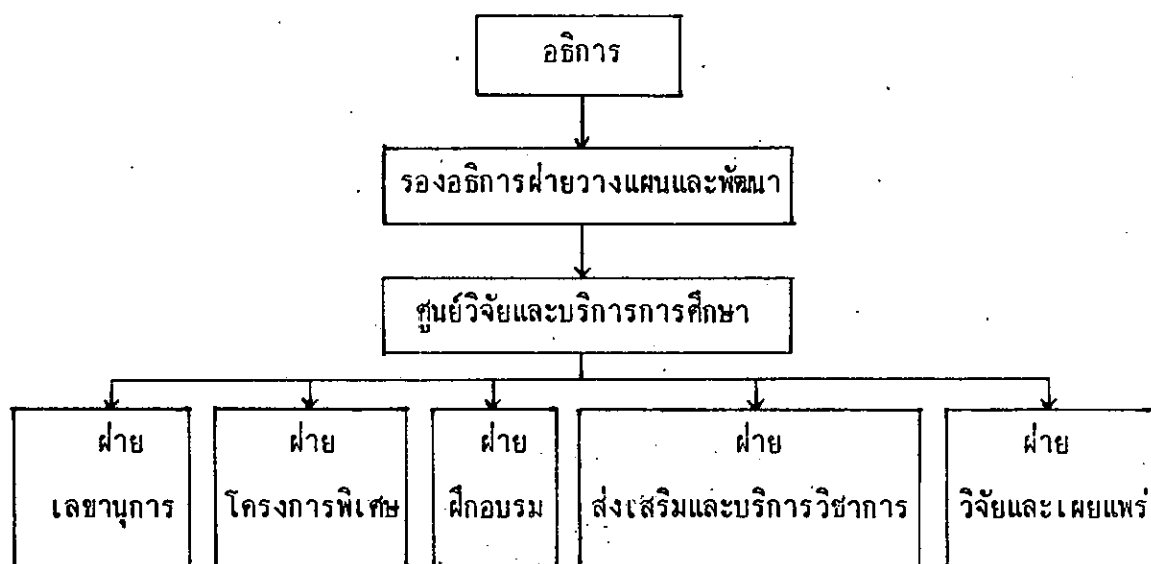
1. การวางแผน

กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดแผนงานบริการวิชาการแก่สังคม โดยยึดกรอบนโยบายและแผนงานของส่วนกลางเป็นหลัก แต่ละสหวิทยาลัยดำเนินการวางแผนในส่วนของตัวเองและวิทยาลัยครูในสังกัด โครงการต่าง ๆ ในแผนงานบริการวิชาการแก่สังคม มี 7 โครงการ ส่วนการวางแผนงบประมาณ จะแบ่งสรรให้แก่แต่ละสหวิทยาลัยตามโครงการที่รับผิดชอบ และเกณฑ์การจัดสรรของกรมการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู. 2531 : 64)

2. การจัดองค์การ

การจัดองค์การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม จะอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาของแต่ละวิทยาลัยครู ซึ่งประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายเลขานุการ ฝ่ายโครงการพิเศษ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายวิจัยและเผยแพร่ และฝ่ายส่งเสริมและบริการวิชาการ ผู้บริหารระดับนโยบาย คือ หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา และรองอธิการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา โครงสร้างการบริหารมีลักษณะดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2530 :

โครงสร้างการบริหาร

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู

สำหรับการแบ่งความรับผิดชอบโครงการหลักในแผนพัฒนาการศึกษาของกรมการฝึกหัดครู
สรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 การแบ่งความรับผิดชอบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู

ลักษณะโครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
1. การศึกษาค้นคว้า และทดลองทาง วิชาการ	ฝ่ายส่งเสริมและบริการ วิชาการ ฝ่ายวิจัยและเผยแพร่ ฝ่ายเลขานุการ คณะวิชาและภาควิชา	ค้นคว้า วิจัย ทดลอง และ รวบรวมข้อมูล เพื่อการบริการ วิชาการแก่สังคม
2. การบริการเพื่อ พัฒนาวิชาการ	ฝ่ายโครงการพิเศษ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายส่งเสริมและบริการ วิชาการ ฝ่ายเลขานุการ คณะวิชาและภาควิชา	จัดการฝึกอบรม บริการให้ ความช่วยเหลือ แนะนำ และ ประสานงานกับคณะวิชา ภาควิชา และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะโครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
3. การบริการวิชาการ แก่สังคมโดยตรง	ฝ่ายโครงการพิเศษ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายส่งเสริมและบริการ วิชาการ ฝ่ายเลขานุการ คณะวิชาและภาควิชา	เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยตรง
4. การประสานงาน และหาแนวปฏิบัติ ร่วมกันในการใช้ ทรัพยากรท้องถิ่น	ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่เป็นความร่วมมือ คณะวิชา และภาควิชา	เป็นกรรมการโครงการร่วมกับ วิทยาลัยครู ภายในสหวิทยาลัย เดียวกัน และหรือหน่วยงาน ภายนอกอื่น ๆ
5. การบริการวิชาการ โดยการสนับสนุน หน่วยงานอื่น	ฝ่ายโครงการพิเศษ ฝ่ายเลขานุการ คณะวิชา และภาควิชา	เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแนะนำ และให้คำปรึกษา เป็นผู้ประสานงานให้การ สนับสนุนการบริการวิชาการ

3. การควบคุม

การบริการวิชาการแก่สังคมตามแผนของกรมการฝึกหัดครูปัจจุบัน ใช้การควบคุมโดยกระบวนการระบบราชการตามปกติ เช่น ควบคุมโดยงบประมาณที่จัดสรรไปให้ การรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการไปยังส่วนกลาง ตามกระบวนการและขั้นตอนของทางราชการ สำหรับการติดตามประเมินผลในภาพรวมยังไม่ชัดเจน และยังมีการนำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ในการวางแผนน้อย การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เมื่อมีการประเมินก็ยังมี การดำเนินการในวงจำกัด

ปัญหาการจัดระบบการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมโดยทั่วไป ก็มีผลมาจากปัญหาการบริหารงานตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ จนถึงระดับวิทยาลัยครู กล่าวคือ ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ขาดเอกภาพในการบริหารโดยเฉพาะทิศทางที่ชัดเจน การประสานงานเพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร การวางแผนจัดสรรงบประมาณยังไม่เหมาะสม และขาดการตรวจติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (พะยอม แก้วกำเนต.

2529 : 21)

หลักการและทฤษฎีการจัดระบบบริหาร

แนวความคิดเรื่องการจัดระบบบริหารเริ่มมีความชัดเจนตามแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์เป็นต้นมา การปรับและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารจนถึงปัจจุบันก็ล้วนได้รับแนวคิดดั้งเดิมมาจากนักวิชาการในยุคก่อนทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของแนวคิดจะพบว่า มีความคล้ายคลึงกันในการจัดระบบบริหาร นับตั้งแต่ฟาโยล (Henri Fayol) ให้คำนิยามของการบริหารไว้ 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดการ การสั่งการ การร่วมมือ และการควบคุม (เจริญผล สุวรรณโชติ. 2530 : 180 - 180; อ้างอิงมาจาก Fayol. 1949) กุลิก และเฮอวิก (Gulick and Urwick. 1837 : 13) ได้พัฒนาแนวคิดนี้เป็น 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจับคู่บุคลากร การวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการจัดงบประมาณ

ในสมัยต่อมามีผู้นำมาปรับและพัฒนาอีกจำนวนมาก เช่น เซียร์ (Sears. 1950 : 10) จัดระบบบริหารไว้ 5 ประการ คือ การวางแผนหรือโครงการ การจัดรูปการบริหาร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการควบคุมการปฏิบัติงาน เกรก (Gregg. 1957 : 273 - 274) จัดระบบของการบริหารไว้ 7 ประการ ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การจัดองค์การ การติดต่อสื่อสาร การใช้สิทธิพล การประสานงาน และการประเมินผลงาน คาสท์ และโรเซนไวท์ (Kast and Rosenzweig. 1974 : 357) จัดระบบบริหารไว้ 3 เรื่องสำคัญ คือ การวางแผน การควบคุมงาน และการจัดองค์การ เซอร์จิอวานนี (Sergiovanni. 1987 : 66 - 67) สรุปการจัดระบบบริหาร ซึ่งสังเคราะห์มาจากนักคิดหลายคน โดยแบ่งออกเป็นกระบวนการ 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

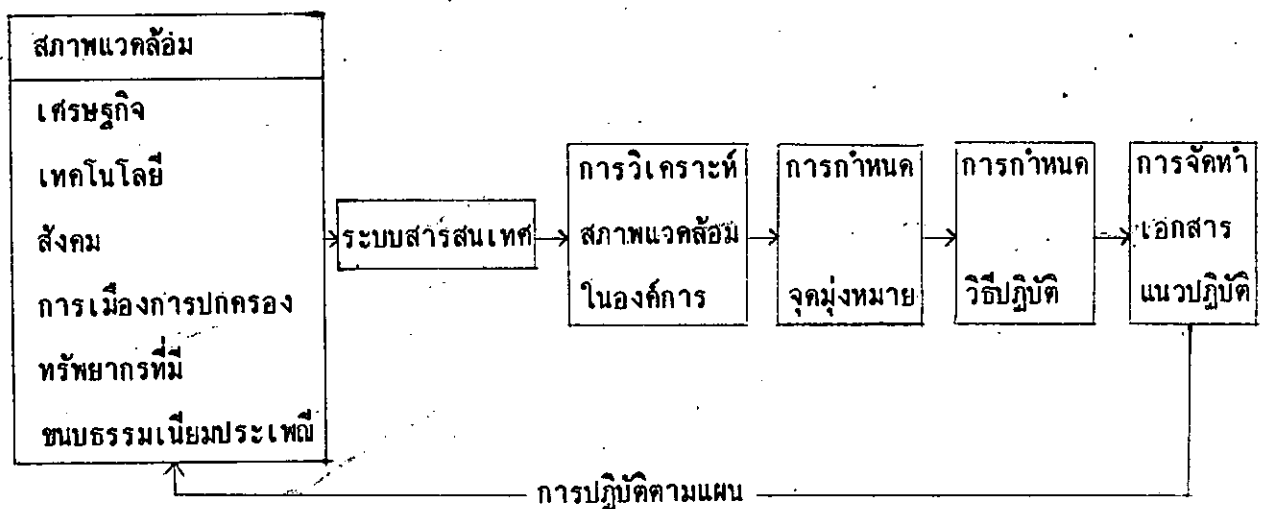
จากแนวคิดของนักวิชาการจำนวนมากดังกล่าวมาแล้วนี้กล่าวได้ว่า การจัดระบบบริหารที่นักวิชาการมีความเห็นที่สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่มี 3 ประการ ได้แก่การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) และการควบคุมการปฏิบัติงาน (Controlling) ในการวิจัยนี้ จึงนำแนวคิดจากนักวิชาการทั้ง 3 ประการนี้ มาใช้ในการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ เนื่องจากเป็นงานหลักของการจัดระบบบริหาร และครอบคลุมเนื้อหาหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอรายละเอียดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ ดังต่อไปนี้

การวางแผน (Planning)

ในการบริหารงานทั่วไป การวางแผนนับว่ามีความสำคัญที่สุด และเป็นกิจกรรมแรกที่นักบริหารจำเป็นต้องทำ กระบวนการของการวางแผนจากแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน จะมีขั้นตอนดังจะเสนอต่อไปนี้ (Donnelly, Gibson and Ivancevich. 1984 : 129 - 130)

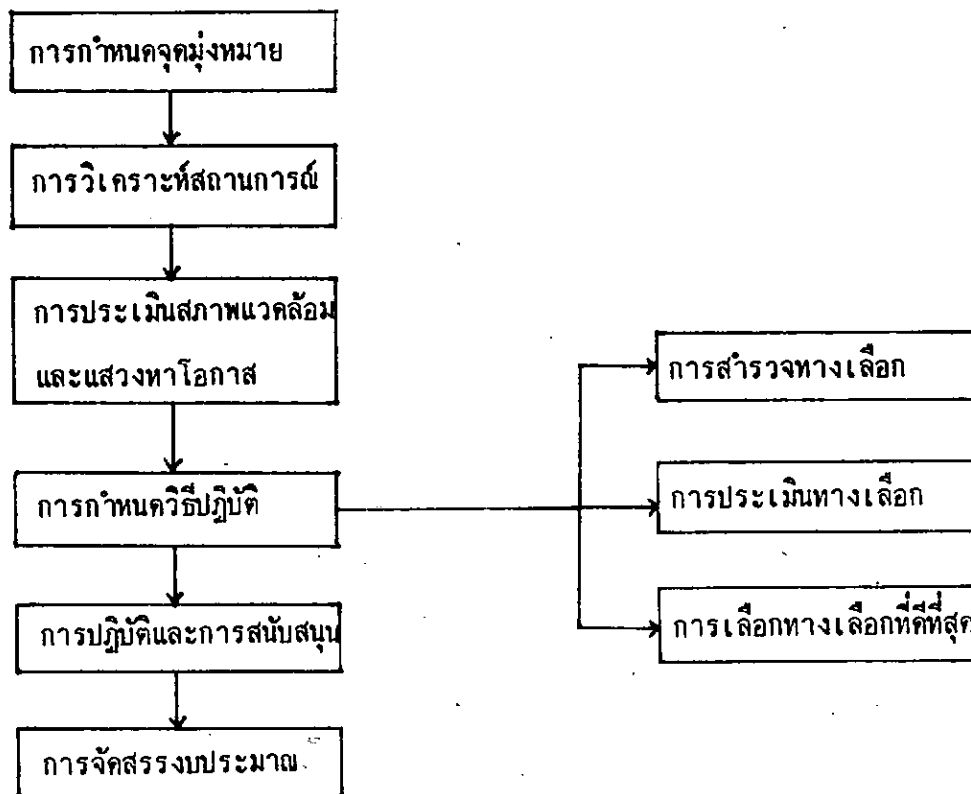
1. การวางแผนที่ดี จะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสิ่งแวดล้อม มีการศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเสนออย่างเพียงพอ

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เช่น ประวัติความเป็นมาขององค์กร ความสามารถขององค์กร
 3. การกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กร หรือจุดหมายปลายทางขององค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาว
 4. การกำหนดวิธีการปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้จะต้องเลือกวิธีการที่ดีที่สุด
 5. การจัดทำเอกสารวางแผนขององค์กรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
- จากแนวคิดทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ แสดงได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 กรอบความคิดในการวางแผน

พุตตี (Putti. 1987 : 40) ให้ความเห็นว่ากระบวนการวางแผนควรประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของแผน การวิเคราะห์สถานการณ์ การประเมินสภาพแวดล้อม และแสวงหาโอกาส การกำหนดวิธีปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจทางเลือก การประเมินทางเลือก การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด จากนั้นจะถึงขั้นตอนของการปฏิบัติและการให้การสนับสนุน และการจัดสรรงบประมาณ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการวางแผน

เอกชัย กู้สุขพันธ์ (2527 : 37 - 38) ให้กระบวนการของการวางแผนสำหรับนักบริหารไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. การกำหนดแผน เพื่อให้รู้ว่าจะจะเป็นแผนงานที่เกี่ยวข้องกับอะไร มีจุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการอย่างไร ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานตามแผนมากน้อยเพียงใด ซึ่งการจะกำหนดเป็นแผนขึ้นมาได้ ต้องอาศัยข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษาเป็นพื้นฐานด้วย

2. การนำแผนไปปฏิบัติ เมื่อมีการกำหนดแผนเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบนำแผนไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. การติดตามผลการปฏิบัติตามแผน ซึ่งอาจถือเป็นการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติตามแผนว่า มีอะไรเป็นอุปสรรคบ้าง

4. การทบทวนหรือปรับปรุงแผน แผนควรที่จะปรับปรุงได้ตลอดเวลา ถ้าได้มีการประเมินผลแล้ว พบว่ามีอุปสรรคหรือข้อบกพร่อง ก็จะต้องมีการทบทวนหรือปรับปรุงแผนได้ เพื่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกล่าวโดยสรุปก็คือ กระบวนการเตรียมการเพื่อการปฏิบัติขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการวางแผนที่ดีจึงควรเริ่มด้วยการจัดระบบข้อมูลหรือสารสนเทศเพื่อการวางแผน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติและเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อการปฏิบัติ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล

การจัดองค์การ (Organizing)

การจัดองค์การจะต้องประกอบด้วยงานที่สำคัญ ได้แก่ การอธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดของงาน ความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ ความสัมพันธ์ของงาน เมื่อกำหนดสิ่งเหล่านี้แล้ว ในการกำหนดงานแต่ละงานนั้น แนวทางปฏิบัติที่สำคัญจะต้องพิจารณามิติของงานด้านต่าง ๆ คือ ด้านความสามารถของบุคคลที่จะทำงานแต่ละอย่างได้เต็มที่เพียงใด สังคม วัฒนธรรม อำนาจหน้าที่และมิติทางด้านจิตวิทยาเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างเป็นสุข (Anderson. 1988 : 352 - 354)

ฟูลเมอร์ (Fulmer. 1988 : 115 - 123) กำหนดองค์ประกอบของการจัดองค์การไว้ 3 ประการ ประกอบด้วย

1. การแบ่งงาน (Division of Labor) จะต้องยึดหลักการแบ่งงานให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน กระบวนการสำคัญที่ใช้ คือ การพิจารณาขอบเขตของงาน การเพิ่มหน้าที่และความรับผิดชอบการปฏิบัติงาน การหมุนเวียนงาน ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของแต่ละงาน เป็นต้น

2. หลักการยกเว้น (The Exception Principle) กล่าวคือ การมอบหมายงานต่าง ๆ แก่บุคลากร ควรมอบเฉพาะงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์

3. ขนาดของการควบคุม (Span of Control) จะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดหลักว่าจะจัดการควบคุมอย่างไร จะต้องพิจารณาความสามารถของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา และหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละงาน ซึ่งต้องการผู้รับผิดชอบแตกต่างกัน

กูนท์ และไวริช (Koontz and Weihrich. 1988 : 174) ให้ขั้นตอนของการจัดองค์การไว้ 6 ขั้นตอน สำหรับการจัดองค์การโดยทั่วไป ได้แก่

1. การสร้างหรือกำหนดจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติให้ชัดเจน
2. การจัดระบบการสนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย นโยบาย และแผน
3. แบ่งงานและกิจกรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน
4. จัดกลุ่มกิจกรรม บุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ และเลือกทางเลือกในการปฏิบัติงาน

ที่สุด

5. การกระจายงานหรือมอบหมายอำนาจให้หัวหน้างานนำไปปฏิบัติงานให้เกิดผล
6. พยายามให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างงานทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน เพื่อให้งาน

ดำเนินไปอย่างราบรื่น

การจัดองค์การเมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว เป็นกระบวนการที่แต่ละองค์การต้องดำเนินการให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย การจัดองค์การจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบขององค์การด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ทักษะของบุคลากรในองค์การ ลักษณะของงานแต่ละงาน ขอบเขตของงาน การสื่อสารสัมพันธ์กันระหว่างงาน เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น

การควบคุม (Controlling)

การจัดระบบของการควบคุมงาน จำเป็นต้องเข้าใจลักษณะของการควบคุมก่อนเป็นเบื้องต้น

(Newman, Summer and Warren. 1967 : 676) กล่าวคือ

1. การควบคุมจะต้องมีมาตรฐาน และจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติ
2. การควบคุมจะต้องมีการวัดและประเมินการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การควบคุมจะต้องเป็นการแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ อันเกิดจากการตัดสินใจของ

ผู้บริหาร

คำถามที่ชี้ให้เห็นปัญหาของการควบคุมในการบริหารก็คือ เมื่อใดและที่ไหนจะใช้การควบคุม ใครจะเป็นผู้ประเมิน มาตรฐานอะไรที่จะใช้ในการประเมิน จะรายงานผลการประเมินให้ใครทราบ และทำอย่างไรกระบวนการควบคุมจึงจะสมบูรณ์

มอคเลอร์ (Mockler. 1972 : 2) ให้แนวคิดเรื่องการควบคุมว่า เป็นความหมายอย่างมีระบบเพื่อกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การออกแบบระบบข้อมูลย้อนกลับ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า พิจารณามีข้อแตกต่างกันหรือไม่ และทำการแก้ไข เพื่อเป็นหลักประกันว่าทรัพยากรทุกอย่างขององค์การได้ใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ขั้นตอนสำคัญคือ การกำหนดมาตรฐานและวิธีวัดผลการปฏิบัติงาน การวัดผลการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานและแปลความหมายของความแตกต่าง และการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

อีกทัศนะหนึ่งเกี่ยวกับการควบคุมของ ไฮแมน สก็อต และคอนเนอร์ (Haimann, Scott and Connor. 1985 : 485 - 488) เสนอกระบวนการควบคุมไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดมาตรฐานของงาน จะพิจารณาจากจุดมุ่งหมายขององค์การเป็นหลัก มีการกำหนดมาตรฐานแต่ละงานให้ชัดเจนในการวางแผนทำงาน
2. การกำหนดวิธีการควบคุม โดยเลือกวิธีควบคุมที่ดีที่สุดในการควบคุมมาตรฐานแต่ละงาน
3. การตรวจสอบการปฏิบัติงาน จะต้องมีการตรวจสอบทั้งในระหว่างการทำงาน และหลังการปฏิบัติงาน จึงจะช่วยให้เกิดความชัดเจนในการตรวจสอบมากขึ้น
4. การแก้ไขข้อบกพร่อง เมื่อมีการเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานที่กำหนด ต้องมีการวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุเพื่อการแก้ไขต่อไป

จากทัศนะของนักวิชาการเห็นได้ชัดเจนว่า การควบคุมเป็นกระบวนการที่ช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายและเป้าหมาย องค์การใดที่มีระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลถึงความสำเร็จของงานในที่สุด กระบวนการสำคัญในการควบคุมจะเริ่มจากการกำหนดมาตรฐาน กำหนดวิธีการที่ใช้ในการควบคุม ซึ่งต้องเป็นวิธีที่ดีด้วย ต่อจากนั้นจึงถึงขั้นของการตรวจสอบจริง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ เมื่อมีข้อบกพร่องก็จะต้องมีการแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของสังคม

การศึกษาปัญหาและความต้องการของสังคม เป็นส่วนหนึ่งในความพยายามที่จะแสวงหาคำตอบว่า สภาพของสังคมแต่ละแห่งมีอะไรที่ไม่พึงปรารถนา หรือเป็นข้อขัดแย้งที่ต้องการการแก้ไข และเปลี่ยนแปลง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะขอล่าวเป็นลำดับไปดังต่อไปนี้

ปัญหาของสังคม

นักสังคมวิทยาพยายามให้ความหมายของปัญหาสังคมไว้หลายประเด็น เช่น ว่าเป็นสภาวะการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งมากพอสมควร ในวิถีทางที่ไม่พึงปรารถนา และมีความรู้สึกว่าจะแก้ไขในรูปการกระทำร่วมกัน (Horton and Leslie. 1970 : 6) เป็นการเบี่ยงเบนไปจากอุดมคติสังคม กล่าวคือ เป็นสถานการณ์ที่ยอมรับว่า ไม่พึงปรารถนา เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ และด้วยความพยายามของกลุ่มคนย่อมสามารถดำเนินการแก้ไขได้ โดยการกระทำบางสิ่งบางอย่างลงไป (Walsh and Furfey. 1958 : 1 - 2) หรือปัญหาสังคมจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์ของบุคคลกลุ่มหนึ่ง และสังคมไม่สามารถควบคุมบุคคลให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมนั้นได้ (Raab and Selznick. 1959 : 2) ความหมายโดยสรุปของปัญหาสังคมก็คือ สภาพการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาหรือเบี่ยงเบนไปจากอุดมคติสังคม หลักของการแก้ปัญหาที่จะยึดหลักของการร่วมกันแก้ไข

สาเหตุของปัญหาสังคมโดยทั่วไป นักสังคมวิทยาและนักสังคมศาสตร์ต่างเชื่อว่า ปัญหาสังคมเกิดจากอัตราการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันของสังคมหรือวัฒนธรรม จากความล้มเหลวของวัฒนธรรม และการต่อต้านความรู้สึกรับรู้ของบุคคล (Humphrey. 1964 : 4) ส่วนนักสังคมศาสตร์อีกผู้หนึ่ง คือ กิงส์เลย์ (Kingsley. 1949 : 622) ก็กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาสังคมไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของคนเปลี่ยนแปลงไป จากเดิม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้แก่ การเปลี่ยนจากสภาพสังคมเกษตรกรรม เป็นสังคมอุตสาหกรรม การขยายชนบทเป็นเมือง คือ กระบวนการซึ่งเมืองได้เกิดและเจริญเติบโตขึ้นมา จากชนบท

2. ความไม่เป็นระเบียบของสังคม เกิดจากการถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ ของสถาบันในสังคม ไม่ประสานสอดคล้องกัน จึงไม่สามารถรักษาค่านิยมต่าง ๆ ไว้ได้ทำให้ระเบียบของสังคม กลายเป็นปัญหาสังคมในที่สุด เช่น ปัญหายูวอาชญากร เป็นต้น

3. บุคลิกภาพของบุคคลในสังคมผิดปกติไป กล่าวคือลักษณะการถ่ายทอดจากพันธุกรรม เช่น นิสัยที่เลียนแบบจากผู้อื่น ความคิดเห็นส่วนตัวที่แสดงออกมาให้เป็นที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน ในสังคม ถ้าการแสดงออกไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม พฤติกรรมเหล่านั้นก็ถือว่าเป็นปัญหาของสังคม เช่น การลักขโมย การเสพยา ยาเสพติด เป็นต้น

จากแนวคิดของนักสังคมศาสตร์กล่าวได้ว่า ข้อสรุปของปัญหาสังคมจากการศึกษามีดังนี้

1. เป็นสถานการณ์ที่กระทบกระเทือนถึงบุคคลในสังคม ซึ่งมีจำนวนมากพอสมควร เพราะถ้าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข ปัญหานั้นก็จัดว่าเป็นปัญหาของสังคมนั้น ๆ ได้

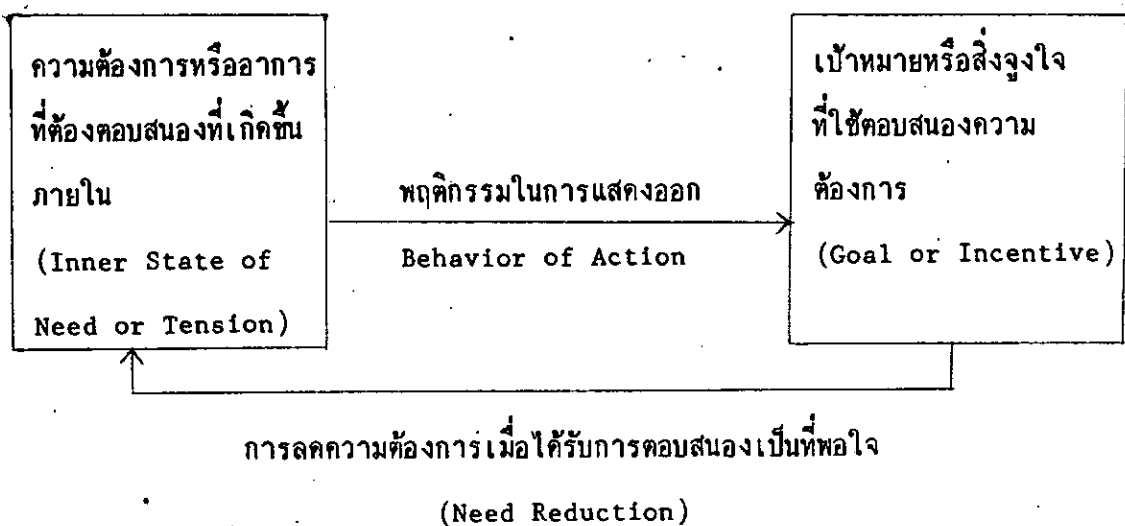
2. สถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมด้วย โดยวัดจากการตัดสินค่านิยม (Value Judgement) ว่าเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนา และควรแก้ไข เพื่อให้เกิดความเหมาะสม

3. บุคคลจำนวนหนึ่ง มีความคิดจะกระทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสังคม โดยปกติปัญหาของสังคมสามารถแก้ไขได้ เมื่อเทคโนโลยีพัฒนาขึ้นตลอดเวลา

4. จะต้องมีการแสดงออกในลักษณะการกระทำร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาสังคมให้บรรเทา
ลงได้
5. สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งส่งผลถึง
พฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม

ความต้องการของสังคม

โดยที่สังคมเป็นการรวมกันของบุคคล การศึกษาความต้องการของสังคมจึงต้องศึกษาความ
ต้องการของบุคคลเป็นหลัก กล่าวคือ ความต้องการของบุคคลเป็นภาวะขาดหรือไม่สมคูลย์ในสิ่งหนึ่ง
สิ่งใดของบุคคล พฤติกรรมของมนุษย์จะแสดงออกมา เมื่อมนุษย์มีความต้องการหรืออาการที่ต้องการ
ตอบสนองที่เกิดขึ้นภายใน แล้วจึงแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อไปสู่เป้าหมายหรือสิ่งจูงใจที่ใช้ตอบสนอง
ความต้องการ และความต้องการนี้จะน้อยลง ถ้าได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 8 กระบวนการเกี่ยวกับความต้องการและการตอบสนองความต้องการ (Leavitt.
1964 : 2)

ความต้องการของบุคคลจากการสังเคราะห์ของฮันท์ (Hunt. 1979 : 6 - 15) ซึ่งนำมาจากแนวคิดของ มาสโลว์, แมคคลีแลน, กลีเซลลี และลิเคิร์ต (Abraham Harold Maslow, David C. McClelland, Edwin E. Ghiselli และ Rensis Likert) เกี่ยวกับลำดับขั้นของความต้องการของบุคคลจะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. ความสมดุลทางด้านร่างกาย (Physiological Balance)
2. ความปลอดภัย ความมั่นคง และด้านโครงสร้าง (Safety, Security and Structure.)
3. ความสัมพันธ์ ความรัก และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Relationship, Love and Identification)
4. ความเชื่อมั่น ความสำนึกได้ อำนาจ และความเป็นที่ยกย่องสรรเสริญ (Confidence, Recognition, Power and Esteem)

ความต้องการของบุคคลโดยส่วนรวมก็คือ ความต้องการของสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไป ตามสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม และเป้าหมายของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน การศึกษาความต้องการของสังคมจึงต้องให้ความสนใจกับความต้องการของคนส่วนใหญ่มากกว่าความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปตามความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษา

แนวคิดหลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การคาดหมายแนวโน้มในอนาคต ดังจะเสนอเป็นลำดับไปดังนี้

ระบบเศรษฐกิจ

ในระบบเศรษฐกิจจะประกอบด้วยบุคคลหลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีบทบาทในกิจกรรมการผลิตที่แตกต่างกัน เพื่อให้เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องอยู่ บรรลุเป้าหมายกลุ่มของบุคคล ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ (Brandis. 1968 : 283 - 290)

1. การออมเพื่อการลงทุน นับเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะการออมเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ
2. การลงทุน เป็นปัจจัยการผลิตก่อให้เกิดผลผลิต การลงทุนนี้จะหมายความรวมถึงการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการผลิตด้วย
3. ทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงาน เป็นปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจ กล่าวคือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องได้รับการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ สุขภาพอนามัย
4. ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องบำรุงรักษา เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

แมคเคนซี (McKenzie. 1986 : 826 - 827) ก็กล่าวถึงปัจจัยในการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาทั่วไป คือ

1. แรงงานที่มีคุณภาพ หมายถึง ได้รับการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในงานอย่างดี
2. ทุน ได้แก่ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ งบประมาณที่มาจากการออมเพื่อการลงทุนในทางเศรษฐกิจ
3. ทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องได้รับการพัฒนาและบำรุงรักษา เพื่อนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ปัจจัยในทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะคุณธรรมในการทำงาน ซึ่งนับว่าจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจ

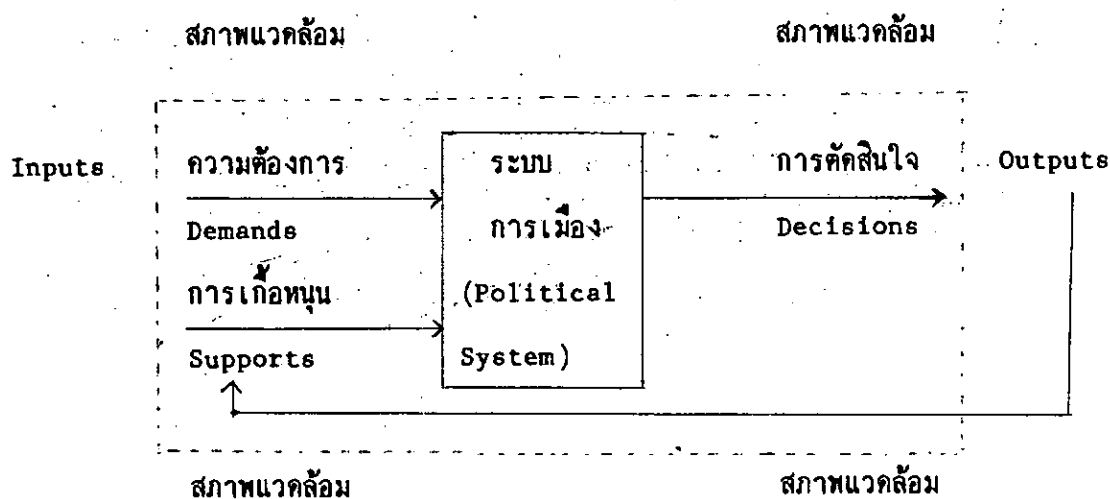
การพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจโดยรวม จะครอบคลุมเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง คือ จะผลิตอะไร หมายถึง สินค้าที่นำไปบริโภค จะผลิตได้อย่างไร หมายถึง ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จะผลิตขึ้นเพื่อใคร หมายถึง ผู้บริโภค (ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว. 2528 : 23 - 25) จากแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจจึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาด้านเศรษฐกิจจะเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

1. ผู้ผลิต ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น การออม การลงทุน คุณลักษณะของผู้ผลิต
2. ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากสินค้า ความต้องการสินค้า การรู้จักเลือกสินค้าบริโภค
3. ปัจจัยการผลิต หมายถึง ปัจจัยเรื่อง ทุน ที่ดิน และแรงงานที่ใช้ในการผลิต
4. การสนับสนุนการผลิต หมายถึง การสนับสนุนของฝ่ายรัฐบาล ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมมากขึ้นเพียงใด

ระบบการเมือง

นักสังคมวิทยามองว่า ระบบการเมืองเป็นระบบย่อยของระบบสังคมมีหน้าที่เป็นโครงสร้างหลักในการนำสังคมไปสู่จุดหมายของ อีสตัน (Easton. 1965 : 112) นักสังคมวิทยาผู้หนึ่งที่เสนอตัวแบบของระบบการเมือง โดยการสร้างทฤษฎีที่เป็นระบบใช้ได้ทั่วไปไม่จำกัดสถานที่และเวลา ทฤษฎีนี้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบสังคมที่ใกล้ชิด หรือไกลตัว เขาพยายามจะเสนอให้เห็นว่าเราสามารถแยกส่วนที่เป็นการเมืองของชีวิตออกจากชีวิตสังคมโดยทั่วไป หรือการกระทำทางการเมืองออกจากการกระทำทางสังคมโดยทั่วไป โดยให้สังคมเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญของระบบการเมืองมีเขตแดน (Boundary) แบ่งระหว่างสภาพแวดล้อมกับระบบการเมือง เขตแดนนี้กำหนดโดยการกระทำที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจที่มีผลผูกมัดของสังคม หากสามารถกันแบ่งได้ดังที่มานี้ ก็สามารถกล่าวได้ว่ามี Inputs หรือสิ่งป้อนเข้าไปสู่ระบบการเมือง จากสภาพแวดล้อม ซึ่งได้รับการแปรสภาพเป็นผลผลิต (Outputs) หรือสิ่งที่ระบบการเมืองผลิตออกมาสู่สภาพแวดล้อม

ปัจจัยนำเข้า (Inputs) มี 2 ลักษณะ คือ ความต้องการ (Demands) ชื่อเรียกร้องของสมาชิกในสังคมหรือระบบการเมืองกับการเกื้อหนุน (Supports) ที่สมาชิกของสังคมหรือระบบการเมืองมีต่อตัวระบบการเมือง (Outputs) ที่ออกมาจากระบบการเมืองมีรูปแบบเป็นการตัดสินใจและนโยบาย ซึ่งกระทบต่อสภาพแวดล้อมของระบบ หากตอบสนองความต้องการที่ใส่เข้าไปก็จะมีปัจจัยป้อนกลับ (Feedback) เป็นการเกื้อหนุน หากไม่ตอบสนองความต้องการที่ใส่เข้าไป ก็จะมีการป้อนกลับเข้าสู่ระบบการเมืองต่อไปอีก เป็นวงจรดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 9 ระบบของการเมืองตามแนวคิดของเดวิด อีสตัน

คาย (Dye, 1970 : 23) เป็นผู้หนึ่งที่นำแนวคิดของอีสตัน (David Easton) มาขยายในระยะต่อมาโดยวิเคราะห์ให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้า (Inputs) ลักษณะของระบบการเมืองหรือส่วนที่เป็นกระบวนการ (Process) และผลอันเกิดจากความสัมพันธ์ดังกล่าว หรือส่วนของผล (Outputs) ตัวแปรทางการเมือง

พัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา รายได้ การพัฒนาอุตสาหกรรม การขยายตัวของเมือง ส่วนของระบบการเมือง ได้แก่ โครงสร้างทางการเมือง เช่น ระบบการเลือกตั้ง กลุ่มผลประโยชน์รัฐธรรมนูญ เป็นต้น สำหรับผลอันเกิดจากความสัมพันธ์ ได้แก่ นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลนั่นเอง

ดังนั้น ในระบบการเมืองหนึ่ง ๆ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลิตผลจึงได้แก่ การที่ระบบการเมืองสามารถนำเอาความต้องการและความสนับสนุนไปแปรสภาพให้เป็นผลิตผล การบำรุงรักษาระบบให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นก็จะต้องเกี่ยวข้องกับการเลือกสรรบุคคลเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง หมายถึงนักการเมืองและข้าราชการต่าง ๆ และการที่ระบบการเมืองทำหน้าที่ให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกของระบบการเมืองนั่นเอง (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2522 : 10 - 13; อ้างอิงมาจาก Almond. 1960)

การศึกษาเกี่ยวกับการเมืองจึงอาจกล่าวได้ว่า จะต้องศึกษาการเมืองในลักษณะระบบและความสำเร็จของระบบการเมืองการปกครองจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ ความร่วมมือทางการเมืองของประชาชน ระบบการเมืองการปกครอง และคุณลักษณะของนักการเมืองและข้าราชการ ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาการเมืองการปกครองสัมฤทธิ์ผล

ระบบสังคม

ระบบสังคม หมายถึง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของปรากฏการณ์ทางสังคมเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ระบบรวมของสังคมนั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมของบุคคล หรือกลุ่มเฉพาะหน่วยใดหน่วยหนึ่งและสามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมทางสังคมดังกล่าว เข้าเป็นระบบความสัมพันธ์ของส่วนใดส่วนหนึ่งในสังคมได้

บลูม และเซลซนิก (Bloom and Selznick. 1968 : 15) ให้ความเห็นเกี่ยวกับระบบสังคม โดยสรุปว่าองค์ประกอบหรือหน่วยของสังคมที่ต้องทำความเข้าใจ คือ

1. บุคคลและกลุ่มบุคคลในสังคมนั้น ซึ่งจะต้องศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่ม บุคคล และสถานภาพของบุคคล

2. การควบคุมทางสังคม หมายถึง ปทัสถานทางสังคมที่ทุกสังคมใช้ในการควบคุมสมาชิก โคลแมน และเครสซี่ (Coleman and Cressey . 1984 : 7 - 10) ได้กล่าวถึง การศึกษาเรื่องสังคมว่า ประเด็นสำคัญเบื้องต้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

1. บทบาท หมายถึง บทบาทของบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามสถานภาพ เช่น บทบาทของความเป็นพ่อ แม่ บุตร หลาน ครู นักเรียน เป็นต้น

2. ปทัสถาน เป็นกฎเกณฑ์ทางสังคม จะช่วยกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม หรือ ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล กลุ่ม ให้เป็นระเบียบ

3. กลุ่มหรือการรวมกลุ่ม เป็นเรื่องปกติที่สมาชิกของสังคมจะเข้าร่วมกลุ่มกัน เพราะมี จุดมุ่งหมายเหมือนกัน เพื่อกำหนดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

4. กระบวนการถ่ายทอดทางสังคม เป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน

5. สถาบันต่าง ๆ ในสังคม เป็นแบบอย่างหรือศูนย์กลางในการกระทำกิจกรรมของสังคม สถาบันเหล่านี้ เช่น ครอบครัว ศาสนา เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง เป็นต้น

6. ช่วงชั้นทางสังคม ในทุกสังคมจะมีการแบ่งช่วงชั้น อาจแบ่งด้วยเศรษฐกิจ การศึกษา สถานภาพ และอำนาจ เป็นต้น

7. วัฒนธรรม เป็นสัญลักษณ์ของแต่ละสังคม จะบ่งบอกทัศนคติ ความเชื่อของบุคคล เป็น วิถีประชาหรือแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนนั่นเอง

เมื่อกล่าวถึงโครงสร้างของสังคมในการศึกษาเกี่ยวกับสังคม จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ ทั้งหมดของสังคม เช่น บทบาทหรือสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคม ส่วนประกอบเหล่านี้จะ กำหนดจากพื้นฐานของปทัสถานทางสังคม ส่วนประกอบเหล่านี้ได้แก่ กลุ่มคนในสังคม สถานภาพ ทางสังคม บทบาทหรือแบบแผนพฤติกรรม ปทัสถานทางสังคมอันประกอบด้วยวิถีประชาหรือแบบแผน การดำเนินชีวิต จารีตหรือกฎศีลธรรม และกฎหมายอันเป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติของบุคคล ในสังคม (วัชรฯ กลายนามร. 2530 : 48 - 50)

ในการศึกษาเรื่องของสังคมโดยสรุปแล้ว จึงควรประกอบด้วยประเด็นสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ กลุ่มคนในสังคม สถานภาพและบทบาทของบุคคลในสังคม ค่านิยม ประเพณีและ วัฒนธรรม อันเป็นส่วนประกอบที่บ่งชี้สภาพของสังคมโดยส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

ระบบการศึกษา

ความคิดเกี่ยวกับระบบการศึกษา ไม่ว่าจะมองในลักษณะใด การศึกษาก็จัดว่าเป็นระบบหนึ่งในสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับระบบอื่น ๆ เช่น ระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนา และการเมือง การเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา ย่อมส่งผลกระทบต่อปัจจัยอื่น ๆ ในสังคม ในขณะเดียวกัน องค์ประกอบหรือปัจจัยอื่น ๆ ในสังคม จะมีส่วนช่วยในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงในการศึกษาด้วย คำถามสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้วางไว้ พอลจะสรุปให้เห็นกระบวนการของการจัดการศึกษาได้ชัดเจน ดังคำถามที่ว่า

1. จะจัดการศึกษาเพื่ออะไร คือ การกำหนดจุดหมายของการศึกษาให้ชัดเจน
2. จะจัดการศึกษาเพื่อใคร คือ การจัดการศึกษาจะต้องตอบสนองประชาชนส่วนใหญ่

ของประเทศ

3. จะจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งหมายถึง ความเสมอภาคของการศึกษา เอกภาพในการบริหารการศึกษา การระดมทรัพยากรทั้งภาครัฐบาลและเอกชน การประสานสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน การจัดสาระและกระบวนการเรียนรู้ การจัดบุคลากรให้เหมาะสม การจัดการศึกษาให้เหมาะสมแก่ความจำเป็นแห่งกาลสมัย (พนัส หันนาคินทร์.

2521 : 161 - 162)

นอกจากนั้น การกล่าวถึงระบบของการศึกษา มักจะกล่าวกันถึงองค์ประกอบสำคัญในเรื่องต่าง ๆ เช่น (อุทัย เศษตานนท์. 2522 : 16 - 17; อ้างอิงมาจาก สารोध บัวศรี. ม.ป.ป.)

1. ความหมายของการศึกษา นับเป็นรากฐานหรือเครื่องชี้ช่องทางด้านการปฏิบัติ ซึ่งนักศึกษามักยึดปรัชญาเป็นหลักหรือแม่บทในการจัดการศึกษา
2. ความมุ่งหมายของการศึกษา นักศึกษามักหยิบยกเอามาเป็นหลักการว่าจะจัดการศึกษามุ่งในเรื่องใด
3. แนวทางปฏิบัติ นักศึกษาจะนำหลักการของปรัชญามาอธิบายหรือหาแนวทางปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุด
4. เรื่องอื่น ๆ เช่น วิธีสอน การบริหารสถานศึกษา ก็เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษา

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2529 : 18 - 19) สรุประบบการศึกษาไว้ว่า ไม่ว่าจะมองการศึกษาในลักษณะใด องค์ประกอบสำคัญของการศึกษาที่ควรใช้ในการพิจารณาจัดการศึกษา ควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา ในการวางแผนการศึกษา จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายรวมของการศึกษาก่อนเสมอ และถ้าต้องการปฏิรูประบบการศึกษา ก็จะต้องทบทวนจุดมุ่งหมายรวมนี้ก่อนเสมอ
2. โครงสร้างของระบบการศึกษา เป็นการกำหนดระดับการศึกษา จำนวนปีที่ศึกษาของแต่ละระดับ และการแยกประเภทของการศึกษา รวมถึงการแบ่งชั้นตามอายุ ซึ่งต่อมาได้ผนวกการศึกษานอกโรงเรียนเข้าด้วย และให้มีการประสานงานระหว่างการศึกษาในและนอกระบบโรงเรียน
3. เนื้อหาสาระของการศึกษา หมายถึง หลักสูตรหรือเนื้อหาสาระ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาวรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การปรับปรุงหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่ต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะเมื่อจะวางแผนทางด้านคุณภาพของการศึกษา นอกจากนั้นความเข้าใจเนื้อหาของหลักสูตร จะช่วยให้กันวางแผน นำไปใช้ในการวางแผน ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกด้วย

4. วิธีการเรียนการสอนเป็นเรื่องควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักสูตร ความเข้าใจในเรื่องวิธีการเรียนการสอน จะช่วยในการวางแผนเชิงคุณภาพ ตลอดจนการวางแผนจัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

5. นวัตกรรมทางการศึกษา หรือวิธีการ และเครื่องมือใหม่ ๆ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบและส่งผลถึงประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

สำหรับการนำระบบการศึกษามาใช้ในการศึกษารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมในการวิจัยครั้งนี้ ได้ปรับระบบการศึกษาโดยทั่วไป มาใช้กำหนดคตินิคมิติของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม ประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมายของการบริการ ลักษณะเนื้อหาสาระของการบริการ วิธีการให้บริการ การใช้ใช้นวัตกรรมเพื่อการบริการ และระบบบริหารงานบริการ

การศึกษาสภาพการจัดและดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคม

การศึกษาการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยชุมชนในแคลิฟอร์เนีย เกี่ยวกับทางเลือกในการลงทุนของการบริการชุมชนของ บิดเวลล์ (Bidwell. 1987 : 2250-A) โดยศึกษาจากวิทยาลัยชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการลงทุนในการบริการชุมชน 73 แห่ง ในปี 1982 - 1983 พบว่า วิทยาลัยชุมชนเหล่านั้นเคารพนโยบายในการบริการชุมชนและการปฏิบัติในระดับท้องถิ่น รวมทั้งการจัดการ โปรแกรมต่าง ๆ อยู่บนพื้นฐานตนเอง และคำนึงถึงนโยบายระดับรัฐ คณะกรรมการบริหารของรัฐ ผู้บริหารองค์กร สมาคมของโรงเรียนและวิทยาลัย ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จ และไม่สำเร็จของการโอนย้ายโปรแกรมของวิทยาลัยชุมชนในแคลิฟอร์เนียของโอเวน (Owen. 1987 : 1635-A) พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างวิทยาลัยชุมชนที่ประสบความสำเร็จ และไม่สำเร็จในเรื่องนโยบายและการสนับสนุนของสถาบัน กล่าวคือวิทยาลัยชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย และการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอ ส่วนการบริการวิชาการในมหาวิทยาลัยนั้น พาร์ทริดจ์ (Partridge. 1985 : 3267-A) ได้ศึกษา

เรื่อง "มหาวิทยาลัยกับการบริการ" โดยศึกษากรณีมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์จากคณะวิชาต่าง ๆ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่างานบริการมีความสำคัญน้อยกว่างานสอนและงานวิจัย เพราะการพิจารณาความดีความชอบมักพิจารณาจากงานสอนและงานวิจัย การส่งเสริมให้อาจารย์ให้บริการแก่สังคมจะต้องสนับสนุนด้านค่าตอบแทนให้มากขึ้น และจัดทำนโยบายการบริการให้ชัดเจน นอกจากนั้นการบริการแก่หน่วยงานภายนอก ควรส่งเสริมให้องค์การตัวแทน และสถาบันต่าง ๆ ใช้อาจารย์ในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาและพัฒนาองค์การให้มากขึ้น โวลเคอร์ท (Volkert. 1985 : 3625-A) เป็นอีกผู้หนึ่งศึกษาเรื่อง "มหาวิทยาลัยกับการศึกษาต่อเนื่อง" โดยศึกษาจากมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ในซานฟรานซิสโก พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และการบริการการศึกษา คือ การเผยแพร่วิชาการของมหาวิทยาลัย รูปแบบของโปรแกรมที่ให้บริการ การให้โอกาสในการศึกษา สภาพทางเศรษฐกิจ และผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในมหาวิทยาลัย

ส่วนในระดับวิทยาลัยครูจากการศึกษาของปรีชา เจียมรวมวงศ์ (Jiemruamwong. 1986 : 2939-A) ศึกษาการจํากัดความสำคัญของการบริการของวิทยาลัยครูในประเทศไทย ตามทัศนะของคณะกรรมการประจำวิทยาลัยครู โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการประจำวิทยาลัยครูรวม 144 คน พบว่า คณะกรรมการประจำวิทยาลัยครูให้ความสำคัญกับการเผยแพร่วิชาการ การให้บริการวิชาชีพครูแก่ครูประจำการ การบริการด้านการวิจัย การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม บริการวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม การฝึกหัดครูชนบท และการพัฒนาบุคลากร จีรศักดิ์ ทองสร้อย (2529 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์งานในตำแหน่งของรองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนาในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ พบว่างานด้านการบริการวิชาการแก่สังคมจะประกอบด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการด้านวิชาการและวิชาชีพของสังคม เพื่อกำหนดนโยบาย เป้าหมาย รูปแบบ แผนงาน และโครงการในการให้บริการ การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในวิทยาลัย เพื่อให้บริการวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม จัดหาและจัดสรรงบประมาณสนับสนุน รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการพิเศษที่ได้รับมอบหมาย การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ให้บริการชุมชนกับผู้รับบริการ ในปีเดียวกันนี้

สมบูรณ์ อริยา (2529 : 271 - 290) ก็ได้ศึกษางานบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูพิษณุสงคราม และวิทยาลัยครูนครสวรรค์ พบว่านโยบายการบริการวิชาการของแต่ละวิทยาลัยอาศัยนโยบายของกรมการฝึกหัดครูเป็นหลัก มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริการวิชาการแก่ประชาชน และพบว่างานนี้ได้เพิ่มภาระการทำงานให้กับอาจารย์ การดำเนินงานบริการขาดแคลนงบประมาณ จำรัส นาคบารุง (2530 : 124 - 126) เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครู โดยศึกษาการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของสหวิทยาลัยทักษิณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของแต่ละวิทยาลัย ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า การบริการทางวิชาการที่ทำอยู่จริง โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางคือ งานด้านวัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ ศิลปวัฒนธรรม ส่วนด้านสุขภาพอนามัย เศรษฐกิจและการอาชีพทำอยู่ในระดับน้อย วิทยาลัยครูควรให้บริการเหล่านี้ให้มากขึ้น

การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครู

การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครู จะเสนอเฉพาะงานวิจัยตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา ซึ่งจะช่วยให้เห็นสภาพความต้องการที่เป็นปัจจุบันได้ชัดเจนขึ้น ได้แก่ งานวิจัยของเสาวภา คำเพราะ และคนอื่น ๆ (2529 : 66 - 67) ได้ศึกษาการบริการทางวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยครูเลย กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในเขตจังหวัดเลย กลุ่มอาชีพต่าง ๆ รวม 449 คน พบว่าประชาชนเห็นว่าวิทยาลัยครูให้บริการทางวิชาการด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น คือ บริการพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพด้านการอนามัย ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ และด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ

สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความต้องการของท้องถิ่น และยุทธวิธีของวิทยาลัยครูสกลนคร ทางค่านิยมบริการชุมชน" ของสุนทร คำโตนค และคนอื่น ๆ (2529 : บทคัดย่อ) โดยศึกษาจาก กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรของวิทยาลัยครูและกลุ่มบุคลากรในท้องถิ่น จำนวนรวมทั้งสิ้น 239 คน พบว่า ความต้องการรับบริการทางวิชาการของชุมชนอยู่ในระดับมากในทุกด้านที่ศึกษา เนื้อหาที่มีความต้องการอันดับหนึ่ง และวิทยาลัยควรถือเป็นเรื่องที่ต้องให้การสนับสนุนเป็นการเร่งด่วน คือ การส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาเอกการเกษตรได้ฝึกงานกับเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ส่งเสริมให้มิชุนย์เด็กเล็กภายในหมู่บ้าน การจัดทำหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ผู้ไม่รู้หนังสือ ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของอาหาร การเก็บรักษาและถนอมอาหาร รวมทั้งการปรุงอาหารอย่าง ถูกหลักอนามัยบริการที่มีความต้องการมาก ได้แก่ การเมืองและการปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา การอนามัยและชีวิตครอบครัว การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน การ ส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน ปรียา นิลแก้ว (2530 : 109 - 114) เป็นอีกผู้หนึ่ง ที่ศึกษาความต้องการของชุมชนในเขตความรับผิดชอบของวิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มหนุ่มสาว และ ชาวบ้านทั่วไป รวม 470 คน พบว่า ชุมชนมีความต้องการเกี่ยวกับการรับบริการทางวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การวิจัย และการผลิตบัณฑิตและบุคลากรสาขาต่าง ๆ ปัญหาของชุมชนเกี่ยวกับการรับบริการ คือ การให้บริการของวิทยาลัยครูไม่ทั่วถึง จัดได้ไม่เพียงพอ กับความต้องการของชุมชน ให้บริการอยู่ในวงแคบ ให้บริการบางเรื่อง การประสานงานไม่ดี บุคลากรไม่เพียงพอในการให้บริการ และไม่ได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

เมื่อสังเคราะห์จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของสังคมในการรับบริการจาก วิทยาลัยครูแล้ว สรุปได้ว่าบริการที่วิทยาลัยครูควรให้แก่สังคม คือ บริการสำคัญ 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองและการปกครอง การเกษตร การศึกษา การอนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจ และอาชีพ การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่

การศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและการศึกษา

ผลจากการวิจัยในช่วงปี 2529 มีงานวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการศึกษาสภาพสังคมวัฒนธรรม สังคมเศรษฐกิจ และการศึกษา ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 18 - 25) จากการสังเคราะห์สภาพต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่า ผลกระทบของโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกจะทำให้ประชากรเพิ่มขึ้น เพราะเข้าไปใน กิจกรรมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพน้ำ ผิวดิน คุณภาพน้ำใต้ดิน อากาศ เสียง กลิ่น และธรณีวิทยา ก่อให้เกิดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ความเป็นเมืองจะมีการขยายตัวของความเป็นเมืองมากขึ้น การเมืองและการปกครอง เอกชนทั้งไทยและต่างประเทศ จะมีบทบาทมากขึ้น ลักษณะการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเมืองหัตถาจะเป็นที่ต้องการมากขึ้น คือ มีแนวโน้มที่ต้องการปกครองตนเองมากขึ้น ค่านิยมและศาสนาเชื่อว่า ความเชื่อในศาสนาและบุญกรรม จะน้อยลง แต่จะเน้นความเป็นตัวเองและมุ่งหวังความสำเร็จมากขึ้น ระบบเครือญาติจะน้อยลง โครงสร้างทางเศรษฐกิจจะเปลี่ยนจากเกษตรกรรมมาเน้นอุตสาหกรรม เอกชนจะลงทุนมากขึ้น มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ส่วนการศึกษาจะเน้นการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อช่วยพัฒนาอุตสาหกรรม ขนาดย่อม รูปแบบการจัดการศึกษาจะเป็นหลักสูตรกว้างหลากหลาย และจัดโดยหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน รายงานการวิจัยอีกชิ้นหนึ่งของกรมการฝึกหัดครู (2529 : 19 - 30) เรื่อง "การฝึกหัดครูและสถาบันฝึกหัดครูในอนาคต" ได้ศึกษาสภาพของสังคมไทยในอนาคต (ปี พ.ศ. 2540) โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ คือ ด้านการเมือง การปกครอง และการต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวม 15 คน พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของสังคมไทยในด้านต่าง ๆ คือ

1. โครงสร้างของครอบครัว ขนาดครอบครัวจะเล็กลง บทบาทของสมาชิกในครอบครัว จะเปลี่ยนแปลงเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น มีความผูกพันกันน้อยลง

2. ประชากรและคุณภาพชีวิต จำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยประมาณ 60 ล้านคน มีการกระจายประชากรเข้าสู่เมืองมากขึ้น อายุเฉลี่ยจะมากขึ้น มีการใช้เวลาว่างเพื่อผ่อนคลาย ความเครียด และสิ่งอำนวยความสะดวกก็จะมีมากขึ้น

3. ความเป็นเมือง จะมีการขยายตัวของเมืองมีความหนาแน่นของประชากรและการเปลี่ยนแปลงจากชนบทไปเป็นเมืองจะมีมากขึ้น

4. ทรัพยากร พลังงาน และอาหาร แหล่งทรัพยากรจะลดลง เพราะมีการใช้ทรัพยากรมากขึ้น มีการแสวงหาพลังงานทดแทนมาใช้ประโยชน์ ส่วนเทคโนโลยีทางอาหารจะก้าวหน้ากว่าเดิม

5. โครงสร้างทางการเมือง และการปกครอง โดยส่วนรวมสังคมจะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น บทบาทของพรรคการเมือง ประชาชน ทหาร ข้าราชการ ความสำนึกทางการเมือง และการกระจายอำนาจในการปกครอง มีแนวโน้มจะดีขึ้น

6. เศรษฐกิจ โดยทั่วไปจะเติบโตแต่ค่อนข้างช้า ถ้าราคาพลังงานเชื้อเพลิงมีแนวโน้มลดลง การขยายตัวของเศรษฐกิจจะมีมากขึ้น

7. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก้าวหน้าไปไกล และกระจายไปทั่วประเทศ แม้แต่ในท้องถิ่นห่างไกล

8. การสื่อสาร การคมนาคม และคอมพิวเตอร์ จะขยายตัวและทันสมัยมากขึ้น

9. มลภาวะและสิ่งแวดล้อม จะมีระดับสูงขึ้น ทั้งน้ำ อากาศ และอื่น ๆ

10. ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ค่านิยมจะเปลี่ยนแปลงไปและเป็นไปในทางที่ดีขึ้น รวมทั้งความเชื่อทางศาสนา ส่วนอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติจะเข้ามามีบทบาทต่อคนไทยมากขึ้น

11. การศึกษา จะมีการกระจายโอกาสมากขึ้น ประชากรจะมีระดับความรู้สูงขึ้น การศึกษานอกระบบจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น และการศึกษาจะหันไปเน้นเพื่อการประกอบอาชีพ ส่วนการบริหารการศึกษาก็มีแนวโน้มจะกระจายอำนาจมากกว่าปัจจุบัน

12. การพัฒนา จะเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ มีงานทำ และมีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

สำหรับการคาดหมายด้านเศรษฐกิจเฉพาะภาคเหนือในอนาคตนั้น จากการศึกษาของ ณรงค์ชัย อัครเศรณี และฐิติรัตน์ จุฑาตฤงค์ (2528 : 34) ได้สรุปไว้ว่าแนวโน้มของประเภท อุตสาหกรรมภาคเหนือ ที่มีอยู่ทางในการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมหลัก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับภาคเหนือ ในอนาคต คือ อุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมผักและผลไม้ ผลไม้ ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากสัตว์ ผลิตภัณฑ์ยาและเคมีภัณฑ์จากพืชผลเกษตรและอุตสาหกรรมที่มีพื้นฐานทาง หัตถกรรม เช่น เพอร์นิเจอร์ไม้ ไม้แกะสลัก เซรามิก ไม้ไผ่ประสาน ผ้าทองานฝีมือ ฯลฯ ในการ ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมดังกล่าว จำเป็นต้องพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทที่สามารถให้การ รับรองการขยายตัวของอุตสาหกรรมเหล่านี้ อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลทาง การเกษตร โรงกลึง โรงหล่อ โรงซ่อมอุปกรณ์และสายพาน อุตสาหกรรมรองรับประเภทนี้ ควร ได้รับการพัฒนาให้สนับสนุนอุตสาหกรรมหลักได้

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยทั้งหมดนี้ จะนำไปใช้ ในการกำหนดตัวแปร และเป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของ วิทยาลัยครูภาคเหนือต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

เพื่อให้เห็นภาพของวิธีการดำเนินการวิจัยที่ชัดเจน จึงขอนำเสนอตามแบบแผนของการวิจัย
ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนปฏิบัติ นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการ
บริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ขั้นตอนสำคัญประกอบด้วย

ขั้นการวิจัย เป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการสร้าง
รูปแบบเบื้องต้นในการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ขั้นตอนสำคัญได้แก่

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคม ซึ่ง
ประกอบด้วย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม
2. การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู
ภาคเหนือ โดยการสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ
3. การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู
ภาคเหนือ โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ
4. การศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และ
การศึกษาของภาคเหนือ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม
และการศึกษาของจังหวัด

ขั้นการพัฒนา เป็นการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากขั้นการวิจัย มาสังเคราะห์และเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

นำมาสร้างรูปแบบเบื้องต้น (Pre-model) และศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบที่สร้างขึ้น ขั้นตอนสำคัญมีดังนี้

1. การสร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการ โดยดำเนินการดังนี้

1.1 สรุปผลการสังเคราะห์เนื้อหา นำเสนอผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ เพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครุภาคเหนือ

1.2 สร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครุภาคเหนือ จากข้อมูลที่ศึกษา และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2. การพัฒนารูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบที่สร้างขึ้น ใช้กระบวนการรวบรวมข้อมูลตามเทคนิคเคสฟาย จำนวน 2 รอบ

2.2 ดำเนินการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อให้ได้รูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครุภาคเหนือที่สมบูรณ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครุภาคเหนือ 128 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ 1,614 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม การศึกษาของจังหวัด 361 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานบริการวิชาการ 42 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการ 56 คน รวมทั้งสิ้น 2,201 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยสุ่มมาจากประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้การสุ่มเป็น 2 ขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. สุ่มจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ วิทยาลัยครูละ 1
จังหวัด รวม 8 จังหวัด

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยครูและจังหวัดที่สุ่มได้จากข้อ 1 ซึ่งมีรายละเอียด
ต่อไปนี้

2.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ เลือก
มาเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ได้แก่ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการ
การศึกษา หัวหน้าฝ่ายในศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา และหัวหน้าโครงการบริการวิชาการแก่สังคม
รวมทั้งสิ้น 128 คน

2.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
จะเลือกเฉพาะบุคคลที่มีประสบการณ์การทำงานในภาคเหนือไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยเลือกเป็นตัวอย่าง
ทุกคน เฉพาะพัฒนาการจังหวัด (รวม 8 คน) เลือกเป็นตัวอย่างร้อยละ 50 ได้แก่ พัฒนาการอำเภอ
(รวม 35 คน) และเลือกเป็นตัวอย่างร้อยละ 10 ได้แก่ ประธานสภาตำบล (รวม 71 คน)
เลขาธิการสภาตำบล (รวม 71 คน) รวมทั้งสิ้น 195 คน

2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของจังหวัด เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์
เดียวกับข้อ 2.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ คือ

2.3.1 ด้านเศรษฐกิจของจังหวัด ประกอบด้วย ประธานหอการค้าจังหวัด
อุตสาหกรรมจังหวัด เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด แรงงานจังหวัด สหกรณ์จังหวัด และผู้จัดการ
ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคเหนือ รวม 49 คน

2.3.2 ด้านการเมืองการปกครองของจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ประธานสภาจังหวัด ส่วนสมาชิกสภาจังหวัด สุ่มมาเป็นตัวอย่าง ร้อยละ 20 ได้แก่ เชียงราย 6 คน เชียงใหม่ 7 คน ลำปาง 6 คน อุตรดิตถ์ 4 คน พิชญโลก 6 คน พิจิตร 6 คน ตาก 4 คน และนครสวรรค์ 7 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 62 คน

2.3.3 ด้านสังคมของจังหวัด ประกอบด้วย ผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการจังหวัดทหารบก ประชาสงเคราะห์จังหวัด และสาธารณสุขจังหวัด รวม 32 คน

2.3.4 ด้านการศึกษาของจังหวัด ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด รวม 24 คน

2.4 ผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ สุ่มมาเป็นตัวอย่างจากคณะกรรมการสภาการฝึกหัดครู ร้อยละ 50 รวม 17 คน ส่วนรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาและฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร) เลือกมาเป็นตัวอย่างทุกคน จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

2.5 ผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการ เลือกมาเป็นตัวอย่างทุกคน ได้แก่ อธิการ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา และหัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาของวิทยาลัยครูภาคเหนือ รวม 24 คน และสุ่มเป็นตัวอย่างร้อยละ 50 จากคณบดีหรือรองคณบดีของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 6 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร) 5 คน มหาวิทยาลัยพายัพ 4 คน สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 2 คน รวมทั้งสิ้น 41 คน

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สถาบัน	แหล่งข้อมูลจากสถาบันการศึกษา				แหล่งข้อมูลจากชุมชนภาคเหนือ											
	ผู้เกี่ยวข้อง	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	จังหวัด	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ	รวม	ทั้งสิ้น				
	กับการบริการ	การบริหาร	การดำเนินงาน		การพัฒนา	เศรษฐกิจ	การเมือง	สังคม	การศึกษา							
	ปชก. คย.	ปชก. คย.	ปชก. คย.		ปชก. คย.	ปชก. คย.	ปชก. คย.	ปชก. คย.	ปชก. คย.	ปชก. คย.	ปชก. คย.					
วค. พิบูลสงคราม	14	14		พิษณุโลก	181	22	6	6	32	8	4	4	3	3	240	57
วค. เพชรบูรณ์	14	14		พิจิตร	172	21	6	6	32	8	4	4	3	3	231	56
วค. กำแพงเพชร	17	17		ตาก	122	15	6	6	26	6	4	4	3	3	178	51
วค. นครสวรรค์	18	18		นครสวรรค์	254	31	6	6	38	9	4	4	3	3	323	71
วค. เชียงราย	16	16		เชียงราย	152	19	6	6	32	8	4	4	3	3	213	56
วค. เชียงใหม่	17	17		เชียงใหม่	399	47	6	6	38	9	4	4	3	3	467	86
วค. ลำปาง	15	15		ลำปาง	192	23	7	7	32	8	4	4	3	3	253	60
วค. อุตรดิตถ์	17	17		อุตรดิตถ์	142	47	6	6	26	6	4	4	3	3	198	53
สภาการศึกษา																
และมหาวิทยาลัย			42	25											42	25
วค. และมหาวิทยาลัย				56	41										56	41
รวม	128	128	42	25	56	41	1614	195	49	49	256	62	32	32	2201	556

เครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการศึกษาตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

ขั้นการวิจัย ใช้เครื่องมือ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แบบสอบถาม

2 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของ
วิทยาลัยครู

2. แบบสอบถามความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู

3. แบบสัมภาษณ์แนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และ
การศึกษาของภาคเหนือ

ขั้นการพัฒนา ใช้เครื่องมือเพื่อการสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริการวิชาการประกอบด้วย
แบบสอบถาม 3 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู

2. แบบสอบถามความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการ
แก่สังคม รอบที่ 1

3. แบบสอบถามความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการ
แก่สังคม รอบที่ 2

ลักษณะของเครื่องมือทั้ง 6 ฉบับ เป็นดังนี้ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข.)

แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ วิธีการให้บริการวิชาการ นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ และการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ (1 ข้อ) ส่วนตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด (33 ข้อ)

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความต้องการของสังคมในการบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู โครงสร้างแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ (1 ข้อ) ส่วนตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของสังคมในการบริการวิชาการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด (58 ข้อ)

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ มีลักษณะเป็นแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ (4 ข้อ) และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านต่าง ๆ ของจังหวัด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ (17 ข้อ) ด้านการเมืองการปกครอง (11 ข้อ) ด้านสังคม (16 ข้อ) และด้านการศึกษา (11 ข้อ)

แบบสอบถามฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ โครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ (1 ข้อ) และตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิด (53 ข้อ)

แบบสอบถามฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบตามกระบวนการของเทคนิคเคลฟาย รอบที่ 1 ลักษณะของแบบสอบถาม ปรับมาจากรายละเอียดของรูปแบบเบื้องต้น ให้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า เพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และเป็นไปได้ของรูปแบบ (51 ข้อ)

แบบสอบถามฉบับที่ 5 เป็นแบบสอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ ตามกระบวนการของเทคนิคเคลฟายรอบที่ 2 ซึ่งปรับมาจากแบบสอบถามรอบที่ 1 แสดงผลการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ประกอบการตัดสินใจปรับเปลี่ยนหรือยืนยันคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญ (51 ข้อ)

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัย และเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
2. จัดทำโครงร่างของเครื่องมือแต่ละฉบับ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้เกี่ยวกับภาษา เนื้อหา และโครงสร้างของเครื่องมือ
3. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาใช้ปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือฉบับจริงในการวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหา และโครงสร้าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนการนำไปใช้จริง ผลจากการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามแต่ละฉบับ พบว่า มีความเที่ยงตรง สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้ตามจุดมุ่งหมาย
2. การหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหา และโครงสร้าง แล้วปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย จากนั้นได้นำ

แบบสัมภาษณ์หาความเชื่อมั่น โดยทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาความสอดคล้องของผลการสัมภาษณ์ พบว่า ทุกประเด็นของแบบสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกัน ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ทุกประการ มีความเชื่อมั่นและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการแก่สังคมของวิทยาลัยครู
แบบสอบถามความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู และแบบสอบถามความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้วิจัยจัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากหน่วยตัวอย่างด้วยตนเอง

2. แบบสัมภาษณ์แนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย

การจัดกระทำกับข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล เริ่มจากการตรวจความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ได้รับกลับคืนมาแล้ว นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู
แบบสอบถามความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู และแบบสอบถามความเหมาะสมและเป็นไปได้

ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม คำตอบแต่ละข้อมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ การให้คะแนนจึงอยู่ระหว่าง 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

2. แบบสัมภาษณ์แนวโน้มนิยมของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และ การศึกษาของภาคเหนือ ใช้การสรุปเนื้อหาจากคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และความดีของ คำให้สัมภาษณ์แต่ละเรื่อง ให้คะแนนความดีไว้เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาวิเคราะห์ต่อไป

การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้ตรวจสอบและให้คะแนนแล้วเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคของการ บริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ นำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์ของศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยโปรแกรม SPSS^X ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อื่น ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ด้วยตนเอง รายละเอียด ของการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1 และ 2 คือ เพื่อศึกษา สภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ และเพื่อศึกษา ความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลที่เป็นแบบปลายเปิดใช้การสังเคราะห์เนื้อหา จากความสอดคล้องของความเห็น เพื่อนำมาพิจารณาร่วมด้วย สำหรับการวิเคราะห์ตามความ มุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 คือ เพื่อศึกษาแนวโน้มนิยมของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ใช้การหาค่าร้อยละจากความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จะใช้ เกณฑ์ดังนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครู และ รูปแบบการบริการวิชาการของวิทยาลัยครู เกณฑ์พิจารณา คือ

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู
เกณฑ์พิจารณา คือ

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายความว่า ต้องการน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า ต้องการน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า ต้องการปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า ต้องการมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า ต้องการมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ความความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 4 คือ เพื่อพัฒนารูปแบบ
การบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมือง
การปกครอง การศึกษา และความต้องการของสังคม โดยการศึกษารูปแบบการบริการวิชาการ
แก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) ใช้เกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เช่นเดียวกับ ข้อ 1.1

ส่วนการศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของ
วิทยาลัยครู ใช้การคำนวณค่ามัธยฐาน (Mdn) และพิสัยควอไทล์ (Q) จากผลการตอบแบบสอบถาม
ของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ สำหรับเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของแต่ละข้อประกอบด้วย

2.1 ค่ามัธยฐาน ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายความว่า เห็นด้วยมาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด

2.2 ค่าพิสัยควอไทล์ จะต้องมีความแตกต่างไม่มากกว่า 1.50 จึงจะถือว่า

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามลำดับขั้นของการวิจัย โดยตอนที่ 1 ขั้นการวิจัย เป็นการวิเคราะห์ผลจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา เป็นการพัฒนารูปแบบ การบริการวิชาการโดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษาในขั้นการวิจัยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ การสร้าง รูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการและการวิเคราะห์ผลการศึกษาคความเหมาะสมและเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริการวิชาการตามเทคนิคเดลฟาย

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

ขั้นการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล 3 เรื่อง คือ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการ บริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการ วิชาการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ และการศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ ปรากฏผลดังจะเสนอตามลำดับของความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

ขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือข้อมูลที่เก็บได้จากประชากร

ที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ 8 แห่ง ในสหวิทยาลัย
พุทธชินราช และสหวิทยาลัยล้านนา ข้อมูลที่สมบูรณ์และใช้วิเคราะห์ได้มีจำนวนทั้งสิ้น 102 ฉบับ
จำแนกตามกลุ่มวิทยาลัยครู ได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ จำแนกตามวิทยาลัยครู

แหล่งข้อมูล	จำนวนที่จัดเก็บ	จำนวนที่เก็บได้	ร้อยละ
วิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่าง	63	51	80.95
วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม	14	11	78.57
วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์	14	11	78.57
วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	17	14	82.35
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	18	15	83.33
วิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน	65	51	78.46
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	16	14	87.50
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	17	12	70.58
วิทยาลัยครูลำปาง	15	12	80.00
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	17	13	76.47
รวมทั้งสิ้น	128	102	79.68

จากตาราง 3 พบว่าจำนวนข้อมูลที่จัดเก็บ 128 ฉบับ ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ได้จำนวน 102 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.68 หากจำแนกตามกลุ่มของวิทยาลัยครู พบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่าง ร้อยละ 80.95 และภาคเหนือตอนบน ร้อยละ 78.46

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานบริการวิชาการ

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่างและวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน เป็นดังนี้

ตาราง 4 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการบริการ
วิชาการ

จุดมุ่งหมายของการบริการ	วิทยาลัยครู		วิทยาลัยครู		รวม	
	ภาคเหนือตอนบน		ภาคเหนือตอนล่าง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ลักษณะของจุดมุ่งหมายโดยสรุป	3.66	0.68	3.36	0.81	3.51	0.76
2. จุดมุ่งหมายระดับกรม	3.38	0.72	3.33	0.87	3.35	0.76
3. จุดมุ่งหมายระดับมหาวิทยาลัย	2.92	0.91	3.05	0.75	2.99	0.83
4. จุดมุ่งหมายระดับวิทยาลัยครู	3.36	0.84	3.04	0.83	3.20	0.85
5. มีการวางแผนเพื่อนำจุดมุ่งหมาย ไปปฏิบัติ	3.24	0.94	3.01	0.90	3.12	0.93
6. มีการประเมินประสิทธิผลตาม จุดมุ่งหมาย	2.80	0.87	2.55	0.74	2.68	0.82
รวม	3.20	0.90	3.05	0.86	3.13	0.88

จากตาราง 4 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือทั้ง 2 กลุ่ม
เห็นด้วยปานกลางทุกเรื่อง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านจุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ
ยกเว้น ลักษณะของจุดมุ่งหมายโดยสรุป เห็นด้วยมากกว่าสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ
การเมือง การปกครอง สังคม และการศึกษา

ตาราง 5 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการบริการ
วิชาการ

เนื้อหาสาระของการบริการ	วิทยาลัยครู		วิทยาลัยครู		รวม	
	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กำหนดเนื้อหาตามความต้องการ ของผู้รับ	3.28	0.96	3.09	0.95	3.18	0.96
2. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	3.34	0.81	3.21	0.82	3.27	0.82
3. การถ่ายทอดเนื้อหาสอดคล้องกับ ทรัพยากร	3.52	0.72	3.15	0.82	3.33	0.79
4. มีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อ ปรับปรุง	2.94	0.96	2.54	0.87	2.74	0.94
รวม	3.27	0.89	3.00	0.91	3.13	0.91

จากตาราง 5 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือทั้ง 2 กลุ่ม
เห็นด้วยปานกลางทุกเรื่อง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ
แต่เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มวิทยาลัยครู พบว่า ผู้เกี่ยวข้องในวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่างเห็นด้วย
มาก เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่ผู้รับบริการมีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่

ตาราง 6 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับวิธีการให้บริการวิชาการ

วิธีการให้บริการ	วิทยาลัยครู ภาคเหนือตอนล่าง		วิทยาลัยครู ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. มีการศึกษาความต้องการ						
ก่อนกำหนดวิธีการ	3.06	0.92	2.94	0.90	3.00	0.91
2. วิธีการเหมาะสมกับเนื้อหา	3.48	0.60	3.27	0.56	3.37	0.59
3. ผู้ให้บริการนำวิธีการไป						
ปฏิบัติได้จริง	3.45	0.79	3.05	0.80	3.25	0.82
4. มีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ	3.34	0.71	2.92	0.86	3.13	0.82
รวม	3.33	0.78	3.04	0.80	3.19	0.80

จากตาราง 6 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือทั้ง 2 กลุ่ม
เห็นด้วยปานกลางทุกเรื่อง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านวิธีการให้บริการวิชาการ

ตาราง 7 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับนวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ

นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการ	วิทยาลัยครู		วิทยาลัยครู		รวม	
	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ใช้การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เพื่อแสวงหานวัตกรรม	3.26	0.80	2.78	0.94	2.91	0.89
2. นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริการ	3.16	1.13	2.58	0.96	2.87	1.09
3. เปิดโอกาสให้ผู้รับมีส่วนร่วม	3.07	0.95	2.77	1.07	2.93	1.02
4. ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุน	3.16	0.92	2.64	0.90	2.91	0.95
5. ส่งเสริมนักวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา	2.88	0.86	2.43	0.97	2.65	0.94
6. เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา	2.70	0.92	2.29	1.01	2.49	0.99
รวม	3.04	0.96	2.58	0.99	2.81	1.00

จากตาราง 7 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือทั้ง 2 กลุ่ม เห็นด้วยปานกลางทุกเรื่อง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านนวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ

แต่เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มวิทยาลัยครู พบว่า ผู้เกี่ยวข้องในวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบนเห็นด้วยน้อย เกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักวิชาการ นักประดิษฐ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวัตกรรม และการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมาร่วมในการพัฒนาวัตกรรม

ตาราง 8 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ

การจัดระบบบริหารงานบริการ	วิทยาลัยครู		วิทยาลัยครู		รวม	
	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
1. จัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนดี	2.96	0.74	2.54	0.84	2.75	0.82
2. แผนงานบริการวิชาการมีความชัดเจน	3.22	0.70	2.82	0.80	3.02	0.83
3. มีการวางแผนปฏิบัติการก่อนการปฏิบัติจริง	3.50	0.75	3.01	0.95	3.25	0.89
4. โครงสร้างการจัดองค์การเหมาะสม	3.40	0.74	2.92	0.90	3.15	0.86
5. การแบ่งงานให้ฝ่ายต่าง ๆ เหมาะสม	3.38	0.86	2.90	0.87	3.14	0.90
6. แต่ละงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน	3.10	0.75	2.94	0.91	3.04	0.84

ตาราง 8 (ต่อ)

การจัดระบบบริหารงานบริการ	วิทยาลัยครู		วิทยาลัยครู		รวม	
	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7. ขอบข่ายของงานชัดเจน	3.32	0.83	3.05	0.82	3.18	0.84
8. กำหนดมาตรฐานงานไว้ชัดเจน	2.82	0.90	2.62	0.83	2.72	0.87
9. ระบบการนิเทศงานมีประสิทธิภาพ	2.88	0.65	2.64	0.98	2.75	0.84
10. การจูงใจบุคลากรเหมาะสม	3.04	0.78	2.41	0.95	2.72	0.92
11. สร้างขวัญกำลังใจอย่างทั่วถึง	2.88	0.73	2.33	1.07	2.60	0.96
12. กระบวนการประเมินผลมี						
ประสิทธิภาพ	2.73	0.85	2.56	1.05	2.64	0.96
13. นำผลการประเมินมาแก้ปัญหา	3.16	1.06	2.50	1.05	2.86	1.11
รวม	3.11	0.84	2.71	0.97	2.91	0.93

จากตาราง 8 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือทั้ง 2 กลุ่ม เห็นด้วยปานกลางทุกเรื่อง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารงานบริการ วิชาการ แต่เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มวิทยาลัยครู พบว่า กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ตอนล่าง เห็นด้วยมากเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการก่อนการปฏิบัติจริง

โดยสรุป ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ทั้ง 2 กลุ่ม เห็นด้วยปานกลางทุกด้าน เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานบริการวิชาการ แต่เมื่อพิจารณา ในรายละเอียดของแต่ละด้าน พบว่า วิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่างเห็นด้วยมากเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย โดยสรุปมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและการศึกษา กระบวนการถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่ผู้รับบริการมีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ และมีการวางแผน ปฏิบัติก่อนการปฏิบัติงานจริงทุกเรื่อง ในขณะที่วิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน เห็นด้วยน้อยเกี่ยวกับ การส่งเสริมให้นักวิชาการ นักประจักษ์เข้าสู่มามีส่วนร่วมในการพัฒนาวัตกรรม การเปิดโอกาสให้ภาค เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวัตกรรม การจูงใจบุคลากรสู่การปฏิบัติงานที่เหมาะสม และ การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานอย่างทั่วถึง

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการบริการวิชาการ

การระบุสภาพปัญหาของการบริการวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปัญหา และอุปสรรค ของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ในส่วนของข้อคำถามแบบปลายเปิด โดย ให้ระบุสภาพปัญหาเรื่องต่าง ๆ ของแต่ละวิทยาลัยครูเป็นรายชื่อ มีผู้ให้ความเห็นจำนวนหนึ่ง สามารถ นำมาเสนอได้ดังนี้

ตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของจุดมุ่งหมาย
ในการบริการวิชาการ

จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ	ประเด็นปัญหาของวิทยาลัยครู	จำนวน	ร้อยละ
1. ลักษณะจุดมุ่งหมายโดยสรุป	1. สอดคล้องพอสมควรแต่ขาดทรัพยากรสนับสนุน จึงไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย	10	9.80
	2. ขาดการทบทวน ยืนยัน ให้มีผลในทางปฏิบัติ	7	6.86
	3. ขาดการประชาสัมพันธ์	6	5.88
2. จุดมุ่งหมายระดับกรม	1. ขาดการประชาสัมพันธ์และเน้นให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง	16	15.69
	2. ผู้บริหารระดับกรมให้ความสนใจน้อย	5	4.90
3. จุดมุ่งหมายระดับสหวิทยาลัย	1. ยังมีกำรวางแผนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกันน้อย	15	14.70
	2. ขาดการประชาสัมพันธ์	8	7.84
4. จุดมุ่งหมายระดับวิทยาลัยครู	1. ขาดการวางแผนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน	14	13.72
	2. การบริหารยังขึ้นกับนโยบายของผู้บริหารแต่ละคน	7	6.86
	3. ขาดการประชาสัมพันธ์	4	3.92

ตาราง 9 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ		ประเด็นปัญหาของวิทยาลัยครู	จำนวน	ร้อยละ
5. มีการวางแผนเพื่อนำจุดมุ่งหมาย ไปปฏิบัติ	1. มีการวางแผนปฏิบัติเฉพาะโครงการ ที่อยู่ในแผนพัฒนาการศึกษาของ กรมการฝึกหัดครูเท่านั้น		18	17.65
	2. ขาดความต่อเนื่องในการวางแผนปฏิบัติ		3	2.94
6. มีการประเมินประสิทธิผล ตามจุดมุ่งหมาย	1. ขาดการวางแผนประเมินผลอย่างจริงจัง ในทุกระดับ		12	11.76
	2. ขาดความต่อเนื่องในการประเมิน ประสิทธิผล		8	7.84

จากตาราง 9 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการบางส่วนเห็นว่า ปัญหาจุดมุ่งหมายของการบริการ ขาดทรัพยากรสนับสนุนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ขาดการประชาสัมพันธ์ และเน้นให้เกิดการปฏิบัติ ขาดการวางแผนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย นำจุดมุ่งหมายระดับต่าง ๆ ไปปฏิบัติและเพื่อประเมินประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย

ตาราง 10 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของเนื้อหาสาระในการบริการวิชาการ

เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ		ประเด็นปัญหาของวิทยาลัยครู	จำนวน	ร้อยละ
1. การกำหนดเนื้อหาตามความต้องการของผู้รับ	1. ไม่มีการศึกษาตามความต้องการอย่างจริงจัง	12	11.76	
	2. กำหนดเนื้อหาตามความพร้อมของวิทยาลัยเป็นหลัก	3	2.94	
2. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายระดับต่าง ๆ	1. ยังมีการวางแผนร่วมกันในระดับต่าง ๆ เพื่อกำหนดเนื้อหาที่น้อย	8	7.84	
3. การถ่ายทอดเนื้อหาสอดคล้องกับทรัพยากร	1. ขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะเรื่อง	19	18.63	
	2. ขาดการประสานการใช้ทรัพยากรในห้องอื่น	8	7.84	
4. มีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อปรับปรุง	1. ขาดการวิเคราะห์เนื้อหาที่เป็นระบบ	17	16.66	

จากตาราง 10 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการบางส่วนเห็นว่า ปัญหาเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครู ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดการศึกษาความต้องการและวางแผนร่วมกันในระดับต่าง ๆ เพื่อกำหนดเนื้อหาให้ชัดเจน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายระดับต่าง ๆ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะเรื่องสำหรับการถ่ายทอดเนื้อหา และขาดการวิเคราะห์เนื้อหาที่เป็นระบบเพื่อการปรับปรุง

ตาราง 11 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของวิธีการให้บริการวิชาการ

วิธีการให้บริการวิชาการ	ประเด็นปัญหาของวิทยาลัยครู	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการศึกษาความต้องการก่อนกำหนดวิธีการ	1. ยังไม่มีกระบวนการหาข้อมูลความต้องการอย่างจริงจัง	14	13.72
2. วิธีการเหมาะสมกับเนื้อหา	1. วิธีการให้บริการยังไม่หลากหลาย	14	13.72
3. ผู้ให้บริการนำวิธีการไปปฏิบัติจริง	1. ขาดการวางแผนปฏิบัติอย่างจริงจัง	25	24.50
4. มีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ	1. ยังไม่มีการศึกษา วิจัย เพื่อการพัฒนาวิธีการอย่างจริงจัง	9	8.82
	2. ไม่มีการประเมินวิธีการที่ทำอยู่	3	2.94

จากตาราง 11 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการบางส่วนเห็นว่า ปัญหาวิธีการให้บริการของวิทยาลัยครูยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดระบบการหาข้อมูลความต้องการอย่างจริงจัง วิธีการยังไม่หลากหลายตามลักษณะของเนื้อหา ขาดการวางแผนเพื่อนำวิธีการไปปฏิบัติไปปฏิบัติ และยังไม่มีการศึกษา วิจัย เพื่อการพัฒนาวิธีการอย่างจริงจัง

ตาราง 12 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนวัตกรรม
ที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ

นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ ประเด็นปัญหาของวิทยาลัยครู		จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เพื่อแสวงหานวัตกรรม	1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์	15	14.70
	2. ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนน้อยเกินไป	6	5.88
2. นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริการ	1. ขาดแคลนนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ในการให้บริการวิชาการ	17	16.66
3. เปิดโอกาสให้ผู้รับมีส่วนร่วมในกระบวนการนวัตกรรม	1. นโยบายไม่ชัดเจน	12	11.76
	2. มีเฉพาะสายวิชาการศึกษา ยังไม่ครอบคลุมวิชาชีพอื่น	6	5.88
4. ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุน	1. ฝ่ายบริหารเห็นว่ามีเรื่องอื่นที่สำคัญและจำเป็นมากกว่า	20	19.60
5. การส่งเสริมนักวิชาการ	1. การประสานงานกับนักวิชาการทุกระดับยังอยู่ในวงแคบ	11	10.78
6. การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา	1. มีการประสานงานกับเอกชนน้อย	19	18.63

จากตาราง 12 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการบางส่วนเห็นว่า ปัญหาวัตรกรรมที่ใช้ในการให้บริการของวิทยาลัยครู ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดบุคลากรที่มีความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ในการศึกษา กันคว่า ทดลอง เพื่อแสวงหาวัตรกรรม ขาดแคลนวัตรกรรม นโยบายเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้รับมีส่วนร่วมในกระบวนการนวัตรกรรมยังไม่ชัดเจน ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญน้อย การประสานงานกับนักวิชาการและเอกชนเพื่อการพัฒนาอยู่ในช่วงแรก

ตาราง 13 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของการจัดระบบ
บริหารงานบริการวิชาการ

การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ ประเด็นปัญหาของวิทยาลัยครู		จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดระบบสารสนเทศเพื่อ การวางแผน	1. รูปแบบและกระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูลยังไม่เป็นระบบที่ดี	11	10.78
	2. ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย	8	7.84
2. ความชัดเจนของแผนงานบริการ วิชาการในการนำไปปฏิบัติ	1. แผนงานมีความชัดเจน แต่นำไป ปฏิบัติไม่จริงจัง	7	6.86
3. การวางแผนปฏิบัติก่อนการ ปฏิบัติจริง	1. มีการวางแผนปฏิบัติเป็นบางโครงการ เท่านั้น	12	11.76
4. โครงสร้างการจัดองค์การ	1. ไม่ชัดเจน เรื่องการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบภายใน วิทยาลัย	10	9.80
5. การแบ่งงานให้ฝ่ายต่าง ๆ	1. ผู้บริหารระดับสูงพิจารณาตามที่เห็น เหมาะสม ยังขาดการวิเคราะห์งาน ที่เป็นระบบ	12	11.76
6. ความสัมพันธ์ระหว่างงาน	1. ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่า สัมพันธ์โดยระบบ	11	10.78
7. ความชัดเจนของขอบข่ายงาน	1. ยังไม่มีการจัดทำคำบรรยาย ลักษณะงานที่ชัดเจน	28	27.45

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ ประเด็นปัญหาของวิทยาลัยครู		จำนวน	ร้อยละ
8. การกำหนดมาตรฐานงาน	1. ยังไม่มีการจัดทำมาตรฐานที่ชัดเจน ทุกงาน	20	19.61
9. ระบบการนิเทศงาน	1. มีระบบการนิเทศเพียงบางงาน 2. บุคลากรไม่สนใจรับการนิเทศ	12 5	11.76 4.90
10. การจูงใจบุคลากรเข้าสู่การปฏิบัติงาน	1. ยังไม่มีการจูงใจบุคลากรที่ชัดเจน ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวมากที่สุด	8	7.84
11. การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน	1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญกับงาน บริการน้อย ผู้ปฏิบัติจึงขาดขวัญและ กำลังใจ	9	8.82
12. กระบวนการประเมินผล	1. กระบวนการประเมินยังไม่เป็นระบบ ที่ดี 2. ไม่ได้ดำเนินการจริงจังใน ทุกโครงการ 3. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ด้านการประเมินผล	11 6 4	10.78 5.88 3.92
13. การนำผลการประเมินมาแก้ปัญหา	1. กระบวนการประเมินไม่เป็นระบบ ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่เพียงพอในการ นำมาใช้แก้ปัญหา	8	7.84

จากตาราง 13 ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการบางส่วนเห็นว่า ปัญหาการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการของวิทยาลัยครู ยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบและกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศยังไม่มีดี แผนงานชัดเจนแต่การปฏิบัติไม่จริงจัง มีการวางแผนปฏิบัติเป็นบางโครงการ ประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในวิทยาลัยไม่ชัดเจน ขาดการวิเคราะห์งานที่เป็นระบบเพื่อการแบ่งงานให้ฝ่ายต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างงานยังเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าสัมพันธ์โดยระบบ ไม่มีการจัดทำบรรยายลักษณะงาน และมาตรฐานงานให้ชัดเจน มีระบบการนิเทศเพียงบางงาน การจูงใจบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานไม่ชัดเจน ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญน้อยทำให้ผู้ปฏิบัติขาดขวัญและกำลังใจ และกระบวนการประเมินผลยังไม่เป็นระบบที่ดี

โดยสรุปการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ยังมีปัญหาในทุกด้าน กล่าวคือ ด้านจุดมุ่งหมาย มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดทรัพยากรสนับสนุนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ขาดการประชาสัมพันธ์ การเน้นให้เกิดการปฏิบัติ การวางแผนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนปฏิบัติ และการประเมินประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย ด้านเนื้อหาสาระ มีปัญหาขาดการศึกษาความต้องการ และวางแผนเพื่อกำหนดเนื้อหา ขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะ และไม่มีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อการปรับปรุงด้านวิธีการให้บริการ มีปัญหาขาดการหาข้อมูลเพื่อกำหนดและพัฒนาวิธีการ การใช้วิธีการยังไม่หลากหลาย และขาดการวางแผนเพื่อนำวิธีการไปปฏิบัติ ด้านนวัตกรรม มีปัญหาขาดบุคลากรที่มีความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ นโยบายไม่ชัดเจน ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญน้อยและการประสานงานกับนักวิชาการและเอกชนยังอยู่ในวงแคบ ส่วนด้านการจัดระบบบริหารงานบริการมีปัญหาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศไม่ดีพอ ขาดความชัดเจนด้านการวางแผนปฏิบัติ การประสานงานภายในวิทยาลัย การวิเคราะห์งาน การจัดทำบรรยายลักษณะงาน การกำหนดมาตรฐานงาน การนิเทศงาน การจูงใจเพื่อการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญน้อย และกระบวนการประเมินผลยังไม่ดีพอ

2. การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ ข้อมูลที่เก็บได้จากประชากรซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนใน 8 จังหวัด ทั้งพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคเหนือตอนบน ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และใช้ในการวิเคราะห์ได้ มีจำนวนทั้งสิ้น 166 ฉบับ รายละเอียดดังตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนข้อมูลที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ

แหล่งข้อมูล	จำนวนที่จัดเก็บ	จำนวนที่เก็บได้	ร้อยละ
ภาคเหนือตอนล่าง	89	70	78.65
พิษณุโลก	22	17	77.27
พิจิตร	21	16	76.19
ตาก	15	12	80.00
นครสวรรค์	31	25	80.64
ภาคเหนือตอนบน	106	96	90.56
เชียงใหม่	19	19	100.00
เชียงราย	47	44	93.61
ลำปาง	23	19	82.60
อุตรดิตถ์	17	14	82.35
รวมทั้งสิ้น	195	166	85.12

จากตาราง 14 แสดงว่าจำนวนข้อมูลที่จัดเก็บ 195 ฉบับ ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และค่าเงินการวิเคราะห์ได้จำนวน 166 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.12 หากจำแนกตามพื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีร้อยละ 78.65 และภาคเหนือตอนบน ร้อยละ 90.56

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
ของภาคเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนของผู้ตอบ จำแนกตามสถานภาพ

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
พัฒนาการจังหวัด	8	4.82
พัฒนาการอำเภอ	42	25.30
ประธานสภาตำบล	55	33.13
เลขานุการสภาตำบล	61	36.00
รวม	166	100.00

จากตาราง 15 แสดงว่าสถานภาพของผู้ตอบเป็นเลขานุการสภาตำบลมากที่สุดร้อยละ 36.75 รองลงมาคือ ประธานสภาตำบล ร้อยละ 33.13 พัฒนาการอำเภอ ร้อยละ 25.30 และ พัฒนาการจังหวัด ร้อยละ 4.82

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความต้องการการพัฒนาของจังหวัดในภาคเหนือ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการการพัฒนาของจังหวัดเป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ เกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญจากความรู้ต่าง ๆ 8 ด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง การเกษตรกรรม การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจและการอาชีพ การพัฒนาชุมชน และร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน การบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีให้คะแนนจัดลำดับคุณภาพ เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาให้คะแนนการจัดลำดับคุณภาพ คือ

จัดไว้ลำดับที่ 1	ให้	8	คะแนน
จัดไว้ลำดับที่ 2	ให้	7	คะแนน
จัดไว้ลำดับที่ 3	ให้	6	คะแนน
จัดไว้ลำดับที่ 4	ให้	5	คะแนน
จัดไว้ลำดับที่ 5	ให้	4	คะแนน
จัดไว้ลำดับที่ 6	ให้	3	คะแนน
จัดไว้ลำดับที่ 7	ให้	2	คะแนน
จัดไว้ลำดับที่ 8	ให้	1	คะแนน

ผลการรวมคะแนนจากการจัดลำดับคุณภาพ ปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับลำดับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ
ของภาคเหนือ

ด้านของการพัฒนา	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	คะแนน	ลำดับที่	คะแนน	ลำดับที่	คะแนน	ลำดับที่
การเมือง	299	5	391	4	690	5
เกษตรกรรม	421	2	574	2	995	2
การศึกษา	394	3	540	3	934	3
การอนามัย	323	4	376	5	699	4
เศรษฐกิจ	454	1	666	1	1120	1
พัฒนาชุมชน	247	6	368	6	615	6
วัฒนธรรม	188	7	263	8	451	7
บริการวัสดุ	148	8	280	7	428	8

จากตาราง 16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับการพัฒนา ของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือพบว่า
สังคมในภาคเหนือต้องการพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการเมืองการปกครอง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่
ในลำดับที่ 5 แต่เมื่อพิจารณาแยกตามพื้นที่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญในภาคเหนือตอนบน เห็นว่าการพัฒนา
ด้านนี้อยู่ในอันดับที่ 4

2. ด้านการเกษตรกรรม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่ในลำดับที่ 2
3. ด้านการศึกษา กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่ในลำดับที่ 3
4. ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่ในลำดับที่ 4 แต่เมื่อพิจารณาแยกตามพื้นที่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญในภาคเหนือตอนบนเห็นว่าอยู่ในลำดับที่ 5
5. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่ในลำดับที่ 1
6. ด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่ในลำดับที่ 6
7. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่ในลำดับที่ 7 แต่เมื่อพิจารณาแยกตามพื้นที่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญในภาคเหนือตอนบนเห็นว่าอยู่ในลำดับที่ 8
8. ด้านการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า การพัฒนาด้านนี้อยู่ในลำดับที่ 8 แต่เมื่อพิจารณาแยกตามพื้นที่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญในภาคเหนือตอนบนเห็นว่าอยู่ในลำดับที่ 7

โดยสรุป กลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ในอนาคต (พ.ศ. 2535 - 2539) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ มีความต้องการพัฒนาด้านต่าง ๆ ตามลำดับ คือ ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษา การอนามัยและชีวิตครอบครัว การเมือง การปกครอง การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการรับบริการความรู้ต่าง ๆ จากวิทยาลัยครู ภาคเหนือ

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพัฒนาชุมชนของภาคเหนือเกี่ยวกับ
ความต้องการรับบริการความรู้ต่าง ๆ จากวิทยาลัยครู ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 17 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านการเมือง
การปกครอง

ความต้องการความรู้ ด้านการเมืองการปกครอง	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
1. ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ประชาชน	3.92	1.16	3.85	1.07	3.88	1.11
2. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายชาวบ้าน	3.83	1.06	4.04	0.97	3.95	1.02
3. ความเคลื่อนไหวทางการเมือง	3.77	0.88	3.68	0.78	3.72	0.82
4. ความรู้เรื่องการปกครองท้องถิ่น	4.02	1.01	3.84	1.01	3.92	1.01
5. นโยบายและการดำเนินการของ รัฐบาล	4.12	0.92	3.87	0.95	3.98	0.92
รวม	3.93	1.02	3.85	0.97	3.89	0.99

จากตาราง 17 ผู้เชี่ยวชาญพัฒนาชุมชนของภาคเหนือทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากว่า
ประชาชนต้องการรับบริการความรู้ด้านการเมืองการปกครองทุกเรื่อง

ตาราง 18 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านการเกษตรกรรม

ความต้องการความรู้ ด้านการเกษตรกรรม	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ความรู้ทางวิชาการเกษตร						
เฉพาะเรื่อง	4.22	0.93	4.30	0.79	4.27	0.85
2. ความรู้เรื่องการตลาดสำหรับ						
เกษตร	3.92	1.07	4.08	1.03	4.01	1.05
3. การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร	4.02	0.92	4.15	0.90	4.10	0.91
4. การใช้เทคโนโลยีทางการ						
เกษตร	4.08	0.95	4.02	0.90	4.03	0.92
5. แหล่งเงินทุนและสถาบันสนับสนุน	3.91	1.16	4.34	0.82	4.16	1.00
รวม	4.03	1.02	4.18	0.90	4.12	0.95

จากตาราง 18 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากกว่าประชาชนต้องการรับความรู้ด้านการเกษตรกรรมทุกเรื่อง

ตาราง 19 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านอนามัย และชีวิตครอบครัว

ความต้องการความรู้ด้านอนามัย และชีวิตครอบครัว	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. อนามัยส่วนบุคคลและชุมชน	3.80	0.87	4.12	0.75	3.89	0.82
2. ความรู้ด้านการครองเรือน	3.92	0.88	3.88	0.76	3.90	0.81
3. การอบรมเลี้ยงดูบุตร	3.73	0.88	3.68	0.89	3.70	0.88
4. การบำรุงรักษาสีงแวคล้อม	3.78	0.92	3.78	0.80	3.78	0.85
5. ความรู้เรื่องยาและการใช้ยา	4.01	0.91	4.08	0.86	4.05	0.88
6. ความรู้ด้านการพยาบาลเบื้องต้น	3.82	0.92	3.89	0.88	3.86	0.90
7. การป้องกันยาเสพติด	3.82	1.09	3.91	0.86	3.88	0.97
8. การกีฬาและนันทนาการ	3.40	1.11	3.69	0.92	3.57	1.01
รวม	3.79	0.97	3.88	0.86	3.84	0.90

จากตาราง 19 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากกว่าประชาชนต้องการรับบริการความรู้ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัวทุกเรื่อง แต่เมื่อพิจารณาแยกตามพื้นที่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เห็นด้วยปานกลางว่า ประชาชนต้องการรับบริการความรู้เกี่ยวกับการกีฬาและนันทนาการสำหรับประชาชน

ตาราง 20 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ

ความต้องการความรู้ ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ในอาชีพ	3.87	1.04	4.07	0.77	3.98	0.90
2. การปรับปรุงและพัฒนาอาชีพ	4.17	0.94	4.21	0.91	4.10	0.92
3. แหล่งสนับสนุนอาชีพต่าง ๆ	3.95	1.00	4.24	0.73	4.11	0.87
4. ความรู้ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี	3.60	0.80	3.85	0.69	3.74	0.75
5. การวางแผนใช้จ่ายเงินใน ครอบครัว	3.72	0.79	3.71	0.87	3.72	0.84
รวม	4.00	0.95	4.01	0.83	3.95	0.88

จากตาราง 20 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากกว่า
ประชาชนต้องการรับบริการความรู้ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพทุกเรื่อง

ตาราง 21 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน

ความต้องการความรู้ ด้านการพัฒนาชุมชน	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ความรู้เรื่องการพัฒนาชุมชน	3.90	0.88	3.70	0.79	3.78	0.83
2. ปัญหาและการแก้ปัญหาชุมชน	3.92	0.91	3.98	0.83	3.96	0.87
3. การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน	3.64	0.84	3.84	0.84	3.75	0.85
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน	3.80	0.93	3.84	0.73	3.82	0.82
รวม	3.81	0.90	3.84	0.81	3.83	0.85

จากตาราง 21 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากกว่าประชาชนต้องการรับบริการความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชนทุกเรื่อง

ตาราง 22 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน

ความต้องการความรู้ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม	3.83	0.97	3.85	0.80	3.84	0.88
2. การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.77	0.77	3.90	0.71	3.84	0.74
3. ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดของเยาวชน	3.91	0.94	3.84	0.92	3.87	0.93
4. การพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน	3.90	0.86	4.04	0.76	3.98	0.81
5. การกีฬาและนันทนาการสำหรับเยาวชน	3.81	0.79	3.80	0.97	3.80	0.90
รวม	3.84	0.87	3.89	0.84	3.87	0.86

จากตาราง 22 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากกว่าประชาชนต้องการรับบริการความรู้ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชนทุกเรื่อง

ตาราง 23 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับความต้องการความรู้ด้านการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่

ความต้องการความรู้ด้านการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การสร้าง การใช้และการบำรุงรักษา						
บำรุงรักษา	3.95	1.00	3.88	0.93	3.91	0.96
2. แหล่งบริการวัสดุ ครุภัณฑ์						
อาคารสถานที่	3.87	0.86	3.94	0.71	3.91	0.77
3. การใช้และรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์						
อาคารสถานที่ราชการ	4.05	0.79	3.70	0.73	3.92	0.80
รวม	3.96	0.89	3.84	0.80	3.91	0.84

จากตาราง 23 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากกว่าประชาชนต้องการรับบริการความรู้ด้านการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ทุกเรื่อง

โดยสรุป ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นด้วยมากกว่า ประชาชนในเขตภาคเหนือต้องการรับบริการความรู้ด้านต่าง ๆ จากวิทยาลัยครู ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง การเกษตรกรรม การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจและการอาชีพ การพัฒนาชุมชน และร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ ยกเว้นความรู้เกี่ยวกับการกีฬาและนันทนาการสำหรับประชาชน ผู้เชี่ยวชาญในภาคเหนือตอนล่าง เห็นว่า ต้องการปานกลาง

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิธีรับบริการความรู้ต่าง ๆ จากวิทยาลัยครูภาคเหนือ

การศึกษาวิธีรับบริการความรู้ต่าง ๆ จากวิทยาลัยครูภาคเหนือ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความต้องการของสังคม ในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ สอดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือเกี่ยวกับวิธีรับบริการความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการ จำนวน 10 วิธีการ ได้แก่

- วิธีที่ 1 การรับบริการจากศูนย์ข้อมูลในวิทยาลัยครู
- วิธีที่ 2 การรับบริการจากศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น
- วิธีที่ 3 การรับข่าวสารทางวิทยุ
- วิธีที่ 4 การรับข่าวสารทางโทรทัศน์
- วิธีที่ 5 การรับข่าวสารทางเอกสารและสิ่งพิมพ์
- วิธีที่ 6 การเข้าชมนิทรรศการและการสาธิต
- วิธีที่ 7 การขอคำปรึกษาแนะนำ
- วิธีที่ 8 การเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะผู้รับผิดชอบหรือผู้ประสานงาน
- วิธีที่ 9 การเข้ารับการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง
- วิธีที่ 10 การเข้าร่วมประชุม สัมมนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาความถี่ของการเลือกตอบปรากฏผลดังตาราง 24

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการพัฒนาระบบ เกี่ยวกับวิธีการวัดการดำเนินงาน จากวิทยากรผู้รู้

ลำดับ	รายการ	วิธีการวัดการดำเนินงาน															
		ศูนย์ฯ กอ.		ศูนย์ฯ คณ.		ทางวิทยุ		ทางโทรศัพท์		ทางเอกสาร		คณะกรรมการ		สถาบันวิชาการ		ร่วมโครงการ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	การเฝ้าฯ	4	5.71	10	14.28	31	44.28	13	18.57	5	7.14	2	2.85	-	-	-	-
	เผยแพร่กรม	6	7.57	15	21.42	14	20.00	6	8.57	11	15.71	3	4.30	7	10.00	-	-
	การเฝ้าฯ	24	34.28	5	7.14	29	41.42	5	7.14	6	8.57	4	5.71	-	-	2	2.86
	การขยาย	3	4.30	5	7.14	19	27.14	10	14.28	5	7.14	18	25.70	5	7.14	3	4.30
	การขยาย	3	4.30	5	7.14	19	27.14	10	14.28	5	7.14	18	25.70	5	7.14	3	4.30
	การขยาย	6	8.57	5	7.14	16	22.86	15	21.43	4	5.71	9	12.86	5	7.14	2	2.86
	การขยาย	1	1.43	7	10.00	14	20.00	3	4.30	2	2.86	2	2.86	5	7.14	26	37.14
	การขยาย	5	7.14	12	17.14	14	20.00	6	8.57	6	8.57	3	4.30	2	2.86	6	8.57
	การขยาย	5	7.14	12	17.14	14	20.00	6	8.57	6	8.57	3	4.30	2	2.86	6	8.57
	การขยาย	5	7.14	12	17.14	14	20.00	6	8.57	6	8.57	3	4.30	2	2.86	6	8.57
ภาคกลาง	การเฝ้าฯ	5	7.14	16	22.86	10	14.28	3	4.30	11	15.72	5	7.14	5	7.14	10	14.28
	การเฝ้าฯ	5	7.14	16	22.86	10	14.28	3	4.30	11	15.72	5	7.14	5	7.14	10	14.28
	การเฝ้าฯ	5	5.21	11	11.46	38	39.58	23	23.96	17	17.71	1	1.04	-	-	-	-
	การเฝ้าฯ	6	6.26	11	11.46	28	29.17	9	9.37	17	17.71	9	9.37	2	2.08	2	2.08
	การเฝ้าฯ	19	19.79	12	12.50	30	31.25	6	6.26	16	16.67	2	2.08	2	2.08	5	5.21
	การเฝ้าฯ	5	5.21	8	8.33	29	30.21	5	5.21	14	14.58	7	7.29	13	13.54	5	5.21
	การเฝ้าฯ	10	10.42	10	10.42	24	25.00	12	12.50	14	14.58	4	4.33	3	3.13	7	7.29
	การเฝ้าฯ	4	4.17	10	10.42	21	21.87	3	3.13	14	14.58	6	6.25	6	6.25	23	23.95
	การเฝ้าฯ	4	4.17	6	6.25	28	29.17	5	5.21	10	10.42	7	7.29	6	6.25	16	16.66
	การเฝ้าฯ	6	6.25	14	14.58	29	30.21	2	2.08	16	16.67	8	8.33	5	5.21	11	11.46
ภาคใต้	การเฝ้าฯ	9	5.42	21	12.65	69	41.57	36	21.69	22	13.25	3	1.81	-	-	-	-
	การเฝ้าฯ	12	7.23	26	15.66	42	25.30	15	9.04	28	16.87	12	7.23	9	5.42	2	1.20
	การเฝ้าฯ	43	25.90	17	10.24	50	30.12	11	6.63	22	13.25	6	3.61	2	1.20	7	4.23
	การเฝ้าฯ	8	4.82	13	7.83	48	28.91	15	9.04	19	11.45	25	15.06	18	10.84	8	4.82
	การเฝ้าฯ	16	9.64	15	9.04	40	24.10	27	16.26	21	12.65	17	10.24	8	4.82	9	5.42
	การเฝ้าฯ	5	3.01	17	10.24	35	21.08	6	3.61	16	9.64	8	4.82	11	6.63	49	29.52
	การเฝ้าฯ	9	5.42	18	10.84	42	25.30	11	6.63	16	9.64	10	6.02	8	4.82	22	13.25
	การเฝ้าฯ	11	6.63	30	18.08	39	23.49	5	3.01	27	16.27	13	7.83	10	6.02	21	12.65
	การเฝ้าฯ	11	6.63	30	18.08	39	23.49	5	3.01	27	16.27	13	7.83	10	6.02	21	12.65
	การเฝ้าฯ	11	6.63	30	18.08	39	23.49	5	3.01	27	16.27	13	7.83	10	6.02	21	12.65

จากตาราง 24 พบว่า โดยรวมแล้วประชาชนในภาคเหนือต้องการรับบริการความรู้จากวิทยาลัยครูโดยการรับข่าวสารทางวิทยุ ยกเว้นเนื้อหาด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน วิธีรับบริการที่ต้องการที่สุด คือการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะผู้รับผิดชอบ หรือผู้ประสานงาน

3. การศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ

ขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 คือ เพื่อศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านต่าง ๆ ของภาคเหนือ ข้อมูลที่เก็บได้จากประชากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของจังหวัดในภาคเหนือ 8 จังหวัด ทั้งภาคเหนือตอนล่าง และภาคเหนือตอนบน ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และใช้ในการวิเคราะห์ได้ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 154 ฉบับ รายละเอียดดังตาราง 25

ตาราง 25 จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของภาคเหนือ จำนวนตามจังหวัด

แหล่งข้อมูล	ผู้เชี่ยวชาญ											
	ด้านเศรษฐกิจ			ด้านการเมือง			ด้านสังคม			ด้านการศึกษา		
	จำนวนที่เก็บ	เก็บได้	ร้อยละ	จำนวนที่เก็บ	เก็บได้	ร้อยละ	จำนวนที่เก็บ	เก็บได้	ร้อยละ	จำนวนที่เก็บ	เก็บได้	ร้อยละ
ภาคเหนือตอนล่าง	24	22	91.66	31	28	90.32	16	16	100.00	12	12	100.00
พิษณุโลก	6	5	83.00	8	7	87.50	4	4	100.00	3	3	100.00
พิจิตร	6	6	100.00	8	7	87.50	4	4	100.00	3	3	100.00
ตาก	6	6	100.00	6	6	100.00	4	4	100.00	3	3	100.00
นครสวรรค์	6	5	83.00	9	8	88.88	4	4	100.00	3	3	100.00
รวมภาคเหนือตอนบน	25	23	92.00	31	26	83.87	16	15	93.75	12	12	100.00
เชียงราย	6	6	100.00	8	8	100.00	4	4	100.00	3	3	100.00
เชียงใหม่	6	5	83.33	9	7	77.77	4	4	100.00	3	3	100.00
ลำปาง	7	6	85.71	8	6	75.00	4	3	75.00	3	3	100.00
สุครคิณ	6	6	100.00	6	5	83.33	4	4	100.00	3	3	100.00
รวมทั้งสิ้น	49	45	91.83	62	54	87.09	32	31	96.87	24	24	100.00

จากตาราง 25 พบว่าจำนวนข้อมูลที่จัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ รวม 49 ฉบับ ด้านการเมืองการปกครอง 62 ฉบับ ด้านสังคม 32 ฉบับ และด้านการศึกษา 24 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 164 ฉบับ ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ได้ด้านเศรษฐกิจ 45 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.83 ด้าน การเมืองการปกครอง 54 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.09 ด้านสังคม 31 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.87 และด้านการศึกษา 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

แนวโน้มด้านต่าง ๆ ของจังหวัดในปี พ.ศ. 2535 - 2539 โดยการสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์แนวโน้มด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันชัดเจน สรุปได้ดังต่อไปนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

1. ด้านเศรษฐกิจ มีแนวโน้มว่า กลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่ยังคงเป็นคนไทย ผลผลิตและขนาด ของการผลิตส่วนมากจะเป็นสินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และสินค้าบริการ คุณภาพของผลผลิต จะดีขึ้น ประชาชนจะเลือกสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น สินค้าเกษตรยังคงเป็นที่ต้องการของประชาชนอยู่ เช่น ข้าว ความสามารถในการซื้อของประชาชนจะเพิ่มขึ้น ปริมาณการลงทุนจะเพิ่มขึ้น ด้านเกษตร อุตสาหกรรมและการบริการ แรงงานที่เป็นที่ต้องการจะมีทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรม นอกจากนั้น ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในด้านความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการ การใช้เทคโนโลยีในการผลิต ราคาที่ดินโดยเฉลี่ย และสภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับการสนับสนุนของรัฐบาลมีแนวโน้มว่า รัฐบาลจะให้การสนับสนุนโดยการควบคุมมาตรฐานสินค้า การบริการเงินทุน การรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน และการสนับสนุนด้านการคมนาคมขนส่ง

2. ด้านการเมืองการปกครอง มีแนวโน้มว่า ความร่วมมือทางการเมืองการปกครอง ของประชาชนจะเพิ่มขึ้นทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครอง ความสนใจ การให้ ความร่วมมือกับทางราชการ การปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้สิทธิทางการเมืองการปกครองในส่วน ของระบบการเมืองการปกครองจะยังคงเป็นประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น สำหรับ

คุณลักษณะของนักการเมืองและข้าราชการจะดีขึ้น ทั้งความรู้ความสามารถ อุดมการณ์ แต่การได้มาซึ่งตำแหน่งของนักการเมืองยังเป็นระบบอุปถัมภ์อยู่

3. ด้านสังคม มีแนวโน้มว่า การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม จะไม่ต่างจากปัจจุบันในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนด้วยกัน และกับองค์กรต่าง ๆ จะลดลง โดยเฉพาะกับครอบครัว ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความรู้ความสามารถของประชาชนจะเพิ่มขึ้น แต่ด้านสังคมจะลดลง และมีการกระทำความผิดมากขึ้น การให้เกียรติซึ่งกันและกันไม่ต่างจากปัจจุบัน การพัฒนาบุคคลจะเน้นความรู้และคุณธรรม การแสดงบทบาทตามฐานะและตำแหน่งจะชัดเจนขึ้น แต่มีการใช้อำนาจในทางที่ผิดเพิ่มขึ้น อาชีพพ่อค้า นักธุรกิจ และข้าราชการยังเป็นที่ยอมรับจากคนส่วนใหญ่ ความใกล้ชิดกับบุคลากรจะลดลง ประชาชนจะปฏิบัติตามค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นน้อยลง แต่ยอมรับค่านิยมประเพณี และวัฒนธรรมอื่นมากขึ้น การอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการอนุรักษ์วัตถุเสียส่วนใหญ่

4. ด้านการศึกษา มีแนวโน้มว่า จุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของการศึกษาที่เกี่ยวกับท้องถิ่นจะเน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เพื่อประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นเป็นหลัก การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรก็จะยึดความสอดคล้องกับท้องถิ่นเช่นเดียวกัน กิจกรรมการเรียนการสอนยึดการผสมผสานทั้งครูและนักเรียน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งการวางแผนการสอนครู การนิเทศการสอนภายใน การใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน และการสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอนจากฝ่ายบริหาร การใช้นวัตกรรมทางการศึกษา การศึกษา ค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา ส่วนนวัตกรรมที่จะพบมากมากขึ้นคือ เครื่องมือที่ทันสมัยต่าง ๆ และเทคนิคการเรียนการสอนใหม่ ๆ

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

ในขั้นการพัฒนานี้ เป็นการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 4 คือ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์

ข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ตอนที่ 1 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ที่สร้างขึ้น ยังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นการวิจัย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง คือ จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการ วิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการ วิชาการจากวิทยาลัยครู และการศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างรูปแบบ การบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ดังตาราง 26

ตาราง 26 รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น จากผลการศึกษาในขั้นการวิจัย

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้

ด้านจุดมุ่งหมายและเนื้อหา

1. เน้นการบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ
การเกษตรกรรม และการศึกษา

- แนวโน้มด้านเศรษฐกิจ จะมีการขยายตัว
ทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทั้งปัจจัยการผลิต
และการสนับสนุนของรัฐบาล
- ความต้องการรับบริการความรู้ที่ตรงกับ
แนวโน้มการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของ

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น	ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้
	ภาคเหนือในอนาคตคือ ด้านเศรษฐกิจ และการอาชีพ การเกษตรกรรม และ การศึกษา
2. การประกอบอาชีพอิสระ และการพัฒนาอาชีพ ในท้องถิ่น	- แนวโน้มทางการศึกษา จะเน้น การศึกษา เพื่อการมีงานทำ การ ประกอบอาชีพอิสระและพัฒนาอาชีพ ในท้องถิ่น
3. ด้านการเกษตรอุตสาหกรรม และบริการ	- สินค้าที่มีแนวโน้มก็คือ สินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และบริการ
4. การนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้พัฒนา ผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ	- ด้านปัจจัยการผลิต จะมีการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านเกษตรอุตสาหกรรม และ การบริการ ความรู้ความสามารถของ ผู้ประกอบการจะเพิ่มขึ้น และสภาพการ ใช้เทคโนโลยีในการผลิตจะเพิ่มขึ้น

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้

5. การพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้เป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ด้านต่าง ๆ
ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคม

- ประชาชนต้องการรับรู้ด้านอื่น ๆ
มากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง
การปกครอง อนามัยและชีวิตครอบครัว
การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน
การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน
และการบริการวัสดุ ทรัพยากร และอาคาร
สถานที่
- สังคมภาคเหนือต้องการประชาชนที่มี
ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจทาง
การเมืองและการปฏิบัติตามกฎหมาย
บ้านเมือง
- สังคมในอนาคคมิแนวนิยมเป็นสังคมขยาย
การรวมกลุ่มเพื่อหาประโยชน์ต่อสังคม
มีไม่มากนัก ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคล และกับองค์การ เช่น ครอบครัว
ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจะลดลง รวมทั้ง
การปฏิบัติตามค่านิยม ประเพณี
วัฒนธรรมท้องถิ่น จะลดน้อยลง

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น	ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้
	- การกระทำความคิด และใช้อำนาจในทางที่ผิดยังคงมาก การพัฒนาบุคคลจะเน้นทั้งการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม - แนวโน้มเกี่ยวกับการผลิต จะมีการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตมากขึ้น สภาพการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรยังมีน้อย

ด้านวิธีการให้บริการ

1. เน้นการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษา
 - สังคมภาคเหนือ ต้องการการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ 3 ด้าน คือเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษา
2. การบริการวิชาการทางวิทยุท้องถิ่น บริการในศูนย์ข้อมูลวิทยาลัยครู และในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น
 - วิธีรับบริการความรู้ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษา ประชาชนต้องการรับ

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้

โดยทางวิทยุท้องถิ่น จากศูนย์ข้อมูล

ในวิทยาลัยครู และศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น

- วิธีการรับบริการความรู้ด้านต่าง ๆ จากวิทยาลัยครู ประชาชน ต้องการรับโดยทางวิทยุท้องถิ่นมากที่สุด

3. การผลิต การฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรด้าน
การเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม การบริการ
และให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพ

- แนวโน้มความต้องการสินค้าของผู้บริโภค
คือ สินค้าด้านการเกษตร
เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ
- สังคมต้องการประชาชนที่มีความรู้
ความสามารถ และคุณธรรม

ค่านิยมที่ควรใช้

1. เครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า
วิจัย และจากการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น

- ปัญหาการจัดระบบการบริหารงานบริการ
วิชาการที่สำคัญคือ การขาดการวางแผน
ร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครู ขาดทรัพยากร
สนับสนุน ขาดการศึกษาความต้องการของ

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น	ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้
	ผู้รับบริการอย่างจริงจังและการเปิดโอกาสให้นักวิชาการและเอกชนเข้ามาร่วมพัฒนานวัตกรรมยังมีน้อย - แนวโน้มทางด้านนวัตกรรมทางการศึกษามีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับนวัตกรรมเพิ่มขึ้น
2. การนำนวัตกรรมมาให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บริการทางวิทยุท้องถิ่น และศูนย์ข้อมูลต่าง ๆ โดยจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	- ความต้องการรับบริการความรู้ด้านต่าง ๆ ของประชาชน ต้องการรับโดยทางวิทยุท้องถิ่นมากที่สุด นอกจากนั้นยังพบว่า การรับความรู้ด้านการศึกษา และการเกษตรกรรมในภาคเหนือตอนล่าง ต้องการรับจากศูนย์ข้อมูลในวิทยาลัยครู และศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น - สภาพการนำนวัตกรรมทางการศึกษา มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนจะเพิ่มขึ้น และนวัตกรรมที่จะมีบทบาทมากขึ้นในระบบการเรียนการสอนคือ เครื่องมือ

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น	ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้
	ที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ และระบบ สื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งเทคนิคการเรียน การสอนใหม่ ๆ
<u>ด้านการจัดระบบบริหารงาน</u>	
1. การกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการให้ชัดเจน	- ปัญหาของการบริการวิชาการใน วิทยาลัยครูที่เห็นชัดเจนเป็นสิ่งแรกคือ การขาดนโยบายที่ชัดเจนในด้านต่าง ๆ - ขาดการวางแผนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีการ และขาดการวางแผน ปฏิบัติอย่างจริงจัง
2. เน้นการใช้ทรัพยากรของวิทยาลัยครูและท้องถิ่น ให้เกิดประสิทธิภาพ	- สภาพของการจัดและดำเนินงานบริการ วิชาการ ยังเปิดโอกาสให้นักวิชาการ และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมน้อยและ การวางแผนร่วมกันระหว่างวิทยาลัย

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น	ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้
	เพื่อการบริการวิชาการยังมีน้อย และแม้ว่าจะมีการวางแผนแต่ขาดการประชาสัมพันธ์ และเน้นให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังในวิทยาลัยครู
3. การจัดโครงสร้างการบริหารให้ชัดเจนและการขยายการบริการในท้องถิ่นให้กว้างขวางขึ้น	- ปัญหาการบริหารที่พบจากการวิจัยคือ ขาดการวิเคราะห์งาน การจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน การกำหนดมาตรฐานงาน และการประสานงานที่ดี - ประชาชนต้องการรับบริการจากวิทยุ และศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น
4. จัดทำแผนกำลังคน สรรหา พัฒนาบุคลากร ให้สอดคล้องกับนโยบายจุฬุมงหมาย เป้าหมายที่ตั้งไว้	- ปัญหาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนยังไม่ดีพอ - ความต้องการการพัฒนาของสังคม ภาคเหนือ และแนวโน้มทางด้านการผลิต ซึ่งพบว่าจะเน้นด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ

ตาราง 26 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการที่ควรเป็น	ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้
5. การสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานแก่ ผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น	- ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความ สามารถเฉพาะด้านในการให้บริการ วิชาการ
6. การติดตาม ประเมินผลงาน โครงการอย่าง มีระบบ	- ปัญหาขาดกระบวนการจูงใจบุคลากร เพื่อกำกับปฏิบัติงานและฝ่ายบริหารให้ ความสำคัญกับงานบริการวิชาการน้อย
	- ปัญหาการติดตาม ประเมินผลงาน โครงการ ยังไม่เป็นระบบ มักเป็น การติดตามการใช้งบประมาณ มากกว่า ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ

จากตาราง 26 สรุปได้ว่ารูปแบบการบริการวิชาการ ควรมีสาระสำคัญดังนี้ ด้านจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาสาระ เน้นการบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษา การประกอบอาชีพอิสระ การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น การเกษตรอุตสาหกรรม การบริการ การนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม การบริการ

และการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ด้านวิธีการให้บริการ ควรเน้นการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การบริการทางวิทยุ บริการในศูนย์ข้อมูลวิทยาลัยครูและในท้องถิ่น การผลิต การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ด้านนวัตกรรมที่ใช้ควรเป็นเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิม การบริการนวัตกรรมต่าง ๆ ทางวิทยุ ศูนย์ข้อมูล การจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมบุคลากร ส่วนด้านการจัดระบบบริหารงาน ควรกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการให้ชัดเจน การใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ การจัดโครงสร้างองค์การ การวางแผน กำลังคนให้ชัดเจน ตลอดจนการสร้างขวัญ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผลงาน อย่างมีระบบ

2. การศึกษารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

การสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในชั้นตอนนี้ สอบถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของ การบริการวิชาการ วิธีให้บริการวิชาการ นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ และการจัดระบบ บริการงานบริการวิชาการ ข้อมูลที่เก็บได้จากประชากร ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการ วิชาการ ประกอบด้วยกรรมการสภาการฝึกหัดครู และรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา และ ฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และสามารถใช้วิเคราะห์ได้จำนวนทั้งสิ้น 19 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ ดังตาราง 27

ตาราง 27 จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ จำแนกตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งข้อมูล	จำนวนที่จัดเก็บ	จำนวนที่เก็บได้	ร้อยละ
กรรมการสภาการฝึกหัดครู	17	13	76.47
รองอธิการบดีหรือผู้ช่วยรองอธิการบดี ของมหาวิทยาลัย	8	6	75.00
รวมทั้งสิ้น	25	19	76.00

จากตาราง 27 จะเห็นว่าจำนวนข้อมูลที่จัดเก็บ 25 ฉบับ ได้ข้อมูลจำนวน 19 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 76.00 และถ้าจำแนกตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น กรรมการสภาการฝึกหัดครู จำนวน 13 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.47 และกลุ่มรองอธิการบดีหรือ ผู้ช่วยรองอธิการบดีของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ จำนวน 6 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.00 เมื่อ รวมกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่มแล้ว พบว่า ได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวนรวมทั้งสิ้น 19 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.00

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู ภาคเหนือ

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการด้านเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ วิธีการให้บริการวิชาการ นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ และการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ ปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 28 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านเนื้อหาสาระของการบริการ

เนื้อหาสาระ	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา สำหรับประชาชนในท้องถิ่น เช่นการทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนลั่นजी การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน	4.73	0.54
2. ด้านการประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น เช่นการซ่อมเครื่องยนต์ การผลิตเครื่องเรือน การประมง	4.68	0.46
3. ด้านเกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เช่น เทคโนโลยีการอาหาร ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว	4.94	0.22
4. ด้านการนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาผลผลิต ด้านการเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ	4.89	0.30

ตาราง 28 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ	$\bar{X}$	S.D.
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชนเช่น รู้จักใช้สิทธิ หน้าที่ เคารพกฎหมาย ข้อสัจสุจริต รับผิดชอบครอบครัวและสังคม รู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การ รักษาสุขภาพ อนามัยบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้และบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ในท้องถิ่น	4.73	0.44
รวม	4.80	0.42

จากตาราง 28 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการด้านเนื้อหาสาระของการ
บริการวิชาการ ปรากฏว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุดทุกเรื่อง

ตาราง 29 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านวิธีการให้บริการ

วิธีการให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.
6. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพการเกษตรกรรม และการศึกษา เพื่อบริการประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนลั่นจี แนวทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่น	4.78	0.40
7. จัดบริการเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษาเพิ่มขึ้น	4.84	0.36
8. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	4.89	0.30
9. จัดบริการวิชาการทางวิทยุสำหรับประชาชนเพิ่มขึ้น	4.84	0.36
10. ผลิตรายการในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการเพิ่มขึ้น	4.84	0.36
11. จัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการเพิ่มขึ้น	4.89	0.30
12. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษา และบุคลากรประจำการเน้นการ เป็นประชากรที่มีคุณภาพ	4.63	0.48
13. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของประชาชนสอดคล้องในโครงการ บริการวิชาการสำหรับประชาชน	4.57	0.49
รวม	4.78	0.40

จากตาราง 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านวิธีการให้บริการ ปรากฏว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุดทุกเรื่อง

ตาราง 30 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านนวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ

นวัตกรรมที่ใช้	$\bar{X}$	S.D.
14. ใช้เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ในการให้บริการวิชาการ	4.84	0.36
15. ใช้เครื่องมือ วิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการให้บริการ วิชาการ	4.78	0.40
16. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลของวิทยาลัยครู	4.84	0.36
17. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น	4.89	0.30
18. บริการวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัยทางวิทยุท้องถิ่น	4.73	0.44
19. นำเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย มาใช้ ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมบุคลากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ	4.89	0.30
20. ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการฝึกอบรม หรือพัฒนาบุคลากร นักศึกษา และบุคลากรประจำการ ด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น วิทยุ วัสดุแบบมัลติมีเดีย	4.89	0.30

ตาราง 30 (ต่อ)

นวัตกรรมที่ใช้	$\bar{X}$	S.D.
21. ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมคุณภาพประชาชน เช่น โครงการ วัฒนธรรมสัจจร โครงการทศวิชาการวันพระ	4.84	0.48
รวม	4.84	0.38

จากตาราง 30 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านนวัตกรรมที่ใช้ในการ
บริการวิชาการ ปรากฏว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุดทุกเรื่อง

ตาราง 31 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านการจัดระบบ
บริหารงานบริการ

การจัดระบบบริหารงาน	$\bar{X}$	S.D.
22. กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ในแผนงานบริการ วิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู เน้นการบริการด้าน เศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษาสำหรับ ประชาชน	4.89	0.30
23. มีแผนงาน โครงการร่วมกัน ในระดับมหาวิทยาลัย โดยกำหนด ความรับผิดชอบของแต่ละวิทยาลัยครูให้ชัดเจน	4.78	0.52
24. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูในมหาวิทยาลัย เดียวกันให้ชัดเจน	4.78	0.52
25. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเอกชน โดยเน้นการเข้ามามี ส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร และการจัดดำเนินงาน	4.84	0.36
26. จัดโครงการความร่วมมือด้านการบริการวิชาการร่วมกับสถาบัน อุดมศึกษาท้องถิ่น	4.73	0.44
27. จัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู	4.21	0.69
28. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการ ประกอบด้วยอธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เทียบเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก	4.42	0.74

ตาราง 31 (ต่อ)

การจัดระบบบริหารงาน	$\bar{X}$	S.D.
29. จัดสายงานให้ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา ทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนการบริการวิชาการที่หน่วยงานอื่นในวิทยาลัยครูจัดขึ้น และรับผิดชอบโดยตรงเฉพาะโครงการกิจกรรมของศูนย์	4.75	0.75
30. กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจนทุกงานในโครงสร้างการบริหาร	4.84	0.36
31. จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลงาน และโครงการร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเดียวกัน เน้นการติดตามและประเมินผลปฏิบัติงานมากกว่าการติดตามการใช้งบประมาณ	4.68	0.56
32. จัดทำแผนปฏิบัติร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครู ให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน	4.68	0.65
33. ขยายขอบข่ายของการบริการวิชาการของศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในท้องถิ่น ให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพมีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง	4.78	0.52
34. ประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ให้ประชาชนได้มาใช้บริการมากขึ้น	4.84	0.48
35. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ด้านการบริหาร และการจัดดำเนินงาน	4.84	0.36
36. สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อใช้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นให้เพียงพอ	4.78	0.40
37. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบริการวิชาการทางวิทยุให้มีทั้งบุคลากรภายในและภายนอกวิทยาลัยครู	4.68	0.56

ตาราง 31 (ต่อ)

การจากระบบบริหารงาน	$\bar{X}$	S.D.
38. เชิญตัวแทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้บริการวิชาการ ทางวิทยุแก่ประชาชน	4.78	0.40
39. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุในท้องถิ่น ในการออกอากาศรายการบริการ วิชาการทางวิทยุอย่างต่อเนื่อง	4.84	0.36
40. ส่งเสริมให้บุคลากรในวิทยาลัยครู ได้รับการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ทันคว้า วิจัย ในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการ บริการเพิ่มขึ้น	4.78	0.52
41. จัดทำแผนกำลังคนระยะ 5 ปี ให้ชัดเจน เน้นกำลังคนในสาขา เกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ	4.52	0.67
42. สรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน โดยยึดแผนกำลังคนเป็นหลัก	4.84	0.36
43. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการ วิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณต่อ สาธารณชนให้มากขึ้น	4.78	0.40
44. จัดให้มีโครงการร่วมระหว่างคณะวิชา และฝ่ายกิจการนักศึกษาใน วิทยาลัยครู เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร นักศึกษาและบุคลากร ประจำการ ด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ	4.84	0.36

ตาราง 31. (ต่อ)

การจัดระบบบริหารงาน	X	S.D.
45. ขอความร่วมมือกับเจ้าของโครงการบริการวิชาการในการสวดแหวก เนื้อหาด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในท้องถิ่น	4.79	0.40
รวม	4.73	0.53

จากตาราง 31 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านการจัดระบบการบริหารงานบริการ ปรากฏว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุดเกือบทุกเรื่อง ยกเว้น การจัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู และจัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการ ประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ทั้ง 2 เรื่องนี้เห็นด้วยมาก

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

การวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่เป็นปลายเปิด พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ให้ความเห็นเพิ่มเติมในส่วนของการจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ ดังตาราง 32

ตาราง 32 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการ เกี่ยวกับรูปแบบ
การบริการวิชาการของวิทยาลัยครุภาคเหนือ

ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1. ลักษณะของโครงการบริการวิชาการควรเป็นบริการที่มีรายได้	6	31.57
2. ควรเน้นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทมากที่สุด	1	5.26

จากตาราง 32 ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเพิ่มเติมเห็นว่า ลักษณะของโครงการบริการ
วิชาการควรเป็นบริการที่มีรายได้ด้วย

โดยสรุป ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการของวิทยาลัยครุ
ภาคเหนือ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุดกับประเด็นต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การสร้างรูปแบบ
เบื้องต้น ยกเว้นการจัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู และจัดให้มี
คณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการประกอบด้วยอธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้า
หน่วยงานอื่นที่เทียบเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมาก จึงสรุป
ได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับประเด็นต่าง ๆ ที่จะนำไปสร้างรูปแบบเบื้องต้น โดยมีความเห็น
เพิ่มเติมคือ ลักษณะของโครงการบริการวิชาการของวิทยาลัยครุภาคเหนือ ควรเป็นบริการที่มี
รายได้ด้วย

3. การสร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครุภาคเหนือ

จากผลของการสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครุภาคเหนือจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการตามประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นต่าง ๆ ของรูปแบบ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ

1. เพื่อบริการวิชาการแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของประชาชนตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ให้มีความรู้ ความสามารถด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ได้นำความรู้และทักษะจากการรับบริการวิชาการไปพัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ ทั้งทางด้านคุณภาพ และปริมาณ
5. เพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนา ประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้และบำรุงรักษาวัสดุ ทรัพย์สิน อาคารถาวรในท้องถิ่น

เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ

1. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา สำหรับประชาชนในท้องถิ่นประกอบด้วย

1.1 เศรษฐกิจและการอาชีพ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในอาชีพการ
ปรับปรุงและพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ แหล่งสนับสนุนอาชีพต่าง ๆ ความรู้ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี และ
การวางแผนใช้จ่ายเงินในครอบครัว

1.2 การเกษตรกรรม ได้แก่ ความรู้ทางการเกษตรเฉพาะเรื่อง ความรู้เรื่อง
การตลาดสำหรับเกษตรกร การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การใช้เทคโนโลยีในทางการเกษตรและ
แหล่งเงินทุนและสถาบันสนับสนุน

1.3 การศึกษา ได้แก่ การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน การจัดหลักสูตร
วิชาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานรัฐบาล การฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานของ
เอกชน ความรู้เรื่องแหล่งความรู้ในห้องถิ่น

2. ด้านการประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น เช่น การซ่อมเครื่องยนต์
การผลิตเครื่องเรือน การประมง

3. ด้านเกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เช่น เทคโนโลยีการอาหาร ธุรกิจโรงแรม
และการท่องเที่ยว

4. ด้านการนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาการผลิตด้านเกษตรกรรม
เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ

5. ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิ และหน้าที่ การเคารพ
กฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี
วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้และบำรุง
รักษาวัสดุ ทรัพย์สินอาคารสถานที่ในท้องถิ่น

วิธีให้บริการวิชาการ

1. การศึกษา ค้นคว้า วิจัยวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษาเพื่อการบริหารประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนผลไม้ แนวทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่น
2. จัดบริการเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา
3. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
4. จัดบริการวิชาการทางวิทยุสำหรับประชาชน
5. ผลิตรายการในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ
6. จัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ
7. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษาและบุคลากรประจำการ เน้นการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ
8. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของประชาชนสอดคล้อง ในโครงการบริการวิชาการสำหรับประชาชน

นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ

1. ใช้เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในการให้บริการวิชาการ เช่นคอมพิวเตอร์สำหรับงานข้อมูลและการวิจัย เครื่องมือทางการเกษตรอุตสาหกรรม เทคนิคในการควบคุมให้ผลไม้ออกก่อนฤดูกาล
2. ใช้เครื่องมือ วิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการให้บริการวิชาการ
3. บริการเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัยในศูนย์ข้อมูลของวิทยาลัยครู

4. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น เป็นการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก เช่นบริการเอกสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การบำรุงรักษาคันไม้ให้ออกผลก่อนฤดูกาล

5. บริการวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางวิทยุท้องถิ่น

6. นำเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย มาใช้ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมบุคลากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ

7. ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคลากรประจำการด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น วิกิโอ สไลด์แบบมัลติมีเดีย

8. ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น โครงการวัฒนธรรมสัญจร โครงการทูตวิชาการวันพระ

การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ

1. กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ในการวางแผนงานบริการวิชาการ แก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู เน้นบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษาสำหรับประชาชน และให้เป็นบริการที่มีรายได้

2. จัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ให้เป็นบริการที่มีรายได้

3. มีแผนงาน โครงการร่วมกันในระดับมหาวิทยาลัยโดยกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละวิทยาลัยครูให้ชัดเจน

4. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครูในมหาวิทยาลัยเดียวกันให้ชัดเจน

5. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเอกชนโดยเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร และการจัดดำเนินงาน

6. จัดโครงการความร่วมมือด้านการบริการวิชาการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น
7. จัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู
8. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ

หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

9. จัดสายงานให้ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาทำหน้าที่ประสานงาน และสนับสนุนการบริการที่หน่วยงานอื่นในวิทยาลัยจัดขึ้น และรับผิดชอบโดยตรงเฉพาะโครงการกิจกรรมของศูนย์

10. กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจนทุกงาน ในโครงสร้างการบริหาร

11. จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลงานและโครงการร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเดียวกัน เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมากกว่าการติดตามการใช้งบประมาณเพียงอย่างเดียว

12. จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน

13. ขยายขอบข่ายการบริการวิชาการศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในท้องถิ่น ให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ มีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง

14. ประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ให้ประชาชนได้มาใช้บริการมากขึ้น

15. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นด้านการบริหาร และ

การจัดดำเนินงาน

16. สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นให้เพียงพอ

17. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบริการวิชาการทางวิทยุ ให้มีทั้งบุคลากรภายในและภายนอก

วิทยาลัยครู

18. เชิญตัวแทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้บริการวิชาการทางวิทยุแก่ประชาชน

19. ขอความร่วมมือสถานีวิจัยในท้องถิ่น ในการออกอากาศรายการบริการทางวิทยุอย่างต่อเนื่อง

20. ส่งเสริมให้บุคลากรในวิทยาลัยครู ได้รับการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ค้นคว้า วิจัย ในสาขา

เกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น

21. จัดทำแผนกำลังคนระยะ 5 ปี ให้ชัดเจนเน้นกำลังคนในสาขาเกษตรกรรม

เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ

22. สรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานโดยยึดแผนกำลังคนเป็นหลัก

23. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการวิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณต่อสาธารณชนให้มากขึ้น

24. จัดให้มีโครงการร่วม ระหว่างคณะวิชา และฝ่ายกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา และบุคลากรประจำการ ในด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ

25. ขอความร่วมมือกับเจ้าของโครงการบริการวิชาการ ในการสวดทรมานหาด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในท้องถิ่น

4. การศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือที่สร้างขึ้นจากผลการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือในตอนที่ 2 ไปสอบถามความคิดเห็นตามเทคนิคเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญของวิทยาลัยครูภาคเหนือได้แก่ อธิการ รองอธิการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือได้แก่ คณบดีหรือรองคณบดี จำนวนรวมทั้งสิ้น 41 คน ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และสามารถใช้วิเคราะห์ได้จำนวนทั้งสิ้น 40 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญได้ดังตาราง 33

ตาราง 33 จำนวนข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ในการพิจารณาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของ
รูปแบบการบริการวิชาการ

ชื่อสถาบัน	จำนวนที่จัดเก็บ	จำนวนที่เก็บได้	คิดเป็นร้อยละ
วิทยาลัยครู	24	24	100.00
วิทยาลัยครูเชียงราย	3	3	100.00
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	3	3	100.00
วิทยาลัยครูลำปาง	3	3	100.00
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	3	3	100.00
วิทยาลัยครูพิษณุสงคราม	3	3	100.00
วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	3	3	100.00
วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์	3	3	100.00
วิทยาลัยนครสวรรค์	3	3	100.00
มหาวิทยาลัย	17	16	94.12
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	6	5	83.33
มศว พิษณุโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร)	5	5	100.00
มหาวิทยาลัยพายัพ	4	4	100.00
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	2	2	100.00
รวมทั้งสิ้น	41	40	97.56

จากตาราง 33 แสดงว่าจำนวนที่จัดเก็บ 41 ฉบับ ได้ข้อมูลจำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.56 และถ้าจำแนกตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญจะพบว่า ได้ข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของวิทยาลัยครูภาคเหนือ จำนวน 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยภาคเหนือ จำนวน 16 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.12 เมื่อรวมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่มแล้ว พบว่า ได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวนรวมทั้งสิ้น 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.56

ผลการวิเคราะห์ความึกเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเคสฟายรวม 2 รอบ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 34 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการ
บริการวิชาการด้านจูงนํ้าหมายของการบริการ

จูงนํ้าหมายของการบริการ	Mdn	Q
1. เพื่อบริการวิชาการแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการ การบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา	4.10	0.91
2. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของประชาชนตาม สภาพของแต่ละท้องถิ่น	3.76	1.14
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ให้มีความรู้ ความสามารถ ด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ	4.05	1.04
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ได้นํ้าความรู้และทักษะจากการ รับบริการวิชาการไปพัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการทั้งในด้านคุณภาพ และปริมาณ	3.81	1.35
5. เพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิ และหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความ รับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และ พัฒนาประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษา สุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้ และ บำรุงรักษาวัสดุ ทรัพย์สิน อาคารสถานที่ในท้องถิ่น	4.14	1.22

จากตาราง 34 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันคือ ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ทุกข้อ โดยเห็นว่าทุกข้อมีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้และบำรุงรักษาวัสดุ ทรัพย์สิน อาคารสถานที่ในท้องถิ่น เพื่อบริการวิชาการแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา และเพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ ตามลำดับ

ตาราง 35 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการด้านเนื้อหาสาระของการบริการ

เนื้อหาสาระของการบริการ	Mdn	Q
6. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษา สำหรับประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนผลไม้ การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน	4.02	0.95
7. ด้านการประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น เช่น การซ่อมเครื่องยนต์ การผลิตเครื่องเรือน การประมง	3.50	1.30

ตาราง 35 (ต่อ)

เนื้อหาสาระของการบริการ	Mdn	Q
8. ด้านเกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ เช่น		
เทคโนโลยีการอาหาร ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว	3.86	0.98
9. ด้านการนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนา		
ผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการ		
บริการ ทั้งในด้านการคุณภาพและปริมาณ	3.61	1.11
10. ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิ		
และหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์ สุจริต		
ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์		
และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติ		
การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จัก		
ใช้และบำรุงรักษา วัสดุ ทรัพย์สิน อาคารสถานที่ในท้องถิ่น	4.23	1.30

จากตาราง 35 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ทุกข้อ โดยเห็นว่าทุกข้อมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ เนื้อหาด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้และบำรุงรักษาวัสดุ อนุรักษ์อาคารสถานที่ในท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษาสำหรับประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนผลไม้ การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน และด้านเกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เช่น เทคโนโลยีการอาหาร ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว ตามลำดับ

ตาราง 36 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการ
บริการวิชาการ ด้านวิธีการให้บริการ

วิธีการให้บริการ	Mdn	Q
11. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษาเพื่อบริการประชาชน ในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนผลไม้ แนวทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่น	4.00	1.00
12. จัดบริการเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจและ การอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา เพิ่มขึ้น	4.20	1.08
13. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชน อย่างทั่วถึง	4.23	1.12
14. จัดบริการวิชาการทางวิทยุสำหรับประชาชนเพิ่มขึ้น	4.16	0.91
15. ผลิตบุคลากรในสาขาเกษตรกรรม เกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ เพิ่มขึ้น	3.64	1.39
16. จัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ เพิ่มขึ้น	4.12	1.28
17. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษาและบุคลากร ประจำการ เน้นการเป็นประชากรที่มีคุณภาพ	4.25	1.04
18. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของประชาชนใน โครงการบริการวิชาการสำหรับประชาชน	4.16	1.17

จากตาราง 36 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการให้บริการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น
สอดคล้องกันคือ ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ทุกข้อ โดยเห็นว่าทุกข้อมีความเหมาะสมและ
เป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่วิธีการ
จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษาและบุคลากรประจำการ เน้นการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ
จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และจัดบริการเอกสาร ข้อมูล
ทางวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษาเพิ่มขึ้น ตามลำดับ

ตาราง 37 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการ ด้านนวัตกรรมที่ใช้ในการบริการ

นวัตกรรมที่ใช้	Mdn	Q
19. ใช้เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิจัย ในการให้บริการวิชาการ เช่น คอมพิวเตอร์ สำหรับงานข้อมูล และการวิจัย เครื่องมือทางการเกษตรอุตสาหกรรม		
เทคนิคในการควบคุมให้ผลไม้ออกก่อนฤดูกาล	3.90	0.80
20. ใช้เครื่องมือ วิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการให้บริการวิชาการ	4.04	0.41
21. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลของวิทยาลัยครู	3.82	0.92
22. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น เน้นการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก เช่น บริการเอกสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ที่ถูกต้องเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การบำรุงรักษาต้นไม้ให้ออกผลก่อนฤดูกาล	3.83	0.95
23. บริการวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางวิทยุท้องถิ่น	4.00	0.71
24. นำเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย มาใช้ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมบุคลากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ	4.15	1.08

ตาราง 37 (ต่อ)

นวัตกรรมที่ใช้	Mdn	Q
25. ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการฝึกอบรม หรือพัฒนาบุคลากร นักศึกษา และบุคลากรประจำการ ด้านการเป็นประชาชน ที่มีคุณภาพ เช่น วีดีโอ สไลด์ แบบมัลติวิชชั่น	4.16	1.11
26. ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของ ประชาชน เช่น โครงการวัฒนธรรมสัญจร โครงการ ทศวิชาการวันพระ	4.02	0.80

จากตาราง 37 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ กลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ทุกข้อ โดยเห็นว่าทุกข้อ
มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานสูงสุด 3
ลำดับแรกได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคลากรนักศึกษาและบุคลากร
ประจำการ ด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น วีดีโอ สไลด์แบบมัลติวิชชั่น การนำเครื่องมือ
และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย มาใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกอบรมบุคลากร
ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ และการใช้เครื่องมือวิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการให้บริการ
วิชาการ ตามลำดับ

ตาราง 38 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการ
บริการวิชาการ ด้านการจัดระบบบริหารงานบริการ

การจัดระบบบริหารงาน	Mdn	Q
27. กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ใน แผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และ วิทยาลัยครู เน้นบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษาสำหรับประชาชน และให้เป็น บริการที่มีรายได้	3.88	1.17
28. จัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และ วิทยาลัยครู ให้เป็นบริการที่มีรายได้	3.79	1.21
29. มีแผนงาน โครงการร่วมกัน ในระดับมหาวิทยาลัย โดย กำหนดความรับผิดชอบของแต่ละวิทยาลัยครูให้ชัดเจน	3.92	1.11
30. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครู ในมหาวิทยาลัยเดียวกันให้ชัดเจน	3.97	1.29
31. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเอกชน โดยเน้นการ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร และการจัด ดำเนินงาน	3.73	1.22
32. จัดโครงการความร่วมมือด้านการบริการวิชาการร่วมกับ สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น	3.86	1.14
33. จัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู	3.93	0.86

ตาราง 38 (ต่อ)

การจักระบบบริหารงาน	Mdn	Q
34. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการ ประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้า หน่วยงานอื่นที่เทียบเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจาก ภายนอก	4.13	0.98
35. จัดสายงานให้ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาทำหน้าที่ ประสานงาน และสนับสนุนการบริการวิชาการที่หน่วยงาน อื่นในวิทยาลัยจัดขึ้น และรับผิดชอบโดยตรงเฉพาะ โครงการ กิจกรรมของศูนย์	4.22	1.01
36. กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจนทุกงาน ในโครงสร้างการบริหาร	4.38	1.15
37. จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลงานและโครงการ ร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเดียวกัน เน้นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมากกว่า การติดตามการใช้งบประมาณเพียงอย่างเดียว	4.32	1.17
38. จัดทำแผนปฏิบัติร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูให้ชัดเจน และสอดคล้องกัน	4.33	1.13

ตาราง 38(ต่อ)

การจัดระบบการบริหารงาน	Mdn	Q
39. ขยายขอบข่ายของการบริการวิชาการของศูนย์การ ศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.ทบ.) ในท้องถิ่น ให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ มีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง	3.81	1.32
40. ประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ให้ประชาชนได้มาใช้ บริการมากขึ้น	4.38	1.11
41. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของ ท้องถิ่น ด้านการบริหาร และการจัดค่างาน	4.15	1.08
42. สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อใช้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นให้ เพียงพอ	4.10	1.06
43. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบริการวิชาการทางวิทยุ ให้มีทั้งบุคลากรภายใน และภายนอกวิทยาลัยครู	3.85	1.08
44. เชิญตัวแทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้ บริการวิชาการทางวิทยุแก่ประชาชน	3.95	0.86
45. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุในท้องถิ่น ในการออกอากาศ รายการบริการวิชาการทางวิทยุอย่างต่อเนื่อง	4.20	1.08
46. ส่งเสริมให้บุคลากรในวิทยาลัยครู ได้รับการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ค้นคว้า วิจัย ในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น	4.05	1.04

ตาราง 38 (ต่อ)

การจัดระบบบริหาร	Mdn	Q
47. จัดทำแผนกำลังคนระยะ 5 ปี ให้ชัดเจน เน้นกำลังคน ในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ	3.79	1.29
48. สรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน โดยยึดแผนกำลังคน เป็นหลัก	3.78	1.16
49. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ บริการวิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณต่อสาธารณชนให้มากขึ้น	4.15	0.94
50. จัดให้มีโครงการร่วม ระหว่างคณะวิชา และฝ่ายกิจการ นักศึกษาในวิทยาลัยครู เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร นักศึกษา และบุคลากรประจำการ ด้านการเป็นประชาชน ที่มีคุณภาพ	4.29	0.95
51. ขอความร่วมมือกับเจ้าของโครงการบริการวิชาการ ในการสวดแทรกเนื้อหาด้านการพัฒนาคุณภาพประชาชน ในห้องเรียน	4.04	0.90

จากตาราง 38 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ทุกข้อ โดยเห็นว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่ามัธยฐานสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลในท้องถิ่นให้ประชาชนได้มาใช้บริการมากขึ้น กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจนทุกงานในโครงสร้างการบริหาร และการจัดทำแผนปฏิบัติร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน ตามลำดับ

โดยสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา โดยใช้เทคนิคเคลฟาย พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกด้านและทุกประเด็นของรูปแบบ ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ทุกข้อ และเห็นว่ารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสม และเป็นไปได้มาก

5. การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

จากผลการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย ได้ข้อสรุปเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนารูปแบบการบริการ วิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นจากรูปแบบเบื้องต้น มาปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้น โดยเพิ่มเติมรายละเอียดและจัดลำดับประเด็นใหม่ให้เหมาะสม ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ

1. เพื่อบริการวิชาการแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการบริการด้านเศรษฐกิจและ การอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา

2. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของประชาชนตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ให้มีความรู้ ความสามารถด้านการเกษตร เกษตร

อุตสาหกรรมและการบริการ

4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ให้นำความรู้และทักษะจากการรับบริการวิชาการไปพัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ ทั้งทางด้านคุณภาพ และปริมาณ
5. เพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้ และบำรุงรักษาวัสดุ ทรัพย์สิน อาคารสถานที่ในท้องถิ่น

เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ

1. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา สำหรับประชาชนในท้องถิ่นประกอบด้วย
 - 1.1 เศรษฐกิจและการอาชีพ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับความพลอยในอาชีพการปรับปรุงและพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ แหล่งสนับสนุนอาชีพต่าง ๆ ความรู้ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี และการวางแผนใช้จ่ายเงินในครอบครัว
 - 1.2 การเกษตรกรรม ได้แก่ ความรู้ทางการเกษตรเฉพาะเรื่อง ความรู้เรื่องการตลาดสำหรับเกษตรกร การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การใช้เทคโนโลยีในทางการเกษตรและแหล่งเงินทุนและสถาบันสนับสนุน
 - 1.3 การศึกษา ได้แก่ การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน การจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานรัฐบาล การฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานของเอกชน ความรู้เรื่องแหล่งความรู้ในท้องถิ่น

2. ด้านการประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น เช่น การซ่อมเครื่องยนต์ การผลิตเครื่องเรือน การประมง

3. ด้านเกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เช่น เทคโนโลยีการอาหาร ผลิตภัณฑ์ยา และเคมีภัณฑ์จากพืชผลทางเกษตร ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร

4. ด้านการนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาการผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ

5. ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ประกอบด้วย

5.1 การเมืองการปกครอง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชน กฎหมาย ชวบ้าน ความเคลื่อนไหวทางการเมือง การปกครองท้องถิ่น นโยบายและการดำเนินการของรัฐบาล

5.2 อนามัยและชีวิตครอบครัว ได้แก่ อนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การครองเรือน การอบรมเลี้ยงดูบุตร การบำรุงรักษาสังแวดล้อม ความรู้เรื่องยาและการใช้ยา การพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันยาเสพติด และการกีฬาและนันทนาการสำหรับประชาชน

5.3 การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน ได้แก่ ความรู้เรื่องการพัฒนาชุมชน ปัญหาและการแก้ปัญหาชุมชน การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน

5.4 การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน ได้แก่ การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของ เยาวชน การพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน และการกีฬาและนันทนาการสำหรับเยาวชน

5.5 การบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ ได้แก่ การสร้าง การใช้ และการบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ แหล่งบริการต่าง ๆ การใช้และรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ราชการ

วิธีให้บริการวิชาการ

1. การศึกษา ค้นคว้า วิจัยวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และ การศึกษาเพื่อการบริหารประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนลั่นจี่ แนวทาง การจัดการศึกษาในท้องถิ่น
2. จัดบริการเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา
3. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
4. จัดบริการวิชาการทางวิทยุสำหรับประชาชน
5. ผลิตรายการในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ
6. จัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ
7. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษาและบุคลากรประจำการ เน้นการเป็น ประชาชนที่มีคุณภาพ
8. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของประชาชนสอดคล้อง ในโครงการบริการ วิชาการสำหรับประชาชน

นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ

1. ใช้เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในการให้บริการ วิชาการ เช่นคอมพิวเตอร์สำหรับงานข้อมูลและการวิจัย เครื่องมือทางการเกษตรอุตสาหกรรม เทคนิคในการควบคุมให้ผลไม้ออกก่อนฤดูกาล
2. ใช้เครื่องมือ วิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการให้บริการวิชาการ
3. บริการเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัยในศูนย์ข้อมูลของ วิทยาลัยครู

4. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น เน้นการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก เช่นบริการเอกสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การบำรุงรักษาคันไม้ให้ออกผลก่อนฤดูกาล

5. บริการวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางวิทยุท้องถิ่น

6. นำเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย มาใช้ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมบุคลากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ

7. ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคลากรประจำการด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น วิกิโอ สไลด์แบบมัลติมีเดีย

8. ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่นโครงการวัฒนธรรมสัญจร โครงการทูตวิชาการวันพระ

การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ

การวางแผน

1. กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ในการวางแผนงานบริการวิชาการ แก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู เน้นบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษาสำหรับประชาชน และให้เป็นบริการที่มีรายได้

2. จัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ให้เป็นบริการที่มีรายได้

3. มีแผนงาน โครงการร่วมกันในระดับมหาวิทยาลัยโดยกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละวิทยาลัยครูให้ชัดเจน

4. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเดียวกันให้ชัดเจน

5. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเอกชนโดยเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ

การบริหาร และการจัดดำเนินงาน

6. จัดโครงการความร่วมมือด้านการบริการวิชาการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น

7. จัดทำแผนปฏิบัติร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน

การจัดองค์การ

① จัดโครงสร้างองค์การของศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ประกอบด้วย ฝ่ายเลขานุการ ฝ่ายโครงการพิเศษ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายส่งเสริมและบริการวิชาการ และฝ่ายวิจัยและเผยแพร่

2. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

③ จัดสายงานให้ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาทำหน้าที่ประสานงาน และสนับสนุนการบริการที่หน่วยงานอื่นในวิทยาลัยจัดขึ้น และรับผิดชอบโดยตรงเฉพาะโครงการกิจกรรมของศูนย์

4. กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจนทุกงาน ในโครงสร้างการบริหาร

5. ขยายขอบข่ายการบริการวิชาการศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในท้องถิ่น ให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ มีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง

6. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นด้านการบริหาร และการจัดดำเนินงาน

7. สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นให้เพียงพอ

8. ประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ให้ประชาชนได้มาใช้บริการมากขึ้น

การจัดบุคลากร

1. จัดทำแผนกำลังคนระยะ 5 ปี ให้ชัดเจนเน้นกำลังคนในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ
2. สรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานโดยยึดแผนกำลังคนเป็นหลัก
- ③ ส่งเสริมให้บุคลากรในวิทยาลัยครู ได้รับการศึกษาต่อ ฝึกอบรม กันค้ำ วักัย ในสาขา เกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น
4. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบริการวิชาการทางวิทยุ ให้มีทั้งบุคลากรภายในและภายนอก วิทยาลัยครู
5. เชิญตัวแทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้บริการวิชาการทางวิทยุแก่ประชาชน
6. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการวิชาการ โดยการ ประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณต่อสาธารณชนให้มากขึ้น

การประสานงาน

1. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุในท้องถิ่น ในการออกอากาศรายการบริการทางวิทยุอย่างต่อเนื่อง
2. ประสานงานกับคณะวิชา และฝ่ายกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครู ด้านการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษา และบุคลากรประจำการ ในด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ
3. ขอความร่วมมือกับเจ้าของโครงการบริการวิชาการ ในการสอศแทรกเนื้อหาด้านการ พัฒนาคุณภาพของประชาชนในท้องถิ่น

การควบคุม

โดยจัดให้มีการติดตาม และประเมินผลงานและโครงการร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครูใน สหวิทยาลัยเดียวกัน เน้นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมากกว่าการติดตามการใช้ งบประมาณเพียงอย่างเดียว

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงเนื้อหาสาระสำคัญ ซึ่งเป็นผลสรุปจากการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการได้แก่

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครูภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ
4. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การศึกษา และความต้องการของสังคม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน รวม 128 คน

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 2.1 ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ 1614 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวม 195 คน
- 2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของ จังหวัด 361 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวม 167 คน
- 2.3 ผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานบริการวิชาการจากสภาการฝึกหัดครู และ มหาวิทยาลัยในภาคเหนือ 42 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง รวม 25 คน
- 2.4 ผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการงานวิชาการจากวิทยาลัยครู และ มหาวิทยาลัยในภาคเหนือ 56 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวม 41 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคม ของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย เป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่
 - 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคม
 - 1.2 การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของ วิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการในวิทยาลัยครูภาคเหนือ
 - 1.3 การศึกษาความต้องการของสังคม ในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ
 - 1.4 การศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและ การศึกษาของภาคเหนือ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ

2. ขั้นการพัฒนา เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และจากการศึกษารูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ นำมาสร้างและพัฒนาารูปแบบให้สมบูรณ์ขึ้น ขั้นตอนนี้สำคัญคือ

2.1 การสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในขั้นการวิจัย

2.2 การศึกษารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยเสนอผลการสังเคราะห์ข้อมูลต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

2.3 การสร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

2.4 การศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยสอบถามความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการตามเทคนิคเดลฟาย

2.5 การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ให้เหมาะสมและสมบูรณ์มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ขั้นการวิจัย จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปรากฏผลดังนี้

1.1 การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการ ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ เห็นด้วยปานกลางทุกเรื่อง เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานบริการด้านต่าง ๆ ยกเว้นวิทยาลัยครูภาคเหนือตอนล่าง เห็นด้วยมากเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายโดยสรุปมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและการศึกษา กระบวนการถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่ผู้รับบริการมีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ และมีการวางแผนปฏิบัติก่อนการปฏิบัติจริง

ทุกเรื่องในขณะที่วิทยาลัยครูภาคเหนือตอนบน เห็นด้วยน้อย เกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักวิชาการ นักประดิษฐ์ เข้ามาร่วมในการพัฒนาวัตกรรม การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน เข้ามาร่วมในการ พัฒนาวัตกรรม การจูงใจบุคลากรสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมและการสร้างขวัญและกำลังใจในการ ทำงานอย่างทั่วถึง

ส่วนสภาพปัญหาของการบริการวิชาการ พบว่า ด้านจุดมุ่งหมาย มีปัญหาขาดทรัพยากร การประชาสัมพันธ์ การเน้นให้เกิดการปฏิบัติ การวางแผนกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนปฏิบัติ และการประเมินประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย ด้านเนื้อหาสาระ มีปัญหาขาดการศึกษาความต้องการ และวางแผนกำหนดเนื้อหา ขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะ การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อปรับปรุง ด้าน วิธีการ มีปัญหาขาดกระบวนการหาข้อมูลเพื่อกำหนดและพัฒนาวิธีการ การใช้วิธีการยังไม่หลากหลาย การวางแผนเพื่อนำวิธีการไปปฏิบัติ ด้านนวัตกรรม มีปัญหาขาดบุคลากรที่มีความสามารถ และความ คิดสร้างสรรค์ นโยบายไม่ชัดเจนในเรื่องนี้ ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญน้อย การประสานงานกับ นักวิชาการและเอกชนยังอยู่ในวงแคบ ส่วนด้านการจัดระบบบริหารงาน มีปัญหาเกี่ยวกับ ระบบ สารสนเทศไม่ดีพอ การวางแผนปฏิบัติไม่ชัดเจน ขาดการประสานงานภายใน ขาดการวิเคราะห์งาน คำบรรยายลักษณะงาน กำหนดมาตรฐานงาน การนิเทศ การจูงใจเพื่อปฏิบัติงาน ผู้บริหารให้ ความสำคัญน้อย และกระบวนการประเมินผลยังไม่ดี

1.2 การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 พื้นที่ เห็นว่า ลำดับการพัฒนาต่าง ๆ ของภาคเหนือ มีแนวโน้มการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว การเมือง การปกครอง การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ ตามลำดับ การรับบริการความรู้ต่าง ๆ ประชาชน ต้องการรับบริการความรู้ทุกด้าน ส่วนวิธีการรับบริการ ประชาชนต้องการรับโดยการรับฟังข่าวสาร ทางวิทยุมากที่สุด ยกเว้นเนื้อหาด้านการพัฒนาชุมชน และร่วมกิจกรรมชุมชน ต้องการรับโดยการ เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะผู้รับผิดชอบ หรือผู้ประสานงาน

1.3 การศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และ การศึกษาของภาคเหนือ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นดังนี้

1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ มีแนวโน้มว่า เศรษฐกิจจะมีการขยายตัวมากขึ้น ทั้ง ปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิต ผลผลิต และการสนับสนุนของรัฐบาล ผลกระทบจากการขยายตัว ทางเศรษฐกิจคือราคาที่ดิน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจะเพิ่มขึ้น ส่วนสินค้าที่มีแนวโน้มจะดีคือ สินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ

1.3.2 ด้านการเมืองการปกครองมีแนวโน้มดีขึ้นทั้งด้านความร่วมมือ ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ การปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้สิทธิ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การได้มา ซึ่งตำแหน่งของข้าราชการ ยกเว้นนักการเมือง ยังคงเป็นระบบอุปถัมภ์อยู่

1.3.3 ด้านสังคม มีแนวโน้มเป็นสังคมขยายมากขึ้น การรวมกลุ่มเพื่อทำ ประโยชน์ต่อสังคมไม่มากนัก ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกับองค์การต่าง ๆ เช่นครอบครัว ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจะลดลง รวมทั้งการปฏิบัติตามค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นจะลดลง การกระทำความผิด และใช้อำนาจในทางที่ผิดยังคงมาก ส่วนการพัฒนาบุคคลจะเน้นทั้งความรู้และ คุณธรรม

1.3.4 ด้านการศึกษา มีแนวโน้มจะเน้นการมีงานทำ การประกอบอาชีพและ พัฒนาอาชีพในท้องถิ่น กระบวนการเรียนการสอนจะดีขึ้น มีการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรม การใช้สื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น

2. ขั้นการพัฒนา จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบของการ บริการวิชาการ ปรากฏผล ดังนี้

2.1 การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู ภาคเหนือ โดยสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 แล้วนำเสนอเพื่อขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ การบริหารงานบริการวิชาการ พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นที่จะนำมาสร้างรูปแบบ มากที่สุด ยกเว้นประเด็นการจัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู และจัดให้มี

คณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการประกอบด้วยอธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เทียบเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เห็นด้วยมาก ประเด็นเพิ่มเติมที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นให้นำไปใช้ในการสร้างรูปแบบด้วยคือ ลักษณะของโครงการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือควรเป็นบริการที่มีรายได้ด้วย

2.2 การศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการวิชาการ โดยนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปสอบถามความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการ โดยใช้วิธีการเคลฟาย พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันทุกด้านและทุกประเด็นของรูปแบบ และเห็นว่ารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติมาก

รูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือโดยสรุป จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ เพื่อบริการโดยเน้นบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของประชาชน พัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นด้านเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ ส่งเสริมให้ประชาชนนำความรู้และทักษะไปพัฒนาผลผลิต และเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชน
2. เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ ประกอบด้วย เนื้อหาด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษา การประกอบอาชีพอิสระตามสภาพท้องถิ่น การเกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ การนำเครื่องมือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาการผลิต และเนื้อหาด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน
3. วิธีการให้บริการวิชาการ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย บริการเอกสาร ข้อมูล จัดศูนย์ข้อมูลในวิทยาลัยครู และในท้องถิ่น บริการทางวิทยุ ผลิตและฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษา และบุคลากรประจำการ และการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพประชาชนสอดคล้องในโครงการบริการวิชาการต่าง ๆ

4. นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ ใช้เครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาวิจัย เครื่องมือ วิธีการเดิมที่ได้พัฒนาแล้วในการบริการวิชาการ บริการนวัตกรรมในศูนย์ข้อมูลทั้งใน วิทยาลัยและในท้องถิ่น บริการทางวิทยุ ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกอบรมบุคลากรให้หน่วยงาน ต่าง ๆ และใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ในกระบวนการพัฒนาด้านคุณภาพของประชาชน

5. การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ โดยการวางแผน กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ และโครงการให้ชัดเจนทุกระดับ เน้นให้เป็นบริการที่มีรายได้ ใช้ทรัพยากร ระหว่างวิทยาลัยครูด้วยกัน และในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ จัดองค์การให้มีโครงสร้าง สายงาน ขอบข่ายที่ชัดเจน ขยายบริการศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มอาชีพ จัดตั้ง สนับสนุนทรัพยากร และประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นให้มากขึ้น จัดทำแผนกำลังคน สรรหา ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสาขาเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และกำกับการ ประสานงาน และ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากขึ้น สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ประสานงานกับ สถานวิทยุในท้องถิ่น เพื่อออกรายการบริการวิชาการ ประสานงานกับคณะวิชา ฝ่ายกิจการนักศึกษา และเจ้าของโครงการภายนอก ด้านการพัฒนาบุคลากรให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพ และร่วมมือระหว่าง วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยด้านการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อสังเกตและประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็นเป็นข้อมูลสำคัญ ที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพื่อการพัฒนาการบริการวิชาการแก่สังคมในอนาคต ดังจะขอเสนอเป็นลำดับไปดังนี้

1. ผลจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ พบว่า มีสภาพการดำเนินงานปานกลางในทุกเรื่อง ข้อค้นพบนี้ชี้ชัดว่าสภาพการบริการวิชาการของ แต่ละวิทยาลัยครูยังขาดความชัดเจนตามกรอบความคิดเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก

สภาพทรัพยากรที่ค่อนข้างจำกัด ความชัดเจนในแง่ของนโยบายระดับสูง รวมทั้งภารกิจของวิทยาลัยครูเดิม ซึ่งเป็นสถาบันผลิตครู ลักษณะของการให้บริการวิชาการจึงอยู่ในวงจำกัด เป็นการให้บริการในแนวทางการศึกษาเป็นหลัก ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มอาชีพอื่น ๆ แม้ขณะนี้ภารกิจจะเปลี่ยนไป แต่ก็ยังเป็นเพียงการเริ่มต้นของการปรับตัวเท่านั้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ จำรัส นาคบำรุง (2530 : 124 - 126) ศึกษาการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของสทวิทยาลัยทักษิณ ก็พบว่า การบริการวิชาการที่ทำอยู่จริงโดยส่วนรวมมีการดำเนินงานปานกลาง นอกจากนั้น จากผลการสรุปปัญหาของการบริการวิชาการในวิทยาลัยครู เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (2535 - 2539) ของกรมการฝึกหัดครู (2523. 14 - 32) ก็ชี้ชัดว่า ปัญหาของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูคือ ความชัดเจนของบทบาท ระบบบริหารไม่มีความคล่องตัว ทรัพยากรจำกัด ควรดำเนินการระดมทรัพยากรทั้งภาครัฐ และเอกชนมาสนับสนุน รวมทั้งการปรับปรุงองค์กรในวิทยาลัยและสทวิทยาลัย ให้เอื้อต่อการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังต้องมีแผนในการแก้ไขปัญาและพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน ซึ่งจากการสรุปปัญหานี้เป็นเครื่องบ่งชี้สภาพปัญหาการบริการวิชาการในปัจจุบันของวิทยาลัยครูอย่างชัดเจน สอดคล้องกับข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ในส่วนของสภาพปัญหาของการบริการวิชาการที่ว่า เกิดจากการขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุนเพื่อให้บรรลุจุดหมาย ขาดการประชาสัมพันธ์ การวางแผนปฏิบัติที่ชัดเจน การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาการให้บริการและปัญหาที่การจัดระบบบริหารงานไม่ชัดเจน และการจัดระบบอื่น ๆ ที่ยังไม่ดีพอ

2. ผลการศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครูมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ และควรนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ความต้องการการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของภาคเหนือ มีแนวโน้มว่าจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา ทั้งนี้เป็นไปตามความคาดหวังแนวโน้มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535 - 2539) จะเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ และปรับโครงสร้างการผลิตหลาย ๆ สาขา และการตลาดการเกษตร

มุ่งกระจายรายได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายในชนบท และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง ด้านการศึกษา (พิสิฐรุ้ง ภักเกษม. 2533 : 36 - 39) จากผลการวิจัยนี้เห็นชัดเจนว่า ทุกจังหวัดในภาคเหนือ จะเน้นการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษาสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพ เป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศทำให้ประชาชนมีรายได้ และเนื่องจากสังคมไทยมีพื้นฐานมาจากสังคมเกษตร การเกษตรจึงยังคงเป็นความจำเป็นที่ต้องพัฒนา โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ ซึ่งค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ และมีพื้นที่การเกษตรจำนวนมาก ทั้งสภาพที่ราบ และภูเขา ทั้งยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่ค่อนข้างสมบูรณ์ เช่น แหล่งน้ำ และป่าไม้

2.2 ความต้องการรับบริการความรู้ด้านต่าง ๆ จากวิทยาลัยครู พบว่า ประชาชนต้องการรับบริการมากทุกเรื่อง คือ ความรู้ด้านการเมืองการปกครอง การเกษตรกรรม การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจและการอาชีพ การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ข้อค้นพบนี้อาจมาจากลักษณะของความรู้ที่เป็นเนื้อหาของการวิจัย เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชน ความรู้และเนื้อหาเหล่านี้ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนทุกคนมีชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมปัจจุบัน เป็นประชาชนที่มีคุณภาพในสังคมไทยอนาคต ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการสำรวจสถานภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชนในเขตพัฒนาภาคเหนือของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2525 : 89 - 105) พบว่า ประชาชนต้องการบริการด้านการศึกษาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน การศึกษาต่อ แหล่งบริการวิชาการต่าง ๆ นอกจากนั้นยังต้องการบริการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ สุขอนามัย ระบบสังคมและการปกครอง ได้แก่ ความเชื่อและชนบประเพณี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม และความรู้ ความคิดเกี่ยวกับการปกครอง

2.3 วิธีการรับบริการความรู้ด้านต่าง ๆ พบว่า ประชาชนต้องการรับโดยการรับฟังข่าวสารทางวิทยุท้องถิ่นมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะวิทยุเป็นสื่อมวลชนที่ประชาชนรับได้ง่ายที่สุด มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น อีกทั้งวิทยุก็เป็นสื่อที่หาง่าย ราคาถูก ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีไว้ที่บ้าน

หรือนำติดตัวไปได้ทุกหนทุกแห่ง สามารถรับฟังได้ทุกขณะ แม้จะกระทำการกิจต่าง ๆ อยู่ ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับมาตรการหลักในการพัฒนางานด้านบริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งกรมการฝึกหัดครูกำหนดไว้ในกรอบนโยบายหลักของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ว่า จะต้องเพิ่มขีดความสามารถของวิทยาลัยครู ในการผลิตสื่อ ผลิตรายการทางวิชาการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อมวลชนหลายรูปแบบ สนับสนุนให้วิทยาลัยครูร่วมมือกับเอกชนจัดช่วงเวลาประจำทางสถานีวิทยุ เพื่อคำเนินรายการเผยแพร่ภารกิจต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู และเผยแพร่การศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (กรมการฝึกหัดครู. 2533 : 9)

3. แนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ มีข้อค้นพบที่สำคัญ และควรนำมาอภิปราย ดังนี้

3.1 แนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจของภาคเหนือ พบว่า การผลิตจะเป็นสินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และสินค้าบริการ แนวโน้มด้านปัจจัยการผลิตจะขึ้นทั้งการลงทุน ราคาที่ดิน ที่จะไม่สูงมากนัก ความต้องการแรงงานยังคงอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะภาคเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพการลงทุนทางธุรกิจเหล่านี้อาจยังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในภาคเหนือ โดยเฉพาะภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นทั้งเขตการพัฒนา อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวที่ชัดเจนมีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในหลายจังหวัด เช่น การสร้างสนามบินพาณิชย์ขนาดใหญ่ การสร้างถนน สะพานระหว่างประเทศ นอกจากนั้นยังมีการลงทุนด้านธุรกิจโรงแรมขนาดใหญ่ และโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในหลายจังหวัดของภาคเหนือ การคาดหมายลักษณะนี้ก็สอดคล้องกับการศึกษาของณรงค์ชัย อัครเศรณี และรัฐศิริพันธ์ จุฬาลงกรณ์ (2528 : 34) พบว่า อุตสาหกรรมทางการเกษตรจะเป็นอุตสาหกรรมหลัก ที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในภาคเหนือ เช่น การแปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมผัก ผลไม้ ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากสัตว์ ผลิตภัณฑ์ยาและเคมีภัณฑ์จากพืชผลเกษตรและอุตสาหกรรมพื้นฐานทางหัตถกรรม เช่น เฟอร์นิเจอร์ไม้ ไม้แกะสลัก เซรามิก ไม้ไผ่สาน ผ้าทองานฝีมือ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับการคาดหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจของพิสิษฐ์ ภักเกษม (2533 : 38) ว่า

เศรษฐกิจจะขยายตัวระดับสูงในทศวรรษหน้า ภาคเกษตรจะยังคงมีความสำคัญต่อไป แต่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น และจากผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของท้องถิ่น ในพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยล้านนาในช่วงปี พ.ศ. 2533 - 2539 ก็พบว่า อาชีพที่กำลังมีแนวโน้มว่าจะเป็นที่ต้องการของประชาชนคือ อาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรม และการบริการ เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อ ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว ธุรกิจร้านอาหาร (มหาวิทยาลัยล้านนา. 2533 : 109)

3.2 แนวโน้มทางการเมืองการปกครอง จะพัฒนาขึ้นทั้งความร่วมมือของประชาชน รูปแบบหรือกติกาทางการเมือง คุณลักษณะของนักการเมืองและข้าราชการ ข้อค้นพบนี้อาจเป็นผลมาจาก ประชาชนมีโอกาสดูรับข่าวสาร ความรู้ จากสื่อมวลชน และสถาบันการศึกษา มากขึ้นทำให้มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นในระบบพรรคการเมืองก็ชี้ให้เห็นชัดเจนว่า จำนวนพรรคการเมืองจะน้อยลง และอุดมการณ์ของพรรคจะเริ่มชัดเจนขึ้น การพัฒนาทางการเมืองการปกครองนี้ เป็นไปตามทฤษฎีทางการเมืองของ คาย (Dye . 1970 : 23) ว่า ระบบการเมืองขึ้นอยู่กับปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา รายได้ การพัฒนาอุตสาหกรรม และการขยายตัวของเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีแนวโน้มจะพัฒนาขึ้นทั้งสิ้น แนวโน้มการพัฒนาด้านนี้ยังสอดคล้องกับการคาดหมายของนักการเมืองคือ สุพัตรา มาศดิตถ์ (2533 : 7 - 8) ว่า จะเป็นระบบมากขึ้น ประชาชนจะเห็นความสำคัญของระบบพรรคมากขึ้น การรวมตัวของกลุ่มการเมืองจะเพิ่มขึ้น ข้าราชการจะมีบทบาทมากขึ้นทางการเมือง

3.3 แนวโน้มทางด้านสังคม พบว่า สังคมในภาคเหนือจะเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น อันส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลลดลง โดยเฉพาะในครอบครัว การพัฒนาบุคคลจะเป็นการพัฒนาทั้งความรู้ และคุณธรรม ส่วนค่านิยมท้องถิ่นจะลดลง ลักษณะเช่นนี้เป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงของสังคมจากสังคมการเกษตร ไปสู่อุตสาหกรรม ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การปฏิบัติตามค่านิยมประเพณีจึงลดน้อยลง เพราะประชาชนต้องดิ้นรนประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว

อันเนื่องจากเศรษฐกิจที่รัดตัวมากขึ้นนั่นเอง นอกจากนั้นยังเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น สภาพและขนาดครอบครัวเล็กลง บทบาทของสมาชิกในครอบครัวจะเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น ความจำเป็นทางเศรษฐกิจทำให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ลักษณะสังคมไทยจะมีสาธารณูปโภค และมีการกระจายการใช้เทคโนโลยีไปสู่ชนบทมากขึ้น (กรมการฝึกหัดครู: 2530 : 19 - 25) ส่วนประเด็นการพัฒนาบุคคล จะเน้นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ ก็ตรงกับผลการวิจัยของ สายสมร สร้อยอินตะ และยุววิทย์ หงษ์ตระกูล (2532 : 45) ที่พบว่าคุณลักษณะเฉพาะอาชีพของบุคคลที่สังคมในภาคเหนือต้องการคือ ด้านบุคลิกภาพ มีความขยัน อดทน ประหยัด ตั้งใจ ประกอบอาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์ สุขภาพดี ด้านความรู้ ความสามารถ ได้แก่ การใฝ่หาความรู้ ติดตามข่าวสาร มีทักษะ ความชำนาญและประสบการณ์ มีความสามารถแก้ปัญหาในอาชีพ

3.4 ด้านการศึกษา จะเน้นการศึกษาเพื่อการมีอาชีพ การประกอบอาชีพอิสระ และพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น สอดคล้องกับการคาดหมายของ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2533 : 19 - 23) ว่า การศึกษาไทยในอนาคตจะเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถพื้นฐานที่จะช่วยในการพัฒนาตนเองและชุมชนได้ มีความรู้และทักษะประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการ ความสามารถและศักยภาพของตนเองและสังคม การศึกษาจะเป็นการช่วยให้คนสามารถช่วยตัวเองและพึ่งตนเองในการทำเลี้ยงชีพได้เป็นสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนการสอนมีการนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น การคาดหมายนี้มาจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนหันมาสนใจการมีอาชีพและรายได้มากกว่า การศึกษาระดับสูง เพราะอาชีพและรายได้เป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิตที่สำคัญ การศึกษาจึงต้องตอบสนองความต้องการแก่สังคม ด้วยการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้เป็นผู้มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพมากที่สุด

4. รูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ จากผลการวิจัยพบว่า จะต้องเน้นการบริการตามความต้องการของท้องถิ่นคือ ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของประชาชน พัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น

ด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ ส่งเสริมให้ประชาชนนำความรู้และทักษะไปใช้ในการพัฒนาผลผลิต และเป็นบริการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ทั้งนี้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นชัดเจนว่า ปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครู คือ ความไม่ชัดเจนในการแสดงบทบาทด้านนี้ ซึ่งมาจากสภาพปัญหาของวิทยาลัยครูเอง นอกจากนั้นยังพบว่าความต้องการของประชาชนภาคเหนือชัดเจนมากขึ้นในการรับบริการจากวิทยาลัยครู สอดคล้องกับแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น ถ้าพิจารณารูปแบบของการบริการในแง่ของความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติจะพบว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายและมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ของกรมการฝึกหัดครูเป็นส่วนใหญ่ ดังตาราง 39

ตาราง 39 เปรียบเทียบรูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัย กับนโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7

รูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัย	นโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา
1. จุดมุ่งหมายของการบริการ เป็นบริการตามความต้องการท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ และพัฒนาคุณภาพประชาชน 2. เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ เน้นด้านเศรษฐกิจและอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา การประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น การนำเครื่องมือ	1. เป็นบริการตามบทบาทสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น เน้นบริการตามความต้องการและปัญหาท้องถิ่น 2. ให้วิทยาลัยครูจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชน

ตาราง 39 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัย

นโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา

วิธีการใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาเกษตรกรรม

เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เนือหา

ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน

3. วิธีการให้บริการ ใช้การศึกษา ค้นคว้า วิจัย

เป็นแกนนำในการให้บริการ จัดบริการ

เอกสารข้อมูลทางวิชาการ จัดศูนย์

ข้อมูลในท้องถิ่น จัดบริการวิทยุสำหรับ

ประชาชน การผลิต และการฝึกอบรมบุคลากร

ในสาขาเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และ

การบริการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแก่นักศึกษา

และบุคลากรประจำการ และจัดกิจกรรม

สวดแทรกในโครงการบริการวิชาการสำหรับ

ประชาชนเน้นการพัฒนาคุณภาพของประชาชน

4. นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ

ใช้เครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการ

ศึกษา ค้นคว้า วิจัยในการให้บริการ

เพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก พัฒนาเครื่องมือ

3. ให้มีการวิจัยสำรวจความต้องการของท้องถิ่น

และนำผลมาใช้ในการพัฒนาเนื้อหาสาระของหลักสูตร

มุ่งสร้างความรู้ ทักษะที่สอดคล้องกับภูมิปัญญา

ชาวบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพิ่มขีดความ

สามารถของวิทยาลัยครูในการผลิตสื่อและราย

การทางวิชาการ สนับสนุนให้ร่วมกับเอกชนจัด

ช่วงเวลาประจำสัปดาห์วิทยุ โทรทัศน์เพื่อ

เผยแพร่ภารกิจ และการศึกษาเพื่อพัฒนา

ท้องถิ่นจัดให้มีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรการ

ฝึกอบรมระยะสั้น และการใช้สื่อการฝึกอบรม

ให้ได้มาตรฐาน

4. จัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์

ขึ้น ในวิทยาลัยครู เพื่อพัฒนาวิชาการเป็นศูนย์

การนำวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์

ไปพัฒนาท้องถิ่นและการรักษาคุณภาพของ

ตาราง 39 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัย

นโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา

วิธีการเดิมให้ดีขึ้น บริการเครื่องมือ และวิธีการแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรม และการพัฒนา บุคลิกภาพนักศึกษา บุคลากรประจำการและ ประชาชนให้มีคุณภาพ	สิ่งแวดล้อม การปรับปรุงกระบวนการเรียน การสอนด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ ปฏิบัติให้มากขึ้น และการพัฒนาระบบเครือข่าย การถ่ายทอดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแก่ท้องถิ่น เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของชนในการประกอบอาชีพ
5. การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการให้ชัดเจนเน้นบริการด้านเศรษฐกิจ และอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษาสำหรับ ประชาชน และให้เป็นโครงการบริการที่มีรายได้ มีแผนใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครู และสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นและภาคเอกชน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วม มากขึ้น ขยายบริการไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้นใน รูปแบบต่าง ๆ เช่นขยายขอบข่ายงานของ ศูนย์ กศ.บป. การตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น การบริการวิชาการทางวิทยุ จัดทำแผน	5. เร่งพัฒนาหน่วยงานและเครือข่ายของระบบ ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริการวิชาการแก่ สังคม สนับสนุนให้มีกองทุนเพื่อบริการวิชาการ แก่ชุมชนโดยความร่วมมือขององค์กรเอกชน องค์กรท้องถิ่น และองค์กรการกุศล กำหนด ระเบียบที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเชิงธุรกิจ แบบพึ่งตนเองได้ กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการหารายได้จากการบริการวิชาการ บางประเภทเร่งรัดให้วิทยาลัยครูร่วมกัน ประสานและวางแผนจัดการศึกษาและปฏิบัติ การกิจให้มีความคล่องตัวและเกิดประโยชน์ สูงสุด ส่งเสริมให้วิทยาลัยครูประสานงานและ

ตาราง 39 (ต่อ)

รูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัย

นโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา

กำลังคนระยะ 5 ปีให้ชัดเจน การสร้าง

วางแผนการจัดการศึกษาและปฏิบัติการกิจร่วมกับ

ขวัญและกำลังใจโดยการใช้การประชาสัมพันธ์

เอกชน องค์การชาวนาน สถานประกอบการ

และประกาศเกียรติคุณของผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น

เพื่อดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับ

ให้มีโครงการร่วมระหว่างคณะวิชา ฝ่ายกิจการ

ความต้องการของท้องถิ่น จัดให้วิทยาลัยครูเป็น

นักศึกษาและเจ้าของโครงการบริการ

ศูนย์การศึกษาและปฏิบัติการการอุดมศึกษาเพื่อ

วิชาการต่าง ๆ เน้นการพัฒนาคุณภาพของ

พัฒนาท้องถิ่น

ประชาชน

จากตาราง 39 เห็นได้ชัดเจนว่า รูปแบบการบริการวิชาการจากผลการศึกษารังนี้ สอดคล้องกับนโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากการวางแผนการศึกษา ที่ชัดเจน ทั้งในระดับกรมการฝึกหัดครู สหวิทยาลัย และวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง โดยกรมการฝึกหัดครู ได้เริ่มพัฒนากระบวนการวางแผนการศึกษามาตั้งแต่แผนพัฒนาการศึกษาครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) มีการจัดทำแผนร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครู สหวิทยาลัย จนถึงระดับกรมการฝึกหัดครู ปรับ และพัฒนาแผนงาน โครงการ ให้สอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไป มีการศึกษาวิจัย และการรวบรวมสารสนเทศเพื่อการวางแผนที่ชัดเจนขึ้น การบริการวิชาการแก่สังคมเป็นภารกิจหนึ่งของ วิทยาลัยครู ที่ได้รับความสนใจมาจากฝ่ายบริหาร เพื่อพัฒนาให้แต่ละวิทยาลัยครู เป็นอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สมบูรณ์ ตามนโยบายของกรมการฝึกหัดครู (2533 : 2)

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนในการนำรูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ บนพื้นฐานของข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

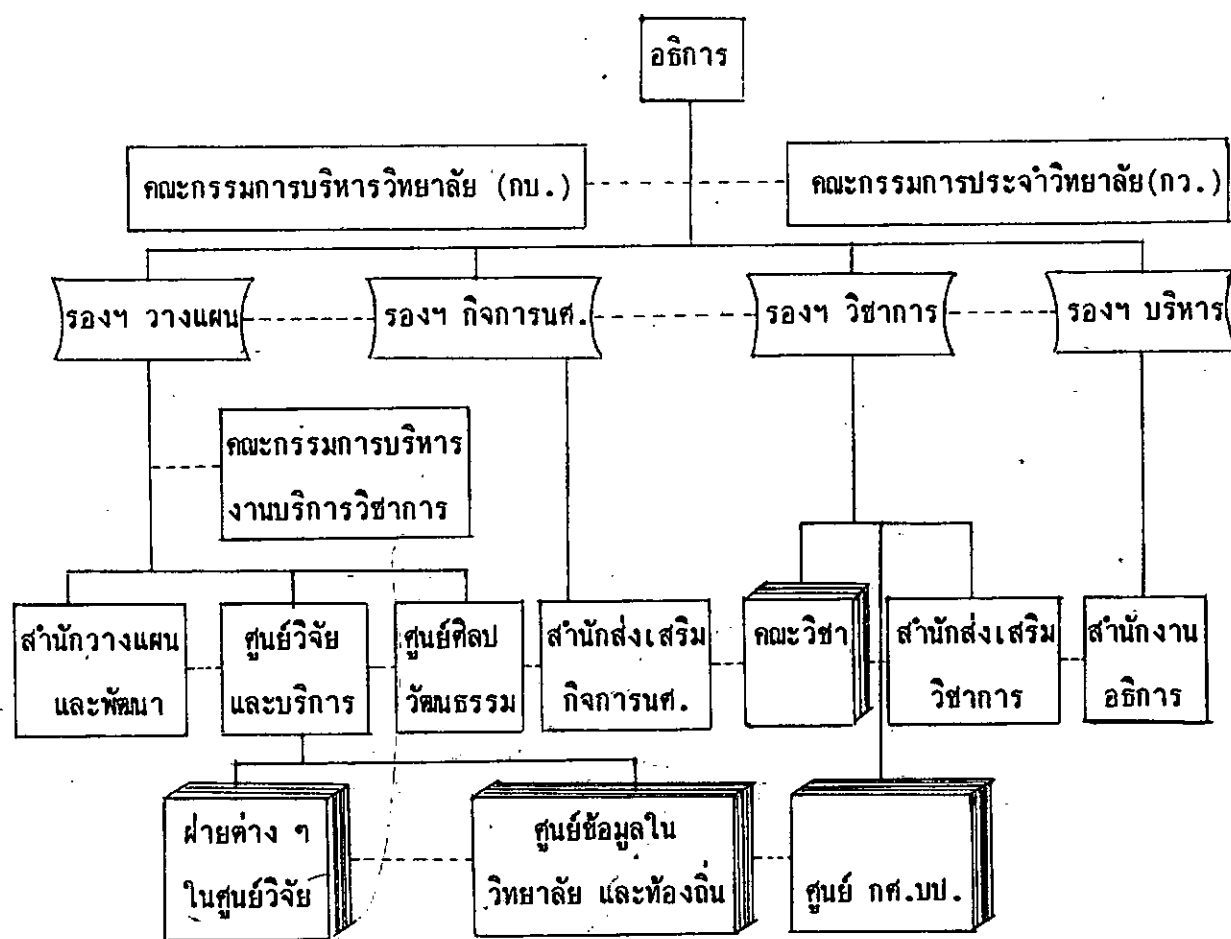
ระบียบนโยบาย

1. จากผลของการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูชี้ให้เห็นว่า ปัญหาจากความไม่ชัดเจนในการแสดงบทบาทด้านนี้ นับตั้งแต่การกำหนดจุดหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการให้บริการ นวัตกรรมที่ใช้ และการจัดระบบบริหารงานจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู จะต้องปรับและพัฒนางานบริการวิชาการให้เกิดความชัดเจน เพราะบทบาทด้านนี้ จะเป็นเครื่องมือชี้วัดความเป็นอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์ของกรมการฝึกหัดครู สิ่งที่สามารถทำได้ คือ การกำหนดโครงการของการบริการวิชาการแก่สังคม ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ของมหาวิทยาลัยพุทธชินราช และวิทยาลัยล้านนา ให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริการวิชาการจากผลการวิจัยนี้

2. ปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการ ด้านการจัดระบบบริหารงานบริการพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารไม่ชัดเจน เช่น การประสานงานภายในวิทยาลัยครู การวิเคราะห์งาน การจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน การกำหนดมาตรฐานงาน การนิเทศงาน นอกจากนั้นยังพบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนากระบวนการให้บริการ เช่น ความร่วมมือกับเอกชน การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครู ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ความร่วมมือกับนักวิชาการ นักประดิษฐ์ ในการพัฒนานวัตกรรมในการบริการ

วิชาการ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการปรับและพัฒนาให้ดีขึ้น เพราะในสภาพทรัพยากรที่จำกัด ความร่วมมือกับท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนั้น ในแง่ของการบริหารแล้ว การจัดโครงสร้างองค์การ ให้เกิดความชัดเจน เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น และเกิด ประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เห็นภาพของการปรับและพัฒนาด้านการบริหาร ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ แนวทางไว้ดังนี้

2.1 การปรับโครงสร้างขององค์การใหม่ ให้เกิดการประสานงานกันมากขึ้น ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างองค์การภายในควรเน้นการประสานงาน กับหน่วยงานทุกหน่วยงาน ที่มีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการวิชาการ โดยเฉพาะ คณะวิชา ศูนย์ สำนักต่าง ๆ ส่วนความสัมพันธ์กับภายนอกจะใช้ความสัมพันธ์ โดยผ่านคณะกรรมการ ประจำวิทยาลัย ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (ศูนย์ กศ.บป.) เป็นหลัก ดังภาพประกอบ 10)

ภาพประกอบ 10 โครงสร้างการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

2.2 ปรับภารกิจของวิทยาลัยครู ให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังสอดคล้องกับแนวคิด "ศูนย์การศึกษาและปฏิบัติการอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น" ของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยมีหลักการสำคัญดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู. 2533 : 2 - 3)

2.2.1 บูรณาการระหว่างระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กับการดำเนินชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในท้องถิ่น

2.2.2 การดำเนินงานอยู่ในลักษณะของการนำเอาทฤษฎีและหลักการทั้งที่เป็น ศาสตร์สากล และศาสตร์ท้องถิ่นลงสู่การปฏิบัติจริง โดยประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรของ วิทยาลัยกับบุคลากรของท้องถิ่น ซึ่งการนำทฤษฎีและหลักการไปใช้จะต้องส่งผลกระทบต่อพัฒนา อาชีพ พัฒนางาน ก่อให้เกิดอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งระบบการตลาดด้วย

2.2.3 การดำเนินงานต้องดำเนินไปในลักษณะของการรุกทางการศึกษา เป็นการนำ สถาบันลงสู่ชุมชน และท้องถิ่น

2.2.4 การดำเนินงานด้านวิชาการเป็นไปเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ด้านบริหารจะต้อง เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการวัดและประเมินผลต้องเปิดโอกาสให้ บุคคลในท้องถิ่นเข้ามาเป็นผู้ประเมินผลด้วย

2.2.5 การดำเนินงานต้องทำให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นแบบครบวงจร คือเป็นตัวกลาง ประสานให้การพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ที่จะเกิดขึ้นระหว่างวิทยาลัย กับท้องถิ่นได้แก่ ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

2.2.6 การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะผู้ประสานงาน และผู้สนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ของวิทยาลัยได้กระทำบทบาทหน้าที่ ของสถานบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเต็มที่

3. ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ พบว่า ลักษณะของโครงการ บริการวิชาการแก่สังคม ควรเป็นโครงการที่มีรายได้ เนื่องจากสภาพทรัพยากรจำกัด การให้บริการ เชิงธุรกิจ จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การบริหารวิชาการเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิภาพ สูงขึ้น ทั้งจะเป็นการสร้างค่านิยมแก่ผู้รับบริการใหม่ ทำให้รู้จักคุณค่าของสิ่งที่ได้รับ ซึ่งไม่ได้มาแบบ

ให้เปล่า จากแนวคิดนี้ สหวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ควรดำเนินการปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการเงิน ให้คล่องตัวยิ่งขึ้น เช่น การหารื้อไปยังระดับกรม เพื่อการขอแก้ไขกฎ ระเบียบเกี่ยวกับรายได้ ของแต่ละวิทยาลัยครู การใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการจัดและดำเนินงานบริการ วิชาการมากที่สุด

ระดับปฏิบัติ

1. ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู พบว่า วิธีการที่ประชาชนต้องการรับบริการความรู้ ด้านต่าง ๆ มากที่สุดคือ การรับฟังข่าวสารทางวิทยุ เนื่องจากเป็นสื่อมวลชนที่รับได้ง่ายที่สุด และเป็นวิธีการที่สามารถสอดแทรกเนื้อหา ความรู้ด้านต่าง ๆ ได้ทุกเรื่อง อันจะส่งผลถึงการแสดงบทบาท และภารกิจที่ชัดเจน ในการส่งเสริมความรู้ ความสามารถ หรือพัฒนาบุคคล ให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพในอนาคต วิทยาลัยครูและสหวิทยาลัย จึงควร จัดให้มีโครงการจัดทำรายการวิทยุศึกษา โดยร่วมกับสถานีวิทยุในภูมิภาคและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น ลักษณะการบริการอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ การสอดแทรกเนื้อหาที่จะให้บริการในรายการปกติของทางสถานี หรือจัดรายการเฉพาะในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งอย่างต่อเนื่อง เพื่อประชาสัมพันธ์ และให้บริการเนื้อหาต่าง ๆ โดยเน้นด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา แนวทางการจัดและดำเนินงาน คือ การจัดตั้งคณะบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อร่วมกันผลิตรายการทางวิทยุ พร้อมเอกสารประกอบรายการ ควบคู่ไปกับการฝึกอบรมและการสาธิตเฉพาะเรื่อง เพื่อให้การบริการทางวิทยุนี้มีผลในทางปฏิบัติสำหรับประชาชนมากขึ้น

2. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับความต้องการของสังคม และแนวโน้มทางด้านการศึกษาชี้ชัดว่า สังคมต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ วิทยาลัยครูทุกแห่ง ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการ ด้วยการให้การศึกษากับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ และปรับ พัฒนา กระบวนการเรียนการสอนในระบบให้เชื่อมโยงหรือ

บูรณาการการเรียนการสอน ให้เข้ากับการบริการวิชาการให้ชัดเจน จะช่วยให้บทบาทด้านนี้ชัดเจนขึ้น ทั้งจะเป็นการพัฒนาการศึกษาอย่างหนึ่ง อันส่งผลถึงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ในอนาคต ลักษณะการบูรณาการบริการวิชาการ ให้เข้ากับกระบวนการเรียนการสอนนักศึกษา โปรแกรมวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสังคม เช่น การพัฒนาชุมชน การศึกษานอกระบบ สุขศึกษา เกษตรกรรม ศิลปหัตถกรรม ช่างอุตสาหกรรม เทคโนโลยีการอาหาร หรือจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษากับการพัฒนาชุมชน ภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การผลิต และจัดรายการวิทยุเพื่อการประชาสัมพันธ์ สุขศึกษาในชุมชน การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนั้นยังควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรม อันจะเป็น ประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ในพื้นที่รับผิดชอบให้มากขึ้น

3. ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการ พบว่า วิทยาลัยครู และสหวิทยาลัย ยังขาดการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อการพัฒนาเนื้อหาสาระ วิธีการและนวัตกรรม ในการบริการ ทำให้รูปแบบของการให้บริการวิชาการไม่ชัดเจน และไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง การวิจัยจึงเป็นสิ่งสำคัญในการได้มา ซึ่งข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเพื่อการพัฒนางานที่ดีที่สุด เพื่อแก้ปัญหาที่ สหวิทยาลัยและวิทยาลัยครู จึงควรมีโครงการวิจัย เชิงคุณภาพ หรือการสำรวจความต้องการเฉพาะเรื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาเนื้อหา วิธีการ และนวัตกรรมในการให้บริการที่เหมาะสมและนำผลจากการศึกษา วิจัยไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติ ให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สหวิทยาลัยและวิทยาลัยครูที่ได้นำแนวคิดจากผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการจัดและ ดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคม ในรูปแบบของแผนงาน งาน โครงการหรือกิจกรรมแล้ว ควรมี การวิจัยเพื่อติดตาม และประเมินผล การจัดและดำเนินงานบริการวิชาการตามแผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้ทราบว่าได้รับผลสำเร็จเพียงใด

2. สหวิทยาลัยและวิทยาลัยครู ควรมีคผลการศึกษาวิจัยนี้เป็นพื้นฐาน และดำเนินการวิจัยต่อเกี่ยวกับการบริการเฉพาะเรื่อง เช่น แนวทางการฝึกอบรมการณวิชาชีพเพื่อพัฒนาชนบท การพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐานบางชนิด การเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา แนวทางการบริการชุมชนโดยใช้ศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการในท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะอันจะส่งผลถึงการบริการที่ชัดเจน และเพื่อการแก้ปัญหาชุมชนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การปกครอง, กรม. สถิติการปกครองท้องถิ่น ปี 2531. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง, 2531.
- _____. รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พ.ศ. 2528. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2529.
- การพัฒนาชุมชน, กรม. ข้อมูลบุคลากร กรมการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กองวิจัยและ
ประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน, 2532.
- การฝึกหัดครู, กรม. กรอบและทิศทางแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)
กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู, 2533.
- _____. คู่มือดำเนินงานการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : เพชรสยามการพิมพ์,
2525.
- _____. นโยบายและมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)
กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู, 2533.
- _____. ประกาศกรมการฝึกหัดครูเรื่อง การรับนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2522. ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2522.
- _____. แผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมของกรมการฝึกหัดครูในแผนพัฒนาการ
ศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534). กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู, 2531.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (2530 - 2534). กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
กรมการฝึกหัดครู, 2529.
- _____. รายงานการวิจัยอันดับ 2 : สภาพปัจจุบัน ปัญหาของการศึกษา และสภาพความ
ต้องการกำลังคน และบริการด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนคาดหวังจากสถาบัน
ฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.
- _____. รายงานการศึกษานำร่อง เรื่อง การฝึกหัดครูและสถาบันฝึกหัดครูในอนาคต.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

การฝึกหัดครู, กรม. รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2532. กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู, 2531.

_____ . ศูนย์การศึกษาและปฏิบัติการอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมวิทย์ฐานะครูกรมการฝึกหัดครู, 2533.

การศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. บทสรุปสภาพปัญหา สาเหตุ และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531..

การศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. รายงานการสังเคราะห์สภาพสังคม-วัฒนธรรม สังคม-เศรษฐกิจ และการศึกษาในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2529.

คณะกรรมการเพื่อพัฒนาสหวิทยาลัย. แนวทางการพัฒนาสหวิทยาลัย. ม.ป.ท., 2530.
โฆสิต บัณเฑียรวัชร. ชนบทไทยความก้าวหน้าและล้าหลัง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงรุ่ง. การพิมพ์, 2526.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. "การบริหารงานเพื่อการพัฒนา," ใน การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร์, 2527.

จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์. การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน : วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคิดเห็นของอาจารย์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัครสำเนา.

เจริญผล สุวรรณโชติ. ทฤษฎีบริหาร. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2530.

จิตรกร ตั้งเกษมสุข. "วิทยาลัยครูกับการเป็นสถาบันอุดมศึกษา," ครุศาสตร์. 12(3) : 106 - 112; มกราคม - มีนาคม 2527.

จิรศักดิ์ ทองสร้อย. การวิเคราะห์งานในตำแหน่งรองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนาในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัครสำเนา.

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. ชุดวิชาฝึกอบรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบบูรณาการในระดับจังหวัด
หน่วยที่ 3 แนวคิดและวิธีการวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปก
เจริญผล, 2529.

จำรัส นาคบำรุง. การศึกษาการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของสภวิทยาลัยทักษิณ. ปรินิพนธ์
กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเมืองกับการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัชรินทร์การพิมพ์, 2522.

ชินภัทร ภูมิรัตน. "ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและแนวทางแก้ไข," ข่าวสาร
วิจัยการศึกษา. 8(2) : 10 - 17; ธันวาคม - มกราคม 2528.

เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย. รายงานการวิจัยการสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการของ
ชุมชนในเขตพัฒนาภาคเหนือ. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2525.

ณรงค์ชัย อัครเศรณี และรัฐศิริณี จุฑาทงศ์. "เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคเหนือ," ใน เศรษฐกิจ
ภาคเหนือประเทศไทย ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีสมการพิมพ์,
2528.

ครุวรรณ มานัน. การบริการวิชาการแก่โรงเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
อัดสำเนา.

การาวดี สุกมลสันต์. "แง่คิดบางประการเกี่ยวกับการฝึกหัดครู," ครูปริทัศน์. 10(2) :
44 - 47; กุมภาพันธ์ 2528.

คิลก บุญเรืองรอด และอัมภา พิชิตการค้า. รายงานการประเมินผลแผนงานของกรมการฝึกหัดครู
ประจำปี 2528. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู, 2529.

ถวัลย์ วรเทพพิพิธ. "การจัดองค์กรของรัฐเพื่อการพัฒนาชนบท," ใน การบริหารงานพัฒนา
ชนบท. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์ไตร์, 2527.

ถาวร เกียรติหับทิว และเฉลิมพล รัตนากรณ. "การย้ายถิ่นของสตรีบางประเภทจากจังหวัดภาคเหนือ," รัฐสภาสาร. 33(1) : 48 - 71; มกราคม 2528.

ธวัชชัย ยงกิตติกุล. "ความยากจนและการกระจายรายได้ในภาคเหนือ บทวิจารณ์," ใน เศรษฐกิจภาคเหนือประเทศไทย ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีสมมติการพิมพ์, 2528.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. "การผสมผสานสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท," ใน การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร์, 2527.

"ประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การแบ่งส่วนราชการของวิทยาลัยครูเชียงใหม่," ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 104 ตอนที่ 73. หน้า 123 - 127. 12 มีนาคม 2530.

ประสิทธิ์ เทียมเคซ. การบริการชุมชนของวิทยาลัยครู ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ครู และผู้นำท้องถิ่นในเขตการศึกษา 5. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

ประสิทธิ์ ประคองศรี. งานส่งเสริมบริการวิชาการเกษตรแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530.

ปรียา นิลแก้ว. การสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนในเขตความรับผิดชอบของวิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา. เชียงใหม่ : วิทยาลัยครูเชียงใหม่, 2530.

ปาวจน์ โสภณ. การฝึกหัดครูกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2526.

พนม พงษ์ไพบูลย์. การฝึกหัดครูกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2526.

พนัส หันนาคินทร์. การศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.

"พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527," ราชกิจจานุเบกษา. ตอนที่ 144. หน้า 1 - 13. 12 ตุลาคม 2527.

พะยอม แก้วกำเนิด. "การพัฒนาระบบและโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ,"

ใน 94 ปี กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็คนิโบริคชั่น, ม.ป.ป.

พิสิฐ ภัคเกษม. "แนวคิดการวางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7," เศรษฐกิจและสังคม. 27(1) : 36 - 39; มกราคม - กุมภาพันธ์ 2533.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. พูดเรื่องอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.

ไพรัตน์ เคชะรินทร์. บทวนการพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอแน็คเอส, 2525.

ปิฎกธรรมาภรณ์. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2519.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. บทบาทและสัมฤทธิ์ผลของสถาบันอุดมศึกษาของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2530.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534.

_____ . กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2529.

_____ . ประมวลชื่อหลักสูตร สาขาวิชา และปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ล้านนา สหวิทยาลัย. รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการกำลังคนของท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบของสหวิทยาลัยล้านนา ในช่วงปี พ.ศ. 2533 - 2539. ลำปาง : วิทยาลัยครูลำปาง, 2533. อักสำเนา.

ลือชัย จุลาลัย และกิตติพงษ์ ฤทธิบุตร. "ภาพรวมเศรษฐกิจภาคเหนือ," ใน เศรษฐกิจภาคเหนือประเทศไทย ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีสมมติการพิมพ์, 2528.

ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว. เศรษฐกิจในชีวิตรประจำวัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2528.

วัชรวิทย์ กลายนาทร. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2530.

ศิริชัย อีสสระโชติ. บทบาทของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน.

วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อักส์นา.

สดิษฐ์ กองคำ. การให้บริการแก่ชุมชนของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อักส์นา.

สมบูรณ์ อริยา. การศึกษางานบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์

การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบาโรคา, 2529. อักส์นา.

สายสมร สร้อยอินตะ และยุวณิษฐ์ หงษ์ตระกูล. รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการ
ด้านแรงงาน ในจังหวัดภาคเหนือ (ตอนบน). เชียงใหม่ : วิทยาลัยครูเชียงใหม่,
2532. อักส์นา.

ลีปนันท เกตุทัต. การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการศึกษาของภาคเหนือ. พิษณุโลก :
วิทยาลัยครูพิษณุโลก, 2525.

สุนทร คำโตนค และคนอื่น ๆ. การศึกษาความต้องการของท้องถิ่น และยุทธวิธีของวิทยาลัยครู
สกลนคร ทางด้านบริการชุมชน. สกลนคร : วิทยาลัยครูสกลนคร, 2529.

สุพัทธรา มาศคิณ. "ครูที่สังคมพึงประสงค์," การศึกษาแห่งชาติ. 23(3) : 4 - 11;
กุมภาพันธ์ 2533.

สุภรณ์ ศรีพล. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้บริการแก่สังคม," ใน การบริหารงาน
มหาวิทยาลัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2526.

สุวิทย์ สุทธานุกุล. คำบรรยายเรื่อง การศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักส์นา.

สำลี ทองธิว. "นวัตกรรมทางการศึกษา," ครูศาสตร์. 12(3) : 1 - 11; มกราคม -
มีนาคม 2527.

เสาวภา คำเพราะ และคนอื่น ๆ. การบริการทางวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยครูเลย ใน
จังหวัดเลย. เลย : วิทยาลัยครูเลย, 2529.

อรุณ ปรีดีคิลิก. "การศึกษาทางไกล," ครุภัณฑ์. 8(8) : 30 - 38; สิงหาคม 2526.

อาทร ชนเห็นชอบ. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า : นโยบายการอุดมศึกษา," ใน รายงานการประชุมสัมมนาเรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2527.

อุทัย เคชตานนท์. พื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

อุทัย คุลยเกษม. "เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและข้อจำกัดของระบบการศึกษาในทางเปลี่ยนแปลงสังคม," การศึกษาแห่งชาติ. 7(6) : 12 - 20; สิงหาคม 2526.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลปการพิมพ์, 2527.

Anderson, Carl R. Management. Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc., 1988.

Bidwell, Roy Norbert. "Alternative Funding of Community Services in California Community Colleges," Dissertation Abstracts International. 48(9) : 2250-A; March, 1987.

Brandis, Royall. Principle of Economics. Homewood, Illinois : Richard D. Irwin, Inc., 1968.

Broom, Leonard and Phillip Selznick. Sociology. New York : Harper and Row Publishers, 1968.

Coleman, William James and Donald R. Cressey. Social Problems. New York : Harper and Row Publishers, 1984.

Coombs, Phillip H. Attacking Rural Poverty : How Non-Formal Education Can Help? London : The John Hopkins University Press, 1974.

Crouch, Bruce R. and Shankarich Chamala. Extension Education and Rural Development. New York : John Wiley and Sons, 1981.

Donnelly, James H., James L. Gibson and John M. Ivancevich. Fundamentals of Management. Austin, Texas : Business Publications, Inc., 1984.

Dye, Thomas R. "Model for the Analysis of Policy Outcomes," in Policy Analysis in Political Science. Chicago, Illinois : Markham Publishing, Co., 1970.

- Easton, David. A Framework for Political Analysis. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1965.
- Findt, William Charles. "An Examination of North Carolina Community College Goals," Dissertation Abstracts International. 48(10) : 2518-A; April, 1988.
- Fulmer, Robert M. The New Management. New York : Macmillan Publishing Company, 1988.
- Gregg, Russell T. "The Administrative Process," in Administrative Behavior in Education. New York : Harper and Row, 1957.
- Griffiths, Daniel E. Human Relations in School Administration. New York : Appleton, Century Crofts, Inc., 1956.
- Gulick, Luther and Lyndall Urwick. Paper on Sciences of Administration. New York : Institution of Public Administration, 1937.
- Haimann, Theo, William G. Scott and Patrick E. Connor. Management. Boston, Massachusetts : Houghton Mifflin Company, 1985.
- Humphrey, Norman D. "The Charactor of Social Problems," in Principles of Sociology. New York : Barnes and Noble, Inc., 1964.
- Hunt, John W. Managing People at Work. New York : McGraw-Hill Book Company, 1979.
- Jiemruamwong, Preecha. "Priorities of Thailand's Teachers' College Mission as Perceived by the Teachers' College Committee Member," Dissertation Abstract International. 46(10) : 2939-A; April, 1986.
- Kast, Fremont E. and James E. Rosenzweig. Organization and Management : System Approach. New York : McGraw-Hill Book Company, 1974.
- Kingsley, Davis. Human Society. New York : The Macmillan, Co., Ltd., 1949.
- Koontz, Harold and Heinz Weihrich. Management. New York : McGraw-Hill Book Company, 1988.
- Leavitt, Harold J. Managerial Psychology. Chicago, Illinois : The University of Chicago Press, 1964.

LeBleton, Preston P. and Dale A. Henning. Planning Theory. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1961.

Leo, Robert J. "The Colleges' Roles For Service," in Reaching out Through Community Service. Sanfrancisco, California : Jossey-Bass, Inc., 1976.

McCabe, Robert H. "The Educational Program of the American Community College : A Transition," in Colleges of Choice. New York : Macmillan Publishing Company, 1988.

McKenzie, Richard B. Economics. Boston, Massachusetts : Houghton Mifflin Company, 1986.

Mescon, Michael H., Albert Michael and Khedouri Franklin. Management Individual and Organizational Effectiveness. New York : Harper and Row, 1985.

Mockler, Robert J. The Management Control Process. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1972.

Nash, George. The University and the City. New York : McGraw-Hill Book, Co., 1973.

Newman, William H., Charles E. Summer and Kirby E. Warren. The Process of Management. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1967.

Owens, T.J. "Comparison Between Successful and Non Successful Community College Tranfer Program," Dissertation Abstract International. 48(7) : 1635-A; January, 1987.

Page, Jerry, and Thomas, JR. International Dictionary of Education. New York : Nicholas Publishing Company, 1977.

Partridge, Rhonda Wood. "Service and University : A Case Study," Dissertation Abstracts International. 46(11) : 3267-A; May, 1986.

Putti, Joseph M. Management : A Functional Approach. New York : McGraw-Hill Book Company, 1987.

Rabb, Earl and Gertude J. Selznick. Major Social Problems. New York : Harper and Row, 1959.

Sears, Jesse B. The Nature of the Administrative Process. New York : McGraw-Hill Book Company, 1950.

Sergiovanni, Thomas J. and Others. Educational Governance and Administration. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1987.

Suthasupa, Paiboon, Sermsri Chaisorn and Phian Chaisorn. Tertiary Education and Rural Development in Thailand. Singapore : Maruzen Asia, 1982.

Thompson, Kenneth W. and Barbara R. Fogal. Higher Education and Social Change. New York : Praeger Publishers, 1976.

Volkert, Hiatt Joe. "Continuing Education and the University," Dissertation Abstract International. 46(12) : 3625-A; June, 1986.

Walsh, Mary E. and Paul H. Furfey. Social Problems and Social Action. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1958.

တရားစာ

ח חכמתארת

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการจัดและดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคม

1. นายณรงค์ ประชาเศษสุวรรณ คณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
2. นางดวงเดือน ภู่งามเจริญ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
3. นายนิศัย ปาบุตร์ คณบดีคณะบัญชีและการเงิน มหาวิทยาลัยพายัพ
4. นายชีวิน อินแสง คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
5. นายวิชัย ตันสันทนานุกุล คณบดีคณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
6. นายพิพนธ์ ไชยมงคล คณบดีคณะผลิกรรมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
7. นายมนัส สุวรรณ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. นายอนันต์ ชันขุนทด คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. นายประสิทธิ์ มาลาพอง คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10. นายเอนกคุณ สิทธิพงศ์ คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
11. นายโชค มีเกล็ด รองคณบดีคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. นายเฉลิม พงศ์อาจารย์ รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มศว พิษณุโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
13. นายถาวร สารวิทย์ รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มศว พิษณุโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
14. นายศุภกิจ เฉลิมวิวัฒน์กุล รองคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มศว พิษณุโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
15. นายประจักษ์ ฉายแสง รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มศว พิษณุโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
16. นายปราโมทย์ มากชู รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มศว พิษณุโลก (มหาวิทยาลัยนเรศวร)
17. นายสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ อธิการวิทยาลัยครูเชียงราย
18. นายวรรณะ รัตนพงษ์ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูเชียงราย
19. นายสุชาติ ลีตระกูล หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูเชียงราย
20. นายมังกร ทองสุคติ อธิการวิทยาลัยครูเชียงใหม่
21. นายประยูร อ่ำไพพันธ์ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูเชียงใหม่
22. นายอุคม จุลสัย หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่
23. นายสุขสันต์ สุขสมบูรณ์ อธิการวิทยาลัยครูลำปาง

24. นายอุคม ยศประสิทธิ์ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูลำปาง
25. นายสุพจน์ เอี่ยมอคุลย์ หัวหน้าศูนย์วิจัย และบริการการศึกษา วิทยาลัยครูลำปาง
26. นายจ่านรรจ์ สุทธาพันธุ์ อธิการวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
27. นายชิน ปุณฺณภาพ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
28. นางฉัตรนภา พรหมมา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
29. นายวันชัย วัฒนกุล อธิการวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์
30. นายเกียรติศักดิ์ รุ่งวิทย์กุล รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์
31. นางกมลกาย หมั่นสาย หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์
32. นายเจนวิทย์ ผาสุข อธิการวิทยาลัยครูกำแพงเพชร
33. นายโยธิน ศรีโสภา รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูกำแพงเพชร
34. นายสุรชัย โกศิยะกุล หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูกำแพงเพชร
35. นายโสภณ สุวรรณโรจน์ อธิการวิทยาลัยครูพิษณุสงคราม
36. นายสงวน ช้างจักร รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนาวิทยาลัยครูพิษณุสงคราม
37. นายพนัส พรหมมูล หัวหน้าศูนย์วิจัย และบริการการศึกษา วิทยาลัยครูพิษณุสงคราม
38. นายวิทยา รุ่งอรุณพิศาล อธิการวิทยาลัยครูนครสวรรค์
39. นายขรรรงค์ ขรรค์เมธ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา วิทยาลัยครูนครสวรรค์
40. นายเกษม ศรีเคิมมา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา วิทยาลัยครูนครสวรรค์

ตาราง 40 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับแนวโน้มทางเศรษฐกิจของภาคเหนือ

แนวโน้มทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การผลิต						
1.1 กลุ่มผู้ผลิตเป็นคนไทยในพื้นที่ และต่างพื้นที่	23	100.00	22	100.00	45	100.00
1.2 ประเภทผลผลิต						
1.2.1 สินค้าเกษตร						
อุตสาหกรรม	9	39.13	4	18.19	13	28.89
1.2.2 สินค้าเกษตร	14	60.87	16	72.71	30	66.67
1.2.3 สินค้าแร่ธาตุและ เชื้อเพลิง	-	-	2	9.10	2	4.44
1.3 ขนาดการผลิต						
1.3.1 สินค้าเกษตร						
เกษตรอุตสาหกรรม						
และบริการ	23	100.00	22	100.00	45	100.00
1.3.2 คุณภาพผลผลิตจะเพิ่มขึ้น	23	100.00	22	100.00	45	100.00
2. การบริโภค						
2.1 เกณฑ์การเลือกบริโภค						
2.1.1 เน้นคุณภาพมากขึ้น	23	100.00	22	100.00	45	100.00

ตาราง 40 (ต่อ)

แนวโน้มทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 สินค้าที่เป็นที่ต้องการ ของผู้บริโภค						
2.2.1 สินค้าเกษตร						
อุตสาหกรรม	7	30.43	6	27.27	13	28.88
2.2.2 สินค้าเกษตร	13	56.52	12	54.54	25	55.56
2.2.3 การบริการ	3	13.05	4	18.19	7	15.56
2.3 ความสามารถในการซื้อ ของประชาชน						
2.3.1 เพิ่มขึ้น	20	86.96	20	90.90	40	88.88
2.3.2 จะลดลง	3	13.04	2	9.10	5	11.12
3. <u>ปัจจัยการผลิต</u>						
3.1 ปริมาณการลงทุน						
3.1.1 จะเพิ่มขึ้นด้านเกษตร						
เกษตรอุตสาหกรรม						
และการบริการ	23	100.00	22	100.00	45	100.00
3.2 แรงงานที่เป็นที่ต้องการมาก คือ						
3.2.1 เกษตร	8	34.78	14	63.63	22	48.88

ตาราง 40 (ต่อ)

แนวโน้ทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.2.2 อุตสาหกรรม	8	34.78	6	27.27	14	31.12
3.2.3 การบริการ	7	30.44	2	9.10	9	20.00
3.3 ความรู้ความสามารถของ ผู้ประกอบการ						
3.3.1 จะเพิ่มขึ้น	23	100.00	22	100.00	45	100.00
3.4 การใช้เทคโนโลยีในการผลิต						
3.4.1 จะเพิ่มขึ้น	23	100.00	22	100.00	45	100.00
3.5 ราคาที่ดินโดยเฉลี่ย						
3.5.1 จะเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน ไม่มากนัก	23	100.00	22	100.00	45	100.00
3.6 สภาพการใช้ การอนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ						
3.6.1 นำมาใช้มากกว่า การอนุรักษ์และพัฒนา	23	100.00	22	100.00	45	100.00
4. <u>การสนับสนุนของรัฐบาล</u>						
4.1 การออกกฎหมายเกี่ยวกับ การผลิตและการบริโภค						

ตาราง 40 (ต่อ)

แนวโน้ทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.1.1 เน้นการควบคุม						
มาตรฐานสินค้า	17	73.91	14	63.63	31	68.88
4.4.2 เน้นการคุ้มครอง						
ผู้บริโภค	6	26.09	8	36.37	14	31.12
4.2 การอำนวยความสะดวก						
ด้านการลงทุน						
4.2.1 เน้นการบริการเงินทุน	18	78.26	19	86.36	37	82.22
4.2.2 เน้นการลดภาษี	2	8.69	3	13.64	5	11.12
4.2.3 เน้นโครงสร้างพื้นฐาน	3	13.05	-	-	3	6.66
4.3 สภาพการรักษาความปลอดภัย						
ในชีวิตและทรัพย์สิน						
4.3.1 จะเพิ่มขึ้น	13	56.52	12	54.55	25	55.55
4.3.2 จะลดลง	5	21.74	1	4.54	6	13.33
4.3.3 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	5	21.74	9	40.91	14	31.12
4.4 สภาพการคมนาคมขนส่ง						
4.4.1 จะสะดวกมากขึ้น	23	100.00	22	100.00	45	100.00

ตาราง 41 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองการปกครอง เกี่ยวกับแนวโน้มทางการเมือง
การปกครองของภาคเหนือ

แนวโน้มทางการเมืองการปกครอง	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความร่วมมือของประชาชน						
1.1 ความรู้ความเข้าใจทาง การเมือง						
1.1.1 จะเพิ่มขึ้น	25	96.15	25	89.29	50	92.59
1.1.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	1	3.85	3	10.71	4	7.41
1.2 ความสนใจทางการเมือง						
1.2.1 จะเพิ่มขึ้น	25	96.15	22	78.57	47	87.03
1.2.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	1	3.85	6	21.43	7	12.97
1.3 การให้ความร่วมมือกับ ทางราชการ						
1.3.1 จะเพิ่มขึ้น	21	80.76	24	85.71	45	83.33
1.3.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	5	19.24	4	14.29	9	16.67
1.4 การปฏิบัติตามกฎหมาย						
1.4.1 จะเพิ่มขึ้น	20	76.92	20	71.42	40	74.07
1.4.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	6	23.08	8	28.58	14	25.93

ตาราง 41 (ต่อ)

แนวโน้มทางการเมืองการปกครอง	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.5 การใช้สิทธิทางการเมือง						
1.5.1 จะเพิ่มขึ้น	24	92.30	21	75.00	45	83.33
1.5.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	2	7.70	7	25.00	9	16.67
2. <u>ระบอบการเมืองการปกครอง</u>						
2.1 รูปแบบหรือกติกาทางการเมือง						
2.1.1 เป็นประชาธิปไตย	26	100.00	28	100.00	54	100.00
3. <u>คุณลักษณะของนักการเมือง</u>						
<u>และข้าราชการ</u>						
3.1 ความรู้ ความสามารถของนักการเมือง						
3.1.1 จะเพิ่มขึ้น	24	92.30	28	100.00	52	96.30
3.1.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	2	7.70	-	-	2	3.70
3.2 ความรู้ ความสามารถของข้าราชการ						
3.2.1 จะเพิ่มขึ้น	24	92.30	28	100.00	52	96.30
3.2.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	2	7.70	-	-	2	3.70
3.3 อุดมการณ์ของนักการเมือง						
3.3.1 จะเพิ่มขึ้น	16	61.53	21	75.00	37	68.52
3.3.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	10	38.47	7	25.00	17	31.48

ตาราง 41 (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายการเมืองการปกครอง	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.4 อุดมการณ์ของข้าราชการ						
3.4.1 จะเพิ่มขึ้น	18	69.23	18	64.28	36	66.66
3.4.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	8	30.77	10	35.72	18	33.34
3.5 การได้มาซึ่งตำแหน่งของ						
นักการเมืองและข้าราชการ						
3.5.1 นักการเมืองได้มา						
โดยระบบอุปถัมภ์ ส่วน						
ข้าราชการได้มาโดย						
ระบบคุณธรรมมากขึ้น	26	100.00	28	100.00	54	100.00

ตาราง 42 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมเกี่ยวกับแนวโน้มทางสังคมของภาคเหนือ

แนวโน้มทางสังคม	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มคนในสังคม						
1.1 การรวมกลุ่มของประชาชน						
เพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์						
ต่อสังคม						
1.1.1 จะเพิ่มขึ้น	7	46.67	6	37.50	13	41.94
1.1.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	8	53.33	10	62.50	18	58.06
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง						
ประชาชนในสังคม						
1.2.1 จะเพิ่มขึ้น	2	13.34	4	25.00	6	19.35
1.2.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	1	6.66	4	25.00	5	16.13
1.2.3 จะลดลง	12	80.00	8	50.00	20	64.52
1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล						
กับองค์การต่าง ๆ						
1.3.1 จะลดลงโดยเฉพาะ						
องค์การทางครอบครัว						
ศาสนา และ ศิลป						
วัฒนธรรม						
	15	100.00	16	100.00	31	100.00

ตาราง 42 (ต่อ)

แนวโน้มทางสังคม	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.4 คุณภาพของบุคคล						
1.4.1 สติปัญญา ความรู้						
ความสามารถมากขึ้น						
แต่ด้านสังคมจะลดลง	15	100.00	16	100.00	31	100.00
1.5 สภาพการกระทำผิดกฎหมาย						
ของประชาชน						
1.5.1 จะเพิ่มขึ้น	10	66.67	9	56.25	19	61.29
1.5.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	4	26.67	4	25.00	8	25.80
1.5.3 จะลดลง	1	6.66	3	18.75	4	12.91
2. <u>สถานภาพทางสังคมของบุคคล</u>						
2.1 การยอมรับสถานภาพและการ						
ให้เกียรติซึ่งกันและกัน						
2.1.1 จะเพิ่มขึ้น	2	13.34	2	12.50	4	12.91
2.1.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	8	53.33	11	68.75	19	61.29
2.1.3 จะลดลง	5	33.33	3	18.75	8	25.80
2.2 การพัฒนาคุณภาพของบุคคล						
2.2.1 เน้นความรู้						
ความสามารถ	1	6.67	2	12.50	3	9.68

ตาราง 42 (ต่อ)

แนวโน้ทางสังคม	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.2.2 เน้นคุณธรรมของบุคคล	3	20.00	5	31.25	8	25.80
2.2.3 ทั้ง 2 อย่าง	11	73.33	9	56.25	20	64.52
3. บทบาทของบุคคลในสังคม						
3.1 การแสดงบทบาทตามฐานะ						
และตำแหน่งของบุคคล						
3.1.1 จะชัดเจนมากขึ้น	10	66.67	12	75.00	22	70.96
3.1.2 ยังคลุมเครือ	5	33.33	4	25.00	9	29.04
3.2 สภาพการใช้อำนาจหรือบทบาท						
ในทางที่ผิด						
3.2.1 จะเพิ่มขึ้น	9	60.00	11	68.75	20	64.51
3.2.2 จะลดลง	6	40.00	5	31.25	11	35.49
4. ค่านิยมของสังคม						
4.1 อาชีพที่จะได้รับการยอมรับ						
จากคนส่วนใหญ่						
4.1.1 พ่อค้า นักธุรกิจ	9	60.00	8	50.00	17	54.84
4.1.2 ข้าราชการ	5	33.33	8	50.00	13	41.94
4.1.3 เกษตรกร	1	6.67	-	-	1	3.22

ตาราง 42 (ต่อ)

แนวโน้ทางสังคม	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.2 การเลี้ยงดูบุตรหลาน						
4.2.1 รักและสนับสนุนมาก						
แต่ไม่ใกล้ชิด	11	73.33	11	87.50	25	80.65
4.2.2 ใช้เหตุผลมากกว่า						
อารมณ์และใกล้ชิดมาก	4	26.67	2	12.50	6	19.35
4.3 การปฏิบัติตามค่านิยมท้องถิ่น						
4.3.1 จะเพิ่มขึ้น	-	-	3	18.75	3	9.68
4.3.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	3	20.00	5	31.25	8	25.81
4.3.3 จะลดลง	12	80.00	8	50.00	20	64.51
4.4 การยอมรับค่านิยมสมัยใหม่						
4.4.1 จะเพิ่มขึ้น	13	86.68	14	87.50	27	87.09
4.4.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	2	13.34	2	12.50	4	12.91
5. ประเพณีและวัฒนธรรม						
5.1 การปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น						
5.1.1 จะเพิ่ม	3	20.00	2	12.50	5	16.13
5.1.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	5	33.33	10	62.50	15	48.38
5.1.3 จะลดลง	7	46.67	4	25.00	11	35.49

ตาราง 42 (ต่อ)

แนวโน้มทางสังคม	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.2 การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น						
5.2.1 เน้นการปฏิบัติตาม ประเพณี วัฒนธรรม	7	46.67	3	18.75	10	32.26
5.2.2 เน้นการอนุรักษ์วัตถุ	8	53.33	11	68.75	19	61.29
5.2.3 เน้นทั้ง 2 รูปแบบ	-	-	2	12.50	2	6.45
5.3 การยอมรับประเพณีและวัฒนธรรม จากแหล่งอื่น						
5.3.1 จะเพิ่มขึ้น	7	46.67	9	56.25	16	51.61
5.3.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	8	53.33	4	25.00	12	38.71
5.3.3 จะลดลง	-	-	3	18.75	3	9.68

ตาราง 43. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มทางการศึกษาของภาคเหนือ

แนวโน้มทางการศึกษา	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา						
<u>โดยส่วนรวม</u>						
1.1 เน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และเพื่อการประกอบอาชีพ ในท้องถิ่น	12	100.00	10	83.33	22	91.66
1.2 เน้นการนำเทคโนโลยี มาใช้และพัฒนาอาชีพ	-	-	2	16.67	2	8.34
2. เนื้อหาสาระของการศึกษา						
<u>โดยส่วนรวม</u>						
2.1 ลักษณะเนื้อหาในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับท้องถิ่น						
2.1.1 เน้นการประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพ ในท้องถิ่น	10	83.33	11	91.66	21	87.50
2.1.2 เน้นการมีคุณภาพชีวิตที่ดี	2	16.67	1	8.34	3	12.50
2.2 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร						
2.2.1 ยึดความสอดคล้อง กับท้องถิ่น	7	58.33	7	58.33	14	58.33

ตาราง 43 (ต่อ)

แนวโน้มนทางการศึกษา	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.2.2 ยึดความพร้อมของสถาบัน	-	-	1	8.34	1	4.17
2.2.3 ทั้ง 2 อย่าง	5	41.67	4	33.33	9	37.50
3. <u>วิธีการเรียนการสอน</u>						
3.1 ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน						
3.1.1 ยึดการผสมผสานระหว่างครูกับนักเรียน	7	58.33	5	41.66	12	50.00
3.1.2 ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	5	41.67	4	33.33	9	37.50
3.1.3 ยึดครูเป็นศูนย์กลาง	-	-	3	25.00	3	12.50
3.2 สภาพการวางแผนการสอนของครู อาจารย์						
3.2.1 จะเพิ่มขึ้น	10	83.33	10	83.33	20	83.33
3.2.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	2	16.67	2	16.67	4	16.67
3.3 ประสิทธิภาพของการนิเทศการสอน						
3.3.1 จะเพิ่มขึ้นและเน้นการนิเทศภายใน	11	91.66	9	75.50	20	83.33
3.3.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	1	8.34	3	25.00	4	16.67

ตาราง 43 (ต่อ)

แนวโน้มนทางการศึกษา	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.4 สภาพการใช้สื่อเพื่อการเรียน						
การสอน						
3.4.1 จะเพิ่มขึ้น	11	91.66	11	91.66	22	91.66
3.4.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	1	8.34	1	8.34	2	8.34
3.5 การสนับสนุนด้านสื่อการเรียน						
การสอนจากฝ่ายบริหาร						
3.5.1 จะเพิ่มขึ้น	11	91.66	9	37.50	20	83.33
3.5.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	1	8.34	3	12.50	4	16.67
4. <u>นวัตกรรมทางการศึกษา</u>						
4.1 สภาพการนำนวัตกรรมทาง						
การศึกษามาใช้พัฒนาการเรียน						
การสอน						
4.1.1 จะเพิ่มขึ้น	12	100.00	12	100.00	24	100.00
4.2 สภาพการศึกษากันว่า วิจัย						
เกี่ยวกับนวัตกรรม						
4.2.1 จะเพิ่มขึ้น	11	91.66	11	91.66	22	91.66
4.2.2 ไม่ต่างจากปัจจุบัน	1	8.34	1	8.34	2	8.34

ตาราง 43 (ต่อ)

แนวโน้มนทางการศึกษา	ภาคเหนือตอนล่าง		ภาคเหนือตอนบน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.3 นวัตกรรมที่จะมีบทบาทมากขึ้น						
ในระบบการเรียนการสอน						
4.3.1 ประเภทเครื่องมือที่						
ทันสมัย เช่น						
คอมพิวเตอร์ และ						
ระบบสื่อสารต่าง ๆ	5	41.67	7	58.33	12	50.00
4.3.2 ประเภทเทคนิค						
การเรียนการสอน						
ใหม่ ๆ	7	58.33	4	33.34	11	45.83
4.3.3 ทั้ง 2 ประเภท	-	-	1	8.33	1	4.17

ตาราง 44 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริการ
วิชาการ ตามวิธีการเคลฟาย รอบที่ 1 และรอบที่ 2

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q

จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ

1. เพื่อบริการวิชาการแก่ประชาชนในท้องถิ่นโดย
เน้นการบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ
การเกษตรกรรม และการศึกษา 4.1086 0.9170 4.1086 0.9170
2. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของ
ประชาชน ตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น 3.7631 1.1466 3.7631 1.1466
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ให้มีความรู้ความ
สามารถด้านการเกษตรเกษตรอุตสาหกรรม
และการบริการ 4.0500 1.0409 4.0500 1.0409
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ได้นำความรู้และ
ทักษะ จากการรับบริการวิชาการไปพัฒนา
ผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม
และการบริการ ทั้งในด้านคุณภาพ และปริมาณ 3.8333 1.4546 3.8125 1.3542

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
5. เพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การ รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนา ประเพณี วัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติ การ รักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การ รู้จักใช้ และบำรุงรักษาวัสดุ ทรัพย์สิ่ง สถานที่ในท้องถิ่น	4.1470	1.2269	4.1470	1.2269
<u>เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ</u>				
6. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา สำหรับประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนผลไม้ การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน	4.0000	1.0000	4.0238	0.9524
7. ด้านการประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของ แต่ละท้องถิ่น เช่น การซ่อมเครื่องยนต์ การผลิตเครื่องเรือน การประมง	3.5000	1.3575	3.5000	1.3025

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
8. ด้านเกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เช่น เทคโนโลยีการอาหาร ธุรกิจโรงแรมและ การท่องเที่ยว	3.8636	1.0181	3.8636	0.9848
9. ด้านการนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ ในการพัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตร อุตสาหกรรม และการบริการทั้งในด้านคุณภาพ และปริมาณ	3.5588	1.2095	3.6111	1.111
10. ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักสิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษา สุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้ และบำรุงรักษา วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ในท้องถิ่น	4.2333	1.3084	4.2333	1.3084

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
<u>วิธีให้บริการวิชาการ</u>				
11. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา เพื่อบริการประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนลั่นจี แนวทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่น	3.9736	1.1000	4.0000	1.0000
12. จัดบริการเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและการศึกษา เพิ่มขึ้น	4.1470	1.2269	4.2000	1.0857
13. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	4.2368	1.1228	4.2368	1.1228
14. จัดบริการวิชาการทางวิทยุสำหรับประชาชน เพิ่มขึ้น	4.1521	0.9493	4.1666	0.9166
15. ผลิตรายการในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น	3.6428	1.4286	3.6428	1.3905
16. จัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น	4.0714	1.5080	4.1250	1.2857

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
17. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษา และบุคลากรประจำการ เน้นการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ	4.2000	1.0857	4.2500	1.0477
18. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของประชาชนสอดแทรกในโครงการบริการวิชาการสำหรับประชาชน	4.1666	1.1746	4.1666	1.1746
<u>นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ</u>				
19. ใช้เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในการให้บริการวิชาการ เช่น คอมพิวเตอร์สำหรับงานข้อมูล และการวิจัย เครื่องมือทางการเกษตรอุตสาหกรรม เทคนิคในการควบคุมให้ผลไม้ออกก่อนฤดูกาล	3.9166	0.8333	3.9000	0.8000
20. ใช้เครื่องมือ วิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการให้บริการวิชาการ	4.0454	0.9091	4.0416	0.4166
21. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลของวิทยาลัยครู	3.8200	0.9200	3.8200	0.9200

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
22. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น เน้นการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก เช่น บริการ เอกสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเพื่อ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การบำรุงรักษา ต้นไม้ให้ออกผลก่อนฤดูกาล	3.8478	0.9826	3.8333	0.9500
23. บริการวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือและวิธีการ ใหม่ ๆ จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย ทางวิทยุ ท้องถิ่น	3.9615	0.7692	4.0000	0.7143
24. นำเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จาก การศึกษา ค้นคว้า วิจัย มาใช้ในการเรียน การสอน และการฝึกอบรมบุคลากร ให้กับ หน่วยงานต่าง ๆ	4.1500	1.0807	4.1500	1.0807
25. ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการฝึกอบรมหรือ พัฒนาบุคลากรนักศึกษา และบุคลากร ประจำการด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น วิกิโอ สไลด์แบบมัลติมีเดีย	4.1666	1.0403	4.1666	1.1172

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
26. ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนา คุณภาพของประชาชน เช่น โครงการ วัฒนธรรมสู่ใจ โครงการทูตวิชาการวันพระ	4.0200	0.8000	4.0200	0.8000
<u>การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ</u>				
27. กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ในแผนงานบริการวิชาการแก่สังคม ของสหวิทยาลัย และวิทยาลัยครูเน้นบริการ ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษาสำหรับประชาชน และให้เป็นบริการ ที่มีรายได้	3.8888	1.2172	3.8888	1.1752
28. จัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของ สหวิทยาลัย และวิทยาลัยครูให้เป็นบริการที่มี รายได้	3.7500	1.3366	3.7941	1.2157
29. มีแผนงาน โครงการร่วมกัน ในระดับ สหวิทยาลัย โดยกำหนดความรับผิดชอบของ แต่ละวิทยาลัยครูให้ชัดเจน	3.9210	1.1140	3.9210	1.1140
30. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเดียวกันให้ชัดเจน	3.9475	1.4243	3.9705	1.2909

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
31. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเอกชน โดยเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ บริหารและการจัดดำเนินงาน	3.7352	1.2521	3.7352	1.2235
32. จัดโครงการร่วมมือด้านการบริการวิชาการ ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น	3.8684	1.1447	3.8684	1.1447
33. จัดโครงสร้างองค์การให้ครบตาม พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู	3.9545	0.9090	3.9347	0.8695
34. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการ วิชาการ ประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่ เทียบเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจาก ภายนอก	4.1363	0.9848	4.1363	0.9848
35. จัดสายงานให้ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา ทำหน้าที่ประสานงาน และสนับสนุนการบริการ วิชาการที่หน่วยงานอื่นในวิทยาลัยจัดขึ้น และ รับผิดชอบโดยตรงเฉพาะโครงการ กิจกรรม ของศูนย์	4.2142	1.0477	4.2272	1.0130
36. กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจน ทุกงาน ในโครงสร้างการบริหาร	4.3823	1.1503	4.3823	1.1503

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
37. จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลงานและโครงการร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครู ในสหวิทยาลัยเดียวกัน เน้นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมากกว่าการติดตามการใช้งบประมาณเพียงอย่างเดียว	4.3000	1.2784	4.3235	1.1765
38. จัดทำแผนปฏิบัติร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน	4.3333	1.1340	4.3333	1.1340
39. ขยายขอบข่ายการบริการวิชาการของศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในท้องถิ่นให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ มีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง	3.8125	1.3222	3.8125	1.3222
40. ประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ให้ประชาชนได้มาใช้บริการมากขึ้น	4.3888	1.1111	4.3888	1.1111
41. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ด้านการบริหาร และการจัดดำเนินงาน	4.0625	1.3557	4.1500	1.0807
42. สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อใช้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นให้เพียงพอ	4.0555	1.1666	4.1000	1.0666

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
43. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบริการวิชาการทางวิทยุ ให้มีทั้งบุคลากรภายในและภายนอกวิทยาลัยครู	3.8684	1.1447	3.8500	1.0808
44. เชิญตัวแทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้บริการวิชาการทางวิทยุแก่ประชาชน	3.9545	0.9090	3.9545	0.8696
45. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุในท้องถิ่น ในการออกอากาศรายการบริการวิชาการทางวิทยุอย่างต่อเนื่อง	4.2000	1.0857	4.2000	1.0857
46. ส่งเสริมให้บุคลากรในวิทยาลัยครูได้รับการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ค้นคว้า วิจัย ในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น	4.0500	1.0409	4.0500	1.0406
47. จัดทำแผนกำลังคนระยะ 5 ปี ให้ชัดเจน เน้นกำลังคนในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ	3.8750	1.3637	3.7941	1.2990
48. สรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน โดยยึดแผนกำลังคนเป็นหลัก	3.8000	1.2445	3.7857	1.1619

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าสถิติรอบที่ 1		ค่าสถิติรอบที่ 2	
	Mdn	Q	Mdn	Q
49. สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการบริการวิชาการ โดยการ ประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณต่อ สาธารณชนให้มากขึ้น	4.1363	0.9848	4.1521	0.9493
50. จัดให้มีโครงการร่วม ระหว่างคณะวิชาและ ฝ่ายกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูเกี่ยวกับการ พัฒนาบุคลากรนักศึกษา และบุคลากร ประจำการ ด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ	4.2916	0.9583	4.2916	0.9583
51. ขอความร่วมมือกับเจ้าของโครงการบริการ วิชาการ ในการสวดแหกรณรงค์หาด้านการ พัฒนาคุณภาพของประชาชนในท้องถิ่น	4.0454	0.9091	4.0454	0.9091

ภาคผนวก ข.

ที่ ทม 1007/1535

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1 พฤษภาคม 2533

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ที่

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายชูชีพ พุทธิประเสริฐ เป็นนิสิตระดับปริญญาเอก
สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ทั้งนี้อยู่ในความควบคุม
ดูแลของ

ศศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์	ประธาน
รศ.ดร.ประชุม รอดประเสริฐ	กรรมการ
รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช	กรรมการ

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถาม

สภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู

คำแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู
2. โปรดอ่านคำชี้แจงทุกตอนก่อนตอบคำถามแต่ละข้อ
3. โปรดเติมข้อความที่เว้นไว้ให้ทุกข้อ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดเลือกข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐

ท่านเกี่ยวข้องกับงานบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูในฐานะใด

☐ อธิการ	☐ หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา
☐ รองอธิการ	☐ หัวหน้าฝ่ายในศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา
☐ หัวหน้าคณะวิชา	☐ หัวหน้าโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

ตอนที่ 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมหลังหมายเลข ☐ ☒ ที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด พร้อมทั้งระบุสภาพปัญหาแต่ละข้อด้วย โดยให้น้ำหนักของความเห็นดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการ

ระดับความเห็น

ท่านคิดว่าการดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคมของ

วิทยาลัยครูในปัจจุบันมีสภาพอย่างไร

1. จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ

1.1 ลักษณะของจุดมุ่งหมายโดยสรุปสอดคล้องกับ

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง

การปกครอง สังคม และการศึกษา

5		4		3		2		1	

สภาพปัญหา

.....

1.2 จุดมุ่งหมายระดับกรมมีความชัดเจน

5		4		3		2		1	

สภาพปัญหา

.....

1.3 จุดมุ่งหมายระดับมหาวิทยาลัยมีความชัดเจน

5		4		3		2		1	

สภาพปัญหา

.....

.....

1.4 จุดมุ่งหมายของแต่ละวิทยาลัยครู

สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายระดับ

มหาวิทยาลัย

5		4		3		2		1	

สภาพปัญหา

.....

รายการ

ระดับความเห็น

1.5 แต่ละวิทยาลัยครูมีการวางแผนเพื่อนำจุดมุ่งหมาย

ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

1.6 มีการประเมินประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

2. เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ

2.1 กำหนดเนื้อหาสาระโดยคำนึงถึงความต้องการ

ของผู้รับบริการ

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

2.2 เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกับ

จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการในระดับต่าง ๆ

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

2.3 กระบวนการถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่ผู้รับบริการ

มีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

รายการ

ระดับความเห็น

2.4 หลังการให้บริการมีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อการ

ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

3. วิธีการให้บริการวิชาการ

3.1 มีการศึกษาความต้องการรับบริการก่อนการกำหนด

วิธีการให้บริการ

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

3.2 วิธีการให้บริการมีความเหมาะสมกับเนื้อหา

ที่ให้บริการ

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

3.3 ผู้ให้บริการสามารถนำวิธีการไปปฏิบัติได้จริง ...

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

3.4 มีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการบริการอย่างต่อเนื่อง

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

.....

รายการ

ระดับความเห็น

4. นวัตกรรมที่ใช้ในการบริการวิชาการ

4.1 ใช้การศึกษา กันคว้า ทดลองเพื่อแสวงหา

นวัตกรรมมาใช้ในการบริการวิชาการ 5 4 3 2 1

สภาพปัญหา

4.2 พยายามนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้

ในการให้บริการวิชาการ เช่น คอมพิวเตอร์

การสื่อสารระบบทางไกล เครื่องมือ หรืออุปกรณ์

สมัยใหม่เพื่อการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น 5 4 3 2 1

สภาพปัญหา

4.3 เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในกระบวนการ

นวัตกรรม เช่น การผลิต การใช้ 5 4 3 2 1

สภาพปัญหา

4.4 ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนด้าน

นวัตกรรมเป็นอย่างดี 5 4 3 2 1

สภาพปัญหา

รายการ

ระดับความเห็น

4.5 ส่งเสริมให้นักวิชาการ นักประดิษฐ์ เข้ามามี

ส่วนร่วมในการพัฒนาวัตกรรม

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

4.6 เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมาร่วมในการพัฒนา

นวัตกรรม

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5. การจัดระบบบริหารงานวิชาการ

5.1 จัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนที่ดี

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5.2 แผนงานบริการวิชาการมีความชัดเจนในแง่

การปฏิบัติ

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5.3 มีการวางแผนปฏิบัติ ก่อนการปฏิบัติจริงทุกเรื่อง

5	

4	

3	

3	

1	

สภาพปัญหา

รายการ

ระดับความเห็น

5.4 โครงสร้างการจัดองค์การบริการวิชาการของ

วิทยาลัยครุมีความเหมาะสม

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5.5 การแบ่งงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ

มีความเหมาะสม

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5.6 งานแต่ละงานมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร

เหมาะสม

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5.7 ขอบข่ายของงานแต่ละงานมีความชัดเจน

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5.8 มีการกำหนดมาตรฐานในแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

5.9 ระบบของการนิเทศงานมีประสิทธิภาพ

5	

4	

3	

2	

1	

สภาพปัญหา

รายการ	ระดับความเห็น
5.10 มีการจูงใจบุคลากรสู่การปฏิบัติงานที่เหมาะสม ..	5 4 3 2 1
สภาพปัญหา	
5.11 ใช้การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน	
อย่างทั่วถึง	5 4 3 2 1
สภาพปัญหา	
5.12 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลงานที่มี	
ประสิทธิภาพ	5 4 3 2 1
สภาพปัญหา	
5.13 ได้นำผลการประเมินมาใช้ในการแก้ไขปัญหาละ	
พัฒนางานอยู่เสมอ	5 4 3 2 1
สภาพปัญหา	

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

นายชูชีพ พุทประเสริฐ

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

ความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู

คำแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของสังคมในการรับบริการวิชาการจากวิทยาลัยครู
2. โปรดอ่านคำชี้แจงทุกตอนก่อนตอบคำถามแต่ละข้อ
3. โปรดเติมข้อความที่เว้นไว้ให้ทุกข้อ
4. การบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู หมายถึง กิจกรรมที่วิทยาลัยครูจัดขึ้น เพื่อให้บริการแก่สังคม นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติ เช่น การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน การบริการให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องต่าง ๆ การฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ การจัดอภิปราย การจัดนิทรรศการ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดเลือกข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน และทำเครื่องหมายในช่อง ☒

หน้าข้อความที่เลือก

ตำแหน่งของท่านในปัจจุบัน คือ

☐ พัฒนาการจังหวัด

☐ ประธานสภาตำบล

☐ พัฒนาการอำเภอ

☐ เลขานุการสภาตำบล

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ในตอนนี้เป็น การสอบถามเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ 3 เรื่องได้แก่ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ของจังหวัด ความรู้ที่ประชาชนต้องการเพื่อรองรับการพัฒนาของจังหวัด และวิธีการรับบริการที่เหมาะสมสำหรับประชาชน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่าในอนาคต (พ.ศ. 2535 - 2539) สังคมของจังหวัด

จะมีการพัฒนาในด้านใดมากที่สุด โปรดเรียงลำดับความสำคัญ โดยใส่หมายเลขอันดับความสำคัญไว้ในช่อง ☐ หน้าข้อความดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง ท่านคิดว่าอาชีพเหล่านี้มีแนวโน้มจะก้าวหน้าเพียงใดในอนาคต

☐ 3 รับราชการ

☐ 2 พ่อค้า

☐ 4 เกษตรกร

☐ 1 นักธุรกิจ

ความหมายจากการตอบ ท่านเห็นว่าอาชีพที่มีแนวโน้มจะก้าวหน้ามากเป็น

อันดับที่ 1 คืออาชีพนักธุรกิจ อันดับ 2 คือพ่อค้า อันดับ 3 คือข้าราชการ และอันดับที่ 4 เกษตรกร

☐ การเมืองการปกครอง

☐ เศรษฐกิจและอาชีพ

☐ การเกษตรกรรม

☐ การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน

☐ การศึกษา

☐ การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน

☐ การอนามัยและชีวิต

☐ การบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคาร

ครอบครัว

สถานที่

2. ท่านคิดว่าความรู้ด้านใดบ้างที่ประชาชนต้องการ เพื่อรองรับการพัฒนาของจังหวัด และมีความต้องการระดับใด โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย / ในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง ต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ต้องการมาก
- 3 หมายถึง ต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ท่านคิดว่าความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกผลไม้ประเภทใดที่ประชาชนต้องการ					
1. ลิ้นจี่	✓				
2. สับปะรด		✓			

ความหมายจากการตอบ ท่านเห็นว่าประชาชนต้องการรับความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกลิ้นจี่
ในระดับมากที่สุด ส่วนการเพาะปลูกสับปะรดต้องการในระดับมาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการเมืองการปกครอง					
1.1 ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนในระบอบ ประชาธิปไตย					
1.2 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายชาวบ้าน					
1.3 ความเคลื่อนไหวทางการเมืองในปัจจุบัน					
1.4 ความรู้เรื่องการปกครองท้องถิ่น					
1.5 นโยบายและการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาล					
1.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2. ด้านการเกษตรกรรม					
2.1 ความรู้ทางวิชาการเกษตรเฉพาะเรื่อง เช่น การทำสวนผลไม้ การทำไร่สับปะรด การเลี้ยงสัตว์ การถนอมอาหาร ฯลฯ					
2.2 ความรู้เรื่องการตลาดสำหรับเกษตรกร					
2.3 การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร					
2.4 การใช้เทคโนโลยีในการเกษตร					
2.5 แหล่งเงินทุนและสถาบันสนับสนุนการเกษตร					
2.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					
3. ด้านการศึกษา					
3.1 การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน					
3.2 การแนะแนวอาชีพสำหรับประชาชน					
3.3 การจัดหลักสูตรระยะสั้นในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ					
3.4 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากร ในหน่วยงานของรัฐบาล					
3.5 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากร ในหน่วยงานเอกชน					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3.6 ความรู้เรื่องแหล่งความรู้ในห้องถิ่น เช่น ห้องสมุด สถานที่ราชการ ผู้รู้บ้านต่าง ๆ ในห้องถิ่น					
3.7 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					
4. ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว					
4.1 อนามัยส่วนบุคคลและชุมชน					
4.2 ความรู้ด้านการครองเรือน เช่น การ วางแผนครอบครัว การปรับตัวเองของคู่สมรส การเลือกคู่ครอง เป็นต้น					
4.3 การอบรมเลี้ยงดูบุตร					
4.4 การบำรุงรักษาสีงแวดล้อม					
4.5 ความรู้เรื่องยาและการใช้ยา					
4.6 ความรู้ด้านการพยาบาลเบื้องต้น					
4.7 การป้องกันยาเสพติด					
4.8 การกีฬาและนันทนาการสำหรับประชาชน					
4.9 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
5. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ					
5.1 ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ					
5.2 การปรับปรุงและพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่					
5.3 แหล่งสนับสนุนอาชีพต่าง ๆ เช่น ธนาคาร บริษัท เงินทุนต่าง ๆ					
5.4 ความรู้ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี					
5.5 การวางแผนใช้จ่ายเงินในครอบครัว					
5.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					
6. ด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน					
6.1 ความรู้เรื่องการพัฒนาชุมชน					
6.2 ปัญหาและการแก้ปัญหาชุมชน					
6.3 การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน					
6.4 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน					
6.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
7. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน					
7.1 การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย					
7.2 การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น					
7.3 ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตของเยาวชน					
7.4 การพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน					
7.5 การกีฬาและนันทนาการสำหรับเยาวชน					
7.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					
8. ด้านการบริการวัสดุ ภูมิทัศน์ และอาคารสถานที่					
8.1 ความรู้เรื่องการสร้าง การใช้ การ บำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ และ ที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชน					
8.2 แหล่งให้บริการวัสดุ ภูมิทัศน์ และอาคารสถานที่ ในท้องถิ่น เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ					
8.3 การใช้ การรักษาวัดสุ ภูมิทัศน์ และอาคารสถานที่ ของทางราชการสำหรับประชาชน					
8.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					

3. ท่านคิดว่าวิธีการรับความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับประชาชน คือวิธีการใด จากวิธีการต่อไปนี้ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องของวิธีการรับบริการที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

วิธีการรับบริการจากวิทยาลัยครู ได้แก่

1. การรับบริการจากศูนย์ข้อมูลในวิทยาลัยครู	6. การเข้าชมนิทรรศการและสาธิต
2. การรับบริการจากศูนย์ข้อมูลในห้องดิน	7. การขอคำปรึกษาแนะนำด้านต่าง ๆ
3. การรับฟังข่าวสารทางวิทยุ	8. การเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ
4. การรับข่าวสารทางโทรทัศน์	ในฐานะผู้รับผิดชอบหรือเป็นผู้ประสานงาน
5. การรับข่าวสารจากเอกสารและสิ่งพิมพ์	9. การเข้ารับการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง
	10. การเข้าร่วมประชุม สัมมนา และฟังการบรรยาย

ตัวอย่าง

ความรู้	วิธีการรับบริการ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ด้านการรักษาความปลอดภัย					✓					
2. ด้านการวางแผนครอบครัว			✓							

ความหมายจากการตอบ ท่านเห็นว่า วิธีการรับบริการความรู้ด้านการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประชาชน คือ การรับข่าวสารจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ส่วนความรู้ด้านการวางแผนครอบครัว วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การรับฟังข่าวสารทางวิทยุ

ความรู้	วิธีรับบริการ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ด้านการเมืองการปกครอง										
2. ด้านการเกษตรกรรม										
3. ด้านการศึกษา										
4. ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว										
5. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ										
6. การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน										
7. การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนา เยาวชน										
8. การบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่										

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

นายชูชีพ พุทธิประเสริฐ

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 1)

แนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
2. ตำแหน่ง
3. ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ในจังหวัด มาแล้ว ปี
4. วัน เวลา ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

ท่านคิดว่าในอนาคต (พ.ศ. 2535 - 2539) สภาพเศรษฐกิจของจังหวัด
..... จะเป็นอย่างไร

1. การผลิต

- 1.1 กลุ่มของผู้ผลิตหรือนายทุนส่วนใหญ่จะเป็นใคร (ชาวไทย, ต่างชาติ)
.....
.....
.....

เหตุผล

- 1.2 ประเภทของผลผลิตจะเป็นสินค้าประเภทใดมากที่สุด (สินค้าเกษตร
สินค้าอุตสาหกรรม สินค้าแร่และเชื้อเพลิง อื่น ๆ)
.....
.....

เหตุผล

.....

.....

- 1.3 ขนาดของการผลิตจะมีสักส่วนอย่างไร (สินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม
สินค้านำเข้าและเชื้อเพลิง อื่น ๆ)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

- 1.4 คุณภาพของผลผลิตโดยส่วนรวมจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน
ลดลง)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

2. การบริโภค

- 2.1 เกณฑ์การเลือกบริโภคสินค้าของประชาชนจะเน้นเรื่องใด (คุณภาพ ปริมาณ)

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

- 2.2 สินค้าที่จะเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคคืออะไร (สินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม สินค้าแร่และเชื้อเพลิง)

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

- 2.3 ความสามารถในการซื้อของประชาชนจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

3. ปัจจัยการผลิต

- 3.1 ปริมาณการลงทุนจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

- 3.2 แรงงานในภาคเศรษฐกิจใด จะเป็นที่ต้องการมากที่สุด (เกษตรกร อุตสาหกรรม
สินค้าแร่และเชื้อเพลิง)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

- 3.3 ความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

.....

- 3.4 สภาพการใช้เทคโนโลยีในการผลิตจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่าง
จากปัจจุบัน ลดลง)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

3.5 ราคาที่ดินโดยเฉลี่ยจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

3.6 สภาพของทรัพยากรธรรมชาติจะเป็นอย่างไร (การใช้ การอนุรักษ์และการพัฒนา)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

4. การสนับสนุนของรัฐบาล

4.1 การออกกฎหมายเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคจะเน้นเรื่องใดมากที่สุด
(ควบคุมมาตรฐานสินค้า คุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....
.....

- 4.2 การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนจะเน้นเรื่องใดมากที่สุด (บริการเงินทุน การลดภาษี เป็นต้น)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 4.3 สภาพการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 4.4 สภาพการคมนาคมขนส่งจะเป็นอย่างไร (ความสะดวก)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

ผู้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 2)

แนวโน้มทางการเมืองการปกครอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
2. ตำแหน่ง
3. ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ในจังหวัด
4. วัน เวลา ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มทางการเมืองการปกครองของจังหวัด

ท่านคิดว่าในอนาคต (พ.ศ. 2535 - 2539) สภาพการเมืองการปกครอง
ของจังหวัด จะเป็นอย่างไร

1. ความร่วมมือทางการเมืองของประชาชน

- 1.1 ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

- 1.2 ความสนใจทางการเมืองการปกครองจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่าง
จากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

- 1.3 การให้ความร่วมมือกับทางราชการจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

- 1.4 การปฏิบัติตามกฎหมายจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

- 1.5 การใช้สิทธิทางการเมืองการปกครองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การออกเสียง
การแสดงความคิดเห็น จะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

2. ระบอบการเมืองการปกครอง

- 2.1 รูปแบบหรือกติกาทางการเมืองการปกครองจะเป็นแบบใด (ประชาธิปไตย
สังคมนิยม เผด็จการ)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

3. คุณลักษณะของนักการเมืองและข้าราชการ

- 3.1 ความรู้ความสามารถของนักการเมืองจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

3.2 ความรู้ความสามารถของข้าราชการจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

3.3 อุทุมการของนัการเมืองจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

3.4 อุทุมการของข้าราชการจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 3.5 การได้มาซึ่งตำแหน่งของนักการเมืองและข้าราชการ จะเป็นลักษณะใด
(ระบบอุปถัมภ์ หรือระบบคุณธรรม)

.....

เหตุผล

.....

ผู้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 3)

แนวโน้มนองสังคม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
2. ตำแหน่ง
3. ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ในจังหวัด มาแล้ว ปี
4. วัน เวลา ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มต่าง ๆ ของจังหวัด

ท่านคิดว่าในอนาคด (พ.ศ. 2535 - 2539) สภาพสังคมของจังหวัด
จะเป็นอย่างไร

1. กลุ่มคนในสังคม

- 1.1 การรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
จะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในสังคมจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น
ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับองค์การจะเป็นอย่างไร (ความสัมพันธ์กับ
ครอบครัว / ศาสนา / ศิลปวัฒนธรรม / เศรษฐกิจ / การเมือง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

1.4 คุณภาพของบุคคลจะเป็นอย่างไร (ด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ สังคม)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 1.5 สภาพการกระทำผิดกฎหมายของประชาชนจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

2. สถานภาพทางสังคมของบุคคล

- 2.1 การยอมรับสถานภาพและการให้เกียรติซึ่งกันและกันในบุคคลจะเป็นอย่างไร
(เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

- 2.2 การพัฒนาคุณภาพของบุคคลจะเน้นเรื่องใด (ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์
คุณธรรมจริยธรรม)

.....

เหตุผล

.....

3. บทบาทของบุคคลในสังคม

3.1 การแสดงบทบาทตามฐานะและตำแหน่งของบุคคลจะมีลักษณะอย่างไร (ชัดเจน
คลุมเครือ)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

3.2 สภาพการใช้อำนาจหรือบทบาทในทางที่ผิดจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

4. ค่านิยมของสังคม

4.1 อาชีพใดจะได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ (อาชีพพ่อค้าหรือนักธุรกิจ
ข้าราชการ เกษตรกร รับจ้าง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 4.2 การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานส่วนใหญ่จะมีลักษณะใด (รักและสนับสนุนมาก
ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ใช้การลงโทษ ปล่อยปละละเลย)

.....

เหตุผล

.....

- 4.3 การปฏิบัติตามค่านิยมท้องถิ่นจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน
ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

- 4.4 การยอมรับค่านิยมสมัยใหม่จะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

5. ประเพณีและวัฒนธรรม

- 5.1 การปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่าง
จากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

- 5.2 การอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะเป็นรูปแบบใดมากที่สุด (การปฏิบัติ
ตามประเพณีและวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัตถุ)

.....

เหตุผล

.....

- 5.3 สภาพการยอมรับประเพณีและวัฒนธรรมจากแหล่งอื่นจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น
ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

ผู้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ (ชุดที่ 4)

แนวโน้มทางการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
2. ตำแหน่ง
3. ปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ในจังหวัด มาแล้ว ปี
4. วัน เวลา ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านต่าง ๆ ของจังหวัด

ท่านคิดว่าในอนาคต (พ.ศ. 2535 - 2539) สภาพทางการศึกษาของจังหวัด
..... จะเป็นอย่างไร

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษาโดยส่วนรวม ส่วนที่เกี่ยวกับท้องถิ่นจะเน้นเรื่องใดเป็นพิเศษ

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

2. เนื้อหาสาระของการศึกษาโดยส่วนรวม

2.1 ลักษณะของเนื้อหาในหลักสูตรที่เกี่ยวกับท้องถิ่น จะเน้นเรื่องใดบ้าง

.....

เหตุผล

.....

2.2 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรจะยึดหลักการใด (ความสอดคล้องกับท้องถิ่น ความพร้อมของสถาบัน หรือทั้ง 2 อย่าง)

.....

เหตุผล

.....

3. วิธีการเรียนการสอน

3.1 ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นอย่างไร

(ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การผสมผสาน)

.....

เหตุผล

.....

- 3.2 สภาพการวางแผนการสอนของครู อาจารย์ จะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่าง
จากปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 3.3 ประสิทธิภาพของการนิเทศการสอนจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 3.4 สภาพการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจาก
ปัจจุบัน ลดลง)

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....

- 3.5 การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอนจากฝ่ายบริหารจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

4. นวัตกรรมทางการศึกษา

- 4.1 สภาพการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอนจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

- 4.2 สภาพการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาจะเป็นอย่างไร (เพิ่มขึ้น ไม่ต่างจากปัจจุบัน ลดลง)

.....

เหตุผล

.....

4.3 นวัตกรรมที่จะมีบทบาทมากขึ้นในระบบการเรียนรู้การสอนคืออะไร (เช่น คอมพิวเตอร์ วิธีสอนใหม่ ๆ)

.....

เหตุผล

.....

ผู้สัมภาษณ์

รายงานผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้ประกอบการตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาข้อมูล 3 ส่วนคือ การศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ การศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครู และการศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ

จากการสังเคราะห์ประเด็นที่สำคัญ ซึ่งจัดว่าเป็นความต้องการของสังคมภาคเหนือมี รายละเอียดดังนี้

1. สังคมภาคเหนือจะเน้นการพัฒนาใน 3 ด้านสำคัญ คือ เศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา
2. สินค้าที่มีแนวโน้มเป็นที่ต้องการของประชาชนคือ สินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และสินค้าบริการ
3. ต้องการประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น การรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย บ้านเมือง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติ
4. ต้องการประชาชนที่ทำงานทำตามความรู้ ความสามารถที่ได้รับการศึกษา และสามารถ ประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นได้
5. ต้องการประชาชนที่สามารถนำความรู้ และวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาผลผลิต ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ
6. เนื้อหาที่ประชาชนต้องการรับบริการ และตรงกับแนวโน้มการพัฒนาของแต่ละจังหวัดคือ เนื้อหาด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา ส่วนเนื้อหาอื่น ๆ เป็นเนื้อหา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง อนามัยและชีวิตครอบครัว การพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาเยาวชน และการบริการวัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่
7. วิธีรับบริการเนื้อหาต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ การรับฟังข่าวสารทาง วิทยุ ยกเว้นการรับบริการด้านการพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน ต้องการรับโดยการเข้าร่วม โครงการ ในฐานะผู้รับผิดชอบ หรือผู้ประสานงาน

แบบสอบถาม

รูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

คำแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มุ่งสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ที่ควรเป็น
2. โปรดเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางให้บริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครู มีความสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายในช่องสี่เหลี่ยม / หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน
ตำแหน่งของท่านในปัจจุบัน คือ

- ☐ กรรมการสภาการฝึกหัดครู
- ☐ รองอธิการบดี หรือ ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
- ☐ รองอธิการบดี หรือ ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเห็น ซึ่งตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด
พร้อมทั้งระบุความคิดเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) ในช่องว่างที่เว้นไว้ ป้ายกำกับของความเห็นมีดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความเห็น				
	5	4	3	2	1
จากความต้องการของสังคมในภาคเหนือทั้ง 7 ประการ ท่านคิดว่ารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ในอนาคต (2535 - 2539) ควรเป็นอย่างไร <u>เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ</u> 1. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรมและ การศึกษา สำหรับประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนลั่นजी การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน 2. ด้านการประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น เช่น การซ่อมเครื่องยนต์ การผลิตเครื่องเรือน การประมง 3. ด้านเกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ เช่น เทคโนโลยี การอาหาร ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว 4. ด้านการนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนา ผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ ทั้งในด้าน คุณภาพและปริมาณ 5. ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้ สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสภาพอนามัยส่วนบุคคล และชุมชน การรู้จักใช้ และบำรุงรักษา วัสดุ ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ในท้องถิ่น 6. 7.					

รายการ	ระดับความเห็น				
	5	4	3	2	1
<u>วิธีให้บริการวิชาการ</u>					
8. จัดบริการศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา เพื่อบริการประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนลั่นจี แนวทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่น วิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา เพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมการทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนลั่นจี การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน					
9. จัดบริการเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา เพิ่มขึ้น					
10. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง					
11. จัดบริการวิชาการทางวิทยุสำหรับประชาชนเพิ่มขึ้น					
12. ผลิตรายการในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เพิ่มขึ้น					
13. จัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เพิ่มขึ้น					
14. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษา และบุคลากรประจำการ เน้นการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ					
15. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของประชาชน สอดแทรกในโครงการบริการวิชาการสำหรับประชาชนในท้องถิ่น					
16.					
17.					

รายการ	ระดับความเห็น				
	5	4	3	2	1
<u>นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ</u>					
18. ใช้เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในการให้บริการวิชาการ เช่น คอมพิวเตอร์สำหรับงาน ข้อมูล และการวิจัย เครื่องมือทางการเกษตร อุตสาหกรรม เทคนิค ในการควบคุมให้ผลไม้ออกก่อนฤดูกาล					
19. ใช้เครื่องมือ วิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการ ให้บริการวิชาการ					
20. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลของวิทยาลัยครู					
21. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น เน้นการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก เช่น บริการเอกสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง เพื่อเพิ่มผลผลิต ทางการเกษตร การบำรุงรักษาคันไม้ให้ออกผล ก่อนฤดูกาล					
22. บริการวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือ และวิธีการใหม่ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางวิทยุในท้องถิ่น					
23. นำเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย มาใช้ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมบุคลากรให้กับ หน่วยงานต่าง ๆ					
24. ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการฝึกอบรม หรือพัฒนาบุคลากร นักศึกษาและบุคลากรประจำการ คำนึงการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น วิดีโอ สไลด์แบบมัลติวิชชั่น					

รายการ	ระดับความเห็น				
	5	4	3	2	1
25. ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของ ประชาชน เช่น โครงการวัฒนธรรมสัญจร โครงการทูตวิชาการวันพระ					
26.					
27.					
<u>การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ</u>					
28. กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ในแผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของสภวิทยาลัย และวิทยาลัยครู เน้นบริการด้านเศรษฐกิจและกวรอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา สำหรับประชาชน					
29. มีแผนงาน โครงการร่วมกัน ในระดับสภวิทยาลัย โดย กำหนดความรับผิดชอบของแต่ละวิทยาลัยครูให้ชัดเจน					
30. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครู ในสภวิทยาลัยเดียวกันให้ชัดเจน					
31. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเอกชน โดยเน้นการ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร และการจัดดำเนินงาน					
32. จัดโครงการความร่วมมือด้านการบริการวิชาการร่วมกับ สถานอุดมศึกษาในท้องถิ่น					
33. จัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู					

รายการ	ระดับความเห็น				
	5	4	3	2	1
34. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการ ประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่น ที่เทียบเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก					
35. จัดสายงานให้ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาทำหน้าที่ประสานงาน และสนับสนุนการบริการวิชาการที่หน่วยงานอื่นในวิทยาลัยครู จัดขึ้น และรับผิดชอบ โดยเฉพาะโครงการ กิจกรรมของศูนย์ฯ					
36. กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจนทุกงาน ในโครงสร้างการบริหาร					
37. จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลงาน และโครงการร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยเดียวกัน เน้นการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานมากกว่าการติดตามการใช้งบประมาณ เพียงอย่างเดียว					
38. จัดทำแผนปฏิบัติร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครู ให้ชัดเจน และสอดคล้องกัน					
39. ขยายขอบข่ายของการบริการวิชาการของศูนย์การศึกษา สำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ในท้องถิ่น ให้ประชาชนทุกกลุ่ม อาชีพ มีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง					
40. ประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ให้ประชาชนได้มาใช้บริการมากขึ้น					

รายการ	ระดับความเห็น				
	5	4	3	2	1
41. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของ ท้องถิ่นด้านการบริหาร และการจัดดำเนินงาน					
42. สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อใช้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น ให้เพียงพอ					
43. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบริการวิชาการทางวิทยุ ให้มีทั้งบุคลากรภายใน และภายนอกวิทยาลัยครู					
44. เชิญตัวแทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้บริการ วิชาการทางวิทยุแก่ประชาชน					
45. ขอความร่วมมือสถานีวิจัยในท้องถิ่น ในการออกอากาศ รายการบริการวิชาการทางวิทยุอย่างต่อเนื่อง					
46. ส่งเสริมให้บุคลากรในวิทยาลัยครู ได้รับการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ค้นคว้า วิจัย ในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เพิ่มขึ้น					
47. จัดทำแผนกำลังคนระยะ 5 ปี ให้ชัดเจน เน้นกำลังคน ในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ					
48. สรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน โดยยึดแผนกำลังคน เป็นหลัก					
49. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การบริการวิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณ ต่อสาธารณชนให้มากขึ้น					

รายการ	ระดับความเห็น				
	5	4	3	2	1
50. จัดให้มีโครงการร่วม ระหว่างคณะวิชา และฝ่ายกิจการ นักศึกษาในวิทยาลัยครู เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษา และ บุคลากรประจำการ ด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ					
51. ขอความร่วมมือกับเจ้าของโครงการบริการวิชาการ ในการสอศแทรกเนื้อหาด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในท้องถิ่น					
52.					
53.					

แบบสอบถาม

ความเหมาะสมและเป็นไปได้

ของรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ตามขั้นตอนเคลฟาย รอบที่ 2

คำแนะนำในการตอบ

โปรดให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการ โดยพิจารณาเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในวิทยาลัยครูภาคเหนือ

ชื่อผู้ตอบ

ตำแหน่ง

ชื่อหน่วยงาน

คำชี้แจง

1. ผลจากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามในรอบที่ 1 พบว่าคำตอบที่เป็นตัวแทนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และคำตอบของท่านในการตอบรอบที่ 1 แสดงเป็นสัญลักษณ์ได้ดังนี้

* หมายถึง จำนวนกึ่งหนึ่งของผู้ตอบอยู่ในตำแหน่งนี้

— หมายถึง ช่วงของระดับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่

R ตำแหน่งความเห็นของท่านในการตอบรอบที่ 1

2. โปรดพิจารณาคำหนดความเห็นของท่าน (R) ในการตอบรอบที่ 1 อีกครั้งเฉพาะข้อที่ไม่อยู่ในช่วงของระดับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่
- 2.1 ไม่ต้องทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในช่องระดับความเห็น กรณีที่ท่านขอยืนยันคำตอบเดิม พร้อมทั้งระบุเหตุผลที่ไม่เปลี่ยนคำตอบ
- 2.2 ทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความเห็น กรณีที่ท่านขอเปลี่ยนแปลง คำตอบใหม่จากรอบที่ 1 พร้อมทั้งระบุเหตุผลที่เปลี่ยนคำตอบ ระดับของความเห็นในการตอบแบบสอบถามชุดนี้เป็นดังนี้
- 5 หมายถึง เป็นไปได้มากที่สุดในการนำไปปฏิบัติ
- 4 หมายถึง เป็นไปได้มากในการนำไปปฏิบัติ
- 3 หมายถึง เป็นไปได้ปานกลางในการนำไปปฏิบัติ
- 2 หมายถึง เป็นไปได้น้อยในการนำไปปฏิบัติ
- 1 หมายถึง เป็นไปได้น้อยที่สุดในการนำไปปฏิบัติ

ตัวอย่าง กรณีผู้ตอบต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่บริการของแต่ละวิทยาลัยครู						เป็นนโยบายของกรมฯ
		*	✓		R	

ตัวอย่าง กรณีผู้ตอบขอยืนยันคำตอบเดิม

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นในพื้นที่บริการของแต่ละ วิทยาลัยครู					R	 ไม่เชื่อว่าจะทำได้

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
ท่านคิดว่ารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคม ของวิทยาลัยครูภาคเหนือในอนาคต (2535 - 2539) ต่อไปนี้มีความเป็นไปได้ในการนำไป ปฏิบัติเพียงใด						
<u>จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ</u>						
1. เพื่อบริการวิชาการแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการบริการด้านเศรษฐกิจและการ อาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา		*	R			

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
2. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของประชาชน ตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น		*	R			
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ให้ความรู้ความสามารถด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการให้บริการ		*	R			
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ได้นำความรู้และทักษะ จากการรับบริการวิชาการไปพัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรมเกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ		*		R		
5. เพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้ และบำรุงรักษาวัสดุ ทรัพย์สิน อาคารสถานที่ในท้องถิ่น	R	*				

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
เนื้อหาสาระของการบริการวิชาการ						
6. ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา สำหรับประชาชนในท้องถิ่น เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวนผลไม้ การแนะแนวการศึกษาสำหรับประชาชน		*	R			
7. ด้านการประกอบอาชีพอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น เช่น การซ่อมเครื่องยนต์ การผลิตเครื่องเรือน การประมง		*	R			
8. ด้านเกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ เช่น เทคโนโลยีการอาหาร ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว		*	R			
9. ด้านการนำเครื่องมือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ		*	R			

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
10. ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น การรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม การรู้จักอนุรักษ์และพัฒนาประเพณี วัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน การรู้จักใช้และบำรุงรักษา วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ในห้องดิน						
วิธีให้บริการวิชาการ						
11. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยวิชาการด้านเศรษฐกิจ และการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา เพื่อบริการประชาชนในห้องดิน เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำสวน ลั่นจี่ แนวทางการจัดการศึกษาในห้องดิน		*	R			
12. จัดบริการเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการ ด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา เพิ่มขึ้น	R	*				

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือ ไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
13. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น เพื่อให้บริการ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง		*	R			
14. จัดบริการวิชาการทางวิทยุสำหรับ ประชาชนเพิ่มขึ้น	R	*				
15. ผลิตรายการในสาขาเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น		*	R			
16. จัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น		*	R			
17. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักศึกษา และบุคลากรประจำการ เน้นการเป็น ประชาชนที่มีคุณภาพ		*	R			
18. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ ของประชาชนสอดคล้องในโครงการ บริการวิชาการสำหรับประชาชน	R	*				

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
<u>นวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการวิชาการ</u>						
19. ใช้เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในการให้บริการวิชาการ เช่น คอมพิวเตอร์ สำหรับงานข้อมูล และการวิจัย เครื่องมือทางการเกษตร อุตสาหกรรม เทคนิคในการควบคุมให้ผลไม้ออกก่อนฤดู		*	R			
20. ใช้เครื่องมือ วิธีการที่มีอยู่เดิม และได้พัฒนาแล้วในการให้บริการวิชาการ		*	R			
21. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลของวิทยาลัยครู		*	R			
22. บริการเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น เน้นการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก เช่น บริการเอกสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การบำรุงรักษาคันไม้ให้ออกผลก่อนฤดูกาล		*	R			

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
23. บริการวิชาการเกี่ยวกับเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางวิทยุท้องถิ่น		*	R			
24. นำเครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย มาใช้ในการเรียนการสอน และการฝึกอบรมบุคลากรให้กับหน่วยงานต่าง	R	*				
25. ใช้เทคนิคโบลอย์ในกระบวนการฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคลากรนักศึกษา และบุคลากรประจำการด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เช่น วิทยุโอสไลด์แบบมัลติวิชชั่น	R	*				
26. ใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น โครงการวัฒนธรรมสัญจร โครงการทูตวิชาการวันพระ	R	*				

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
<u>การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ</u>						
27. กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ในแผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู เน้นบริการด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม การศึกษาสำหรับประชาชน และให้เป็นบริการที่มีรายได้		*	R			
28. จัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ให้เป็นบริการที่มีรายได้		*	R			
29. มีแผน โครงการร่วมกัน ในระดับมหาวิทยาลัย โดยกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละวิทยาลัยครูให้ชัดเจน		*		R		
30. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูในมหาวิทยาลัย เคียงกันให้ชัดเจน	R	*				
31. จัดโครงการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับเอกชน โดยเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร และการจัดดำเนินงาน		*	R			

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
32. จัดโครงการความร่วมมือด้านการบริการวิชาการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น		*	R			
33. จัดโครงสร้างองค์การให้ครบตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู		*	R			
34. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบริการวิชาการ ประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเท่าคณะวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก		*	R			
35. จัดสายงานให้ศูนย์และบริการการศึกษา ทำหน้าที่ประสานงาน และสนับสนุนการบริการวิชาการที่หน่วยงานอื่นในวิทยาลัยจัดขึ้น และรับผิดชอบโดยตรง เฉพาะโครงการ กิจกรรมของศูนย์	R	*				
36. กำหนดขอบข่ายของงานแต่ละงานให้ชัดเจนทุกงาน ในโครงสร้างการบริหาร	R	*				

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
37. จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลงาน และโครงการร่วมกัน ระหว่างวิทยาลัยครู ในสหวิทยาลัยเดียวกัน เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มากกว่าการติดตามการใช้งบประมาณ เพียงอย่างเดียว	R	*				
38. จัดทำแผนปฏิบัติร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครู ให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน	R	*				
39. ขยายขอบข่ายของการบริการวิชาการ ของศูนย์การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำ การ (กศ.บป.) ในท้องถิ่นให้ประชาชน ทุกกลุ่มอาชีพ มีโอกาสรับบริการอย่างทั่วถึง		*	R			
40. ประชาสัมพันธ์ศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่น ให้ประชาชนได้มาใช้บริการมากขึ้น	R	*				
41. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ด้านการบริหาร และการจัดดำเนินงาน	R	*				

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
42. สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อใช้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นให้เพียงพอ	R	*				
43. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบริการวิชาการทางวิทยุ ให้มีทั้งบุคลากรภายในและภายนอกวิทยาลัยครู		*	R			
44. เชิญตัวแทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมให้บริการวิชาการทางวิทยุแก่ประชาชน		*	R			
45. ขอความร่วมมือสถานีวิทยุในท้องถิ่น ในออกอากาศรายการบริการวิชาการทางวิทยุอย่างต่อเนื่อง	R	*				
46. ส่งเสริมให้บุคลากรในวิทยาลัยครูได้รับการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ค้นคว้าวิจัย ในสาขาเกษตรกรรม เกษตร - อุตสาหกรรม และการบริการเพิ่มขึ้น	R	*				
47. จัดทำแผนกำลังคนระยะ 5 ปี ให้ชัดเจน เป็นกำลังคนในสาขาเกษตร - กรรม เกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ		*	R			

รายการ	ระดับความเห็น					เหตุผลที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนคำตอบ
	5	4	3	2	1	
48. สรรพบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน โดยยึดแผนกำลังคนเป็นหลัก		*	R			
49. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการวิชาการ โดยการประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณต่อสาธารณชนให้มากขึ้น	R	*				
50. จัดให้มีโครงการร่วม ระหว่างคณะวิชาและฝ่ายกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร นักศึกษาและบุคลากรประจำการ ด้านการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ	R	*				
51. ขอความร่วมมือกับเจ้าของโครงการบริการวิชาการ ในการสอดแทรกเนื้อหา ด้านการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ในห้องเรียน		*R				

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายชูชีพ ชื่อสกุล พุทธประเสริฐ

เกิดวันที่ 4 เดือนมิถุนายน พุทธศักราช 2494

สถานที่เกิด อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 80 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สถานที่ทำงาน ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์

วิทยาลัยครูเชียงราย 57000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2507 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนดักไถ่สุทธาประมุข

พ.ศ. 2509 ป.กศ. จากโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2512 พ.ม. กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2518 กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทชีววิทยา) จากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ บำจิ้นสน

พ.ศ. 2524 ค.ม. (อุดมศึกษา) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533 กศ.ค. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

การพัฒนาแบบบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ

บทคัดย่อ

ของ

ชูชีพ พุทธิประเสริฐ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปดิด สาขาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2534

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริการวิชาการ แก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ศึกษาความต้องการของสังคมในการรับบริการจากวิทยาลัยครู ศึกษาแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือและ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยครูภาคเหนือ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ภาคเหนือ รวมทั้งสิ้น 556 คน ประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของวิทยาลัยครูภาคเหนือ 128 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของภาคเหนือ 195 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของจังหวัดในภาคเหนือได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ 49 คน การเมืองการปกครอง 62 คน สังคม 32 คน และการศึกษา 24 คน กรรมการสภาการฝึกหัดครู 17 คน ผู้บริหารของวิทยาลัยครู และสถาบันอุดมศึกษาในภาคเหนือ 49 คน

วิธีการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหาและอุปสรรค ความต้องการรับบริการวิชาการ และแนวโน้มของสภาพเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคม และการศึกษาของภาคเหนือ ค่อยจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้มาสร้างรูปแบบเบื้องต้นของการบริการวิชาการ และศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อปรับและพัฒนาให้สมบูรณ์

การศึกษารูปแบบการบริการวิชาการของวิทยาลัยครู สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายของการบริการวิชาการ ควร 1) เพื่อเป็นบริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นด้านเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา 2) เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ 3) เพื่อพัฒนาผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ และ 4) เพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชน

2. เนื้อหาสาระของการบริการ ควรประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการอาชีพ การเกษตรกรรม และการศึกษา 2) การประกอบอาชีพอิสระ 3) การพัฒนาและการปรับปรุงผลผลิตด้านเกษตรกรรม เกษตรอุตสาหกรรม และการบริการ และ 4) การพัฒนาคุณภาพของประชาชน

3. วิธีให้บริการ ควรประกอบด้วย 1) การศึกษา ค้นคว้า วิจัย 2) การบริการเอกสาร ข้อมูล 3) การจัดศูนย์ข้อมูลทั้งในวิทยาลัยครูและในท้องถิ่น 4) บริการวิชาการทางวิทยุ 5) จัดฝึกอบรมบุคลากร และ 6) จัดกิจกรรมต่าง ๆ สอดแทรกในโครงการบริการวิชาการ

4. นวัตกรรมที่ใช้ ได้แก่ เครื่องมือ และวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิม แล้วนำไปใช้ในกระบวนการบริการวิชาการ

5. การจัดระบบบริหารงานบริการวิชาการ ควร 1) เน้นการกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย มาตรการ ในแผนบริการวิชาการแก่สังคมให้ชัดเจน 2) จัดโครงสร้างและขอบข่ายของงานให้สามารถประสาน และดำเนินงานได้คล่องตัวมากขึ้น 3) ขยายภารกิจด้านบริการให้กว้างขวางในระดับท้องถิ่น และ 4) เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC SERVICES MODEL FOR THE COMMUNITY
OF THE NORTHERN TEACHERS' COLLEGES

AN ABSTRACT

BY

CHOOCHEEP PUTHAPRASERT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 1991

The purposes of the study were as follows : to survey the problem and obstacles in academic services of the northern teachers' colleges ; to study the need in academic services of the community ; to study the trends of economic, political, social and educational aspects of the northern region in order to develop academic services model for teachers' colleges in accordance with the targeted social contexts.

Five hundred and fifty - six specialists in different parts of the northern areas were chosen as samples of the study ; consisting of 128 academic administrators and staffs of teachers' colleges, 195 specialists in rural development, 49 economists, 62 political staff, 32 social workers, 24 educators, 17 members from the Teacher Education Council and 49 administrators from teachers' colleges and northern higher education institutes.

The research was conducted in 2 phases. The first phase involved the study of documents related to research studies, problems, obstacles and need in academic services ; as well as trends of economic, political, social and educational aspects of the northern region. The relevant information and data thus obtained was used in the building of the academic services model, and in the feasibility study of the model developed in the second phase so as to develop a better and complete model.

The study of the academic services model could be concluded as follows :

1. The purposes of the academic services could be stated as follows ; 1) to serve the people in the local community with the emphasis on the economic, vocational, agricultural, and educational aspects, 2) to promote free enterprise and occupations, 3) to develop and improve agricultural and agro-industry products and services, and 4) to develop the quality of the population.

2. The elements of the academic services could be conceived as follows ; 1) the practical knowledge in economics and occupations, in agriculture, and in education, 2) the conducting of free enterprise and occupations, 3) the development and improvement of agricultural products, agro-industry and services, and 4) the development of the quality of the population.

3. The method and means of services could be determined as follows ; 1) using the study and research techniques, 2) providing the technical papers and information, 3) setting up data and information centers in the teachers' colleges as well as in the community, 4) broadcasting radio programs, 5) training resource persons, and 6) organizing variety of activities as supplements.

4. The innovation to be used could be as follows ; research studying, improving and developing new tools and equipments as well as more effective methods and techniques from the existing ones.

5. The organization and administration of the services could be seen as follows ; 1) emphasizing policy determination, setting up goals, purposes and measures to be employed in the academic services plan, 2) structuring the scope of work and services that enhances more flexibility, and coordination, 3) expanding service tasks in the community, and 4) stressing the maximum use of the local resources available.